

Министерство на околната среда и водите

**Регионална инспекция по околната среда и водите
гр. Смолян**

**Регионален доклад
за състоянието на околната среда
през 2024 година**

СЪДЪРЖАНИЕ

	<i>страница</i>
Списък на най-често използваните съкращения.....	3
I. Въведение	6
Природни условия и ресурси	6
II. Анализи по компоненти на околната среда.....	8
II.1. Качество на атмосферния въздух	Error! Bookmark not defined.
II.2. Води.....	11
II.3. Земи и почви.....	54
II.4. Защитени територии и биоразнообразие	58
II.5. Управление на НАТУРА 2000.....	70
III. Анализи по фактори на въздействие	
III.1. Отпадъци.....	71
III.2. Шум.....	81
III.3. Радиационен контрол.....	81
III.4. Химикали и управление на риска от големи аварии	87
IV. Превантивна дейност и контрол.....	92
V. Информация за състоянието на околната среда за активно формиране на общественото поведение за грижа към околната среда	98
VI.Административно-наказателна отговорност и принудителни административни мерки...	100
VII. Проекти/обекти с екологично предназначение.....	102
VIII. Заключение.....	10202
IX. Приложения	107

СПИСЪК НА НАЙ-ЧЕСТО ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

- АБ - Асфалтова база
- АИС - Автоматична измервателна станция
- БД ЗБР – Благоевград – Басейнова дирекция Западнобеломорски район с център Благоевград
- БД ИБР – Пловдив – Басейнова дирекция Източнобеломорски район с център Пловдив
- БИ – Биотичен индекс
- БПК₅ - Биологична потребност от кислород за 5-денонощия
- БО – Битови отпадъци
- ГДОС – Годишен доклад по околна среда
- ГПСОВ – Градска пречиствателна станция за отпадни води
- ГФ – Горски фонд
- ДБ – Държавен бюджет
- ДДС – Държавно дивечовъдно стопанство
- ДЛ – Държавно лесничейство
- ДОВОС – Доклад по оценка на въздействието върху околната среда
- ЕО – Екологична оценка
- ЕС – Европейски съюз
- ЗМ – Защитена местност
- ЗОЗЗ – Закон за опазване на земеделските земи
- ЗОПОЕЩ - Закон за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети
- ЗРА – Закон за рибарството и аквакултурите
- ЗТ – Защитена територия
- ЗУО – Закон за управление на отпадъците
- ИАОС - Изпълнителна агенция по околна среда
- ИУЕЕО – Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
- ИУМПС – Излезли от употреба моторни средства
- ИО – Инертни отпадъци
- ИЕО – Индивидуални емисионни ограничения
- КАВ – Качество на атмосферния въздух
- КФС Рожен – Комплексна фонова станция РОЖЕН
- ЛОС – Летливи органични съединения
- МАС - Мобилна измервателна станция
- МБАЛ – Многопрофилна болница за активно лечение
- МВЕЦ – Малка водноелектрическа централа
- МЗ – Министерство на здравеопазването
- МЗХГ – Министерство на земеделието, храните и горите
- МОСВ – Министерство на околната среда и водите
- МРО – Масово разпространени отпадъци
- МРРБ – Министерство на регионалното развитие и благоустройството
- МС – Министерски съвет
- НО – Неопасни отпадъци
- НУБА – Негодни за употреба батерии и акумулатори
- НПО – Неправителствена организация
- НПУО – Национален план за управление на отпадъците
- НСМ – Национална система за мониторинг
- ОО – Опасни отпадъци
- ОЧЦМ – Отпадъци от черни и цветни метали
- ОБС – Общински бюджет

- ОБА – Общинска администрация
- ОВОС – Оценка на въздействие върху околната среда
- ПО – Промислени отпадъци
- ПАМ - Принудителна административна мярка
- ПДК – Пределно допустими концентрации
- ПЗ – Природна забележителност
- ПКЗНБАК – Постоянна комисия за защита на населението при бедствия, аварии и катастрофи
- ППЗГ – Правилник за приложение на закона за горите
- ППЗЛОД – Правилник за прилагане на закона за лова и опазване на дивеча
- ПС – Пречиствателно съоръжение
- ПСОВ – Пречиствателна станция за отпадни води
- ПУДООС – Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
- РЗ – Разрешително за заустване
- РЗИ – Регионална здравна инспекция
- РИОСВ – Смолян – Регионална инспекция по околната среда и водите - Смолян
- РЛ – Пловдив – Регионална лаборатория Пловдив
- РЛ – Смолян – Регионална лаборатория Смолян
- РДГ – Смолян – Регионална дирекция по горите Смолян
- РКС – Районен кооперативен съюз
- РШ – Ревизионна шахта
- СПСОВ – Селска пречиствателна станция за отпадни води
- СО – Строителни отпадъци
- ТБО – Твърди битови отпадъци
- УБП – Улавяне на бензинови пари
- ФПЧ₁₀ – Фини прахови частици под 10 микрона
- ХХ – Хвостохранилище

РЕГИОНАЛНА ИНСПЕКЦИЯ ПО ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ – СМОЛЯН

Адрес: ул. "Дичо Петров" № 16, пк. 99, гр. Смолян
е - mail: riosv-smolyan@mbox.contact.bg, <http://smolyan.riosv.com>

Пощенски код: 4700, Телефонен код: 0301

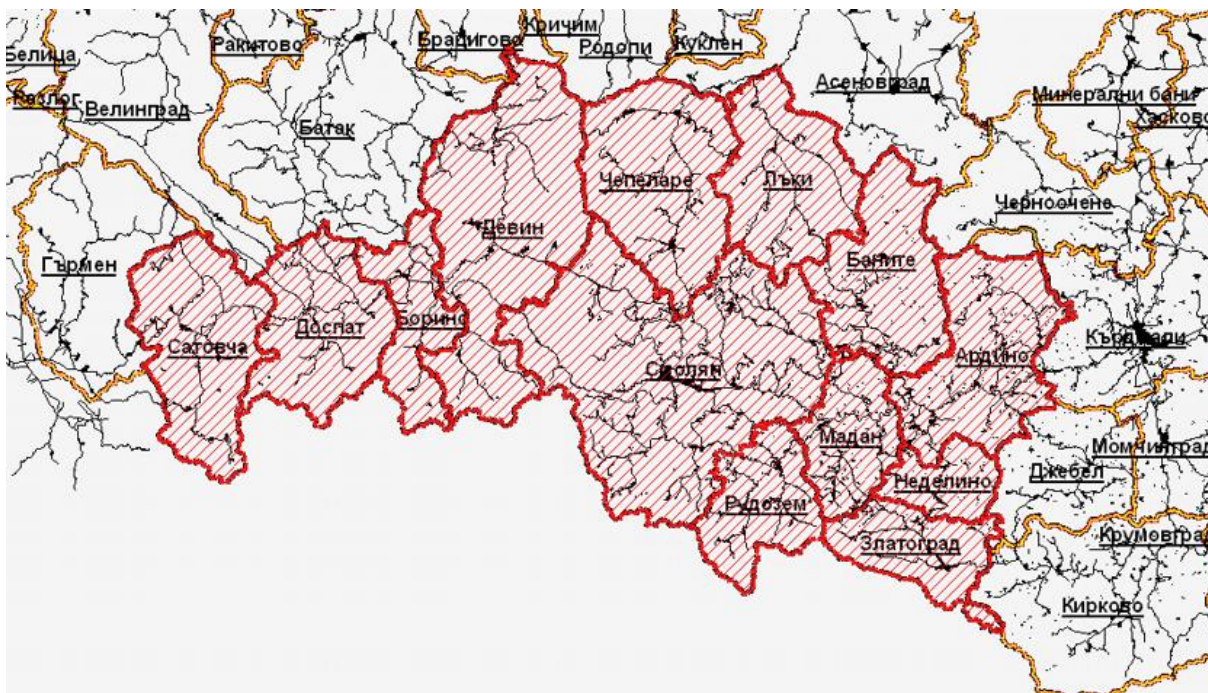
Регионална инспекция по околната среда и водите - Смолян

- Директор - 60113;
- Директор на дирекция „Контрол и превантивна дейност“ - 60107;
- Директор на дирекция „Административно, финансови и правни дейности“ - 60104;
- Дежурен телефон, информация и “Център за административно обслужване” – 60100; 0885-860231;
- Факс - 60119;
- Главен юрисконсулт – 60116;
- Каса и „Човешки ресурси” – 60761, 60105;
- Началник отдел „Управление на НАТУРА 2000“ - 60761
- Началник отдел „Превантивна дейност“ - 60768;
- Експерти направление “Превантивна дейност” – 60114;
- Експерти направление “Биоразнообразие, защитени територии, Натура 2000” – 60117;
- Експерт „Специализирани регистри“ – 60115;
- Началник отдел “Контрол на околната среда” - 60108;
- Експерти направление “Води” – 60106;
- Експерти направление “Въздух” – 60109;
- Експерт направление „ОХВ и Комплексни разрешителни“ - 60764;
- Началник отдел “Управление на отпадъците и опазване на почвите” - 60766;
- Експерти направление “Отпадъци” – 60110, 60762.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Целта на настоящия доклад е да предостави на всички заинтересовани страни наличната, обработена, обобщена и анализирана в РИОСВ – Смолян информация за състоянието на околната среда през 2024 година. Докладът съдържа данни и от други специализирани органи, с цел подпомагане на регионалните и местните власти, при вземане на решения в областта на околната среда. Чрез интегрирането на политиката по околна среда в регионалните и общински политики се постига устойчиво развитие на териториалните общности.

Основни данни за територията контролирана от РИОСВ - Смолян

Територията, контролирана от РИОСВ - Смолян се намира в Южна България и е разположена в централната част на Родопите. Граничи с областите Пловдив, Пазарджик, Кърджали и Благоевград. На юг, границата съвпада с държавната граница на Република Гърция. Връзката с Гърция се осъществява през ГКПП Златоград – Термес, наричан и Златоград – Ксанти, разположен югозападно от Златоград, на 3,5 км от гръцкото село Лъджа откъд границата.

Териториалният обхват на инспекцията, включва област Смолян със съответните общини - Смолян, Златоград, Мадан, Рудозем, Баните, Чепеларе, Борино, Devin, Доспат, Неделино, община Лъки към област Пловдив, община Сатовча към област Благоевград и община Ардино към област Кърджали. В 13-те общини, броят на населените места е 302. Населението по данни на НСИ от 31.12.2023 г. в региона е 118 961 бр. жители - разпределено в 10 града и 292 села.

Релефът на територията е с подчертан планински характер, което дава отражение върху цялостното социално-икономическо, селищно и инфраструктурно развитие. Релефът включва заравнени планински била, гористи склонове, обширни ливади и поляни, които постепенно се спускат към котловини и речни долини.

ПРИРОДНИ УСЛОВИЯ И РЕСУРСИ

През региона на инспекцията протичат много реки, като по-големите са: Арда, Въча, Чепеларска, Върбица, Черна, Давидковска, Малка Арда, Devinска и Доспатска. На реките Доспатска и Въча са изградени едни от най-големите язовири в България: „Доспат“, „Въча“ и „Цанков камък“. Наличието на тези водоеми, обуславя развитие на туризма и спортния

риболов, като това в последните години е особено показателно за град Доспат, област Смолян.

Регионът е богат на минерални и термоминерални води, от които по - големи са: термоминерално находище „Беден”, термоминерално находище „Ерма река”, находища на минерални води „Михалково” (естествено газирана вода), „Девин”, „Лъджа” (Баните) и „Настан” (последното, все още не се експлоатира). Водите от находищата на „Девин” и „Михалково” се бутилират и разпространяват в търговската мрежа, а на „Беден” и „Лъджа” се ползват в балнеолечебни центрове.

Територията, контролирана от РИОСВ – Смолян, в по-голямата си част основно е горска (гори и други залесени земи) и не е богата на земеделски земи – представени предимно от открити пространства (ливади и пасища). Горите и другите залесени земи покриват повече от 60 % от териториалния обхват на инспекцията, което я прави един от най-богатите на гори региони в страната, по-голямата част от които са иглолистни гори от обикновен смърч, бял бор, обикновена ела, черен бор и други, следвани от смесени иглолистни такива и широколистни букови насаждения, габър, дъб, трепетлика, горун и други. Освен, че осигуряват дървен материал и дървесни продукти, горите са дом на много екосистеми и на основна част от биологичното разнообразие, като осигуряват подходящи местообитания за развитието на голям брой растителни и животински видове, включително и птици. Техните екосистемни услуги, допринасят за човешкото здраве и благополучие чрез регулиране на водата, осигуряване на храна, лекарства и материали, намаляване и контрол на риска от бедствия, стабилизиране на почвата и контрол на ерозията, пречистване на въздуха и водата и като естествен дом за отдих и учене.

Горите със своята всеобщо призната функция да абсорбират въглероден диоксид от атмосферата, помагат за овладяване на промените в климата, както и способстват за смекчаване и адаптиране към въздействията от неговото изменение. Горските територии създават един природен потенциал за активна туристическа дейност, както и определят интереса, възможностите и насоките на стопанската дейност в региона - основно в направление гори, горски територии, горско стопанство и горски сектор. Съществуват благоприятни условия за развитие и използване на горските ресурси за дърводобив, дървообработка и дървопреработка, въвеждане на нетрадиционни източници на енергия, различни форми на природен туризъм и други. Регионът е със силно развито горско и ловно стопанство. Горите играят важна роля за съхраняването биологичното разнообразие и са източник на различни странични ползвания (събиране на гъби, билки, диворастващи горски плодове и други).

Природо-географските характеристики на региона, определят наличие на неокрупнени земеделски участъци, в които се развиват сравнително малки земеделски стопанства, в направления – растениевъдство (картофопроизводство, трайни насаждения и други) и животновъдство, в т.ч. и пасищно отглеждане на автохтонни породи животни, както и стопанисване и ползване на естествени ливади, пасища, мери.

Физико-географските, хидроложки, геоложки, климатични, почвени и растителни условия на региона, обуславят едно сравнително голямо разнообразие на видове, на съобщества и природни местообитания, както и наличието на уникална флора и фауна, на редки и изчезващи видове, включени в Червената книга на България, ендемити и реликти и изобилие от ценни лечебни растения.

С цел осигуряване на дългосрочно опазване и съхраняване на най-ценните и застрашени видове, местообитания и природни образувания, в териториалния обхват на РИОСВ – Смолян, има обявявани общо 63 защитени територии, от които 4 резервата, 4 поддържани резервата, 28 защитени местности, 27 природни забележителности, както и цели или части от 9 защитени зони, като част от екологичната мрежа НАТУРА 2000, включващи 4 защитени зони по Директивата за местообитанията и 5 защитени зони по Директивата за птиците.

II. АНАЛИЗИ ПО КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

1. Мрежа за контрол качеството на атмосферния въздух на територията, контролирана от РИОСВ - Смолян, като част от НСМОС – подсистема “въздух”.

Съгласно утвърденият от министъра на околната среда и водите списък на районите за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (РОУКАВ), област Смолян е в РОУКАВ-Югозападен. Предвид изискванията на чл.11, Приложение № 6 от Наредба № 12 от 2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен и озон в атмосферния въздух (обн. ДВ бр. 58/2010 г.), АИС - Смолян е градски фонов/транспортен пункт, разположен в застроената част на града - площадката на Регионална библиотека - Смолян. Обхватът на АИС – Смолян, съгласно утвърдената класификация е 100 м - 2 км, като градски фонов и 10 - 15 м, като транспортен пункт.

На територията на инспекцията се намира и Комплексна Фонова Станция /КФС/- “Рожен”. Функционирането на станцията дава възможност да се получава пълна, обективна и комплексна информация за състоянието на компонентите и обектите на околната среда на фоново ниво. Целта е да се осигури провеждането на системни и комплексни наблюдения на компонентите на околната среда в райони, с малки антропогенни въздействия. Нивото на фоновото замърсяване и динамичното му изменение е важна първична информация, необходима за оценка и прогноза на състоянието на околната среда, а оттук за създаване на екологични норми за допустимо антропогенно натоварване и разработване на стратегии на национално и международно ниво.

2. Качество на атмосферния въздух – състояние и тенденции

В АИС - Смолян се извършват измервания за определяне нивата на фини прахови частици /ФПЧ₁₀/. Прахът е основен атмосферен замърсител на въздуха. Вредният му здравен ефект, зависи главно от размера и химичния състав на суспендираните прахови частици. Основни източници на прах са промишлеността, транспорта, енергетиката и битовото отопление.

Основни причини за превишения на ФПЧ₁₀ са използването на твърди горива за отопление в битовия сектор, зимното опесъчаване, съчетано с лоши метеорологични условия с безветрие и температурни инверсии.

През 2024 г. се наблюдава съществено намаляване на дните и нивата на превишение по показател ФПЧ₁₀, което е благодарение на реализираният проект през 2023 – 2024 година, финансиран по Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“, „Мерки за подобряване качеството на атмосферния въздух в Община Смолян“, изпълняван по Общинската програма по чл. 27, ал. 1 от ЗЧАВ.

Фините прахови частици се емитират в атмосферата директно (първични емисии) или се образуват от емитираните в атмосферата газове - прекурсори на фини прахови частици (вторични емисии).

Нормите за нивата на ФПЧ₁₀, както и допустимият брой на превишенията за една календарна година в българското законодателството са:

Наредба №12 на МОСВ и МЗ към ЗЧАВ (ДВ, бр.58/2010г.)			
Средноденонощна норма (СДН) за опазване на човешкото здраве			
Прагова стойност (ПС)		допустим брой превишения (през годината)	период на прилагане
СДН	50 µg/m ³	35	от 01.01.2009 г.
Средногодишна норма (СГН)			
СГН	40 µg/m ³	Не се допуска превишение	от 01.01.2009 г.

Основните съкращения и термини при оценка на качеството на атмосферния въздух /КАВ/ са, както следва:

Пределно допустимите концентрации на вредните вещества в атмосферния въздух се определят като максимално еднократна, средноденонощна и средногодишна концентрация, а именно:

- Максималната еднократна пределно допустима концентрация за определен замърсител е допустимата краткосрочна концентрация в продължение на 30 или 60 минутна експозиция;

- Средноденонощната пределно допустима концентрация е допустимата концентрация в продължение на 24-часова експозиция;

- Средногодишната пределно допустима концентрация е допустимата концентрация в течение на едногодишна експозиция.

Максималната еднократна концентрация е най-високата от краткосрочните концентрации за определен замърсител, регистрирани в даден пункт за определен период на наблюдение.

Средноденонощната концентрация е средната аритметична стойност от еднократните концентрации, регистрирани няколкократно през денонощието, или тази, отчетена при непрекъснато пробовземане в продължение на 24 часа.

Средногодишната концентрация е средната аритметична стойност от средноденонощните концентрации, регистрирани в продължение на една година.

- *ПС за СЧН* – прагова стойност за средночасова норма за опазване на човешкото здраве за основните атмосферни замърсители (1 час);

- *ПС за СДН* – прагова стойност за средноденонощна норма за опазване на човешкото здраве за основните атмосферни замърсители (24 часа);

- *СГН* – средногодишна норма за опазване на човешкото здраве за основните атмосферни замърсители (1 година).

В таблицата по-долу са дадени пунктовете на територията на РИОСВ-Смолян, контролираните замърсители и регистрираните концентрации през 2024 г.:

Замърсител	ФПЧ ₁₀	Pb aer.	SO ₂	NO ₂	CO	H ₂ S	бензен	NH ₃	ПАВ	As aer.	Cd aer.	Ni	ФПЧ 2.5	NO	O ₃
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Общ брой пунктове:															
1.АИС“Библиотека“ гр. Смолян	да	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.КФС-Рожен	да	да	да	да	-	-	да	-	да	да	да	да	да	да	да
Пунктове регистрирани концентрации над ПС на СДН:	с														
1.АИС“Библиотека“ гр. Смолян	да-12 пъти														
2.КФС-Рожен	не-0 пъти														
Пунктове регистрирани концентрации над СГН:	с														
1.АИС“Библиотека“ гр. Смолян	не-21,43 µg/m ³														
2. КФС-Рожен	не-9,14µg/m ³														

Забележка: На територията на РИОСВ-Смолян не се измерва максимално еднократна концентрация.

На АИС „Библиотека“ гр. Смолян през 2024 г. са извършени 343 измервания за ФПЧ₁₀, от които наднормените стойности са 12 бр. или 3,5 % от всички анализи. Наднормените

стойности по месеци са, както следва: през м. януари – 7 бр.; м. февруари – 1 бр.; м. март – 2 бр.; м. април – 2 броя.

При анализ на резултати за годината е видно, че наднормените стойности за ФПЧ_{10} са през зимните месеци, а месечната концентрация е под $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

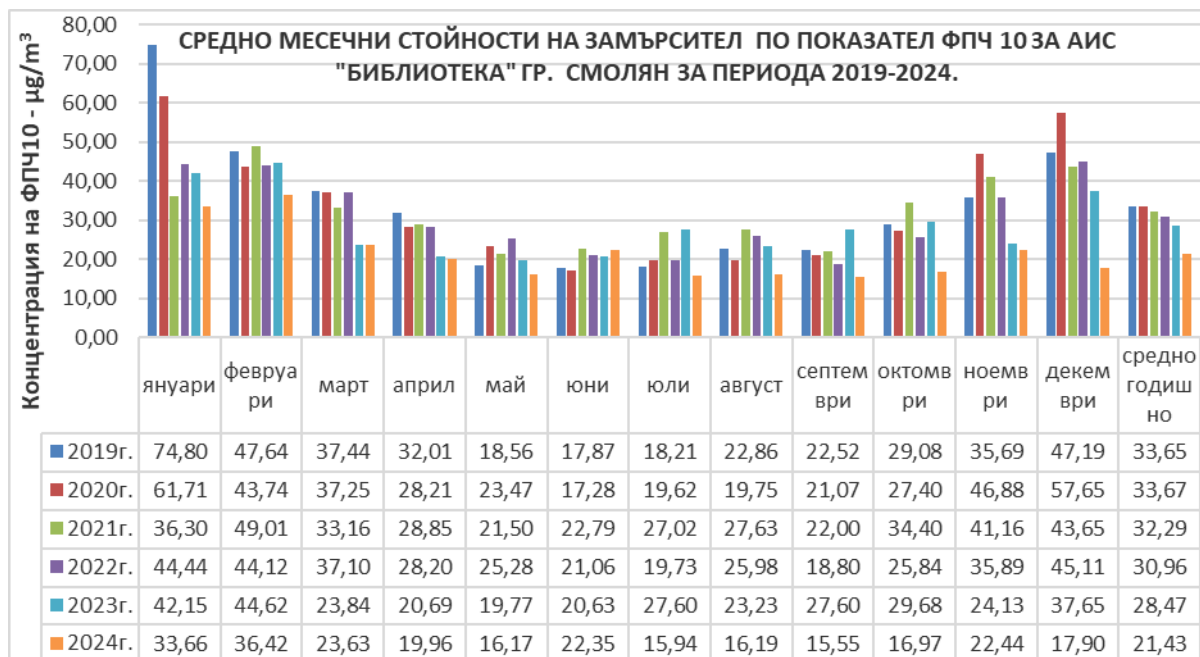
Високите стойности през месеците януари и февруари увеличават, както средногодишна концентрация на ФПЧ_{10} , така и допустимият брой превишения за една календарна година. Натрупаните данни за периода 2019-2024 г. дават възможност да се прецени, че резултатите се понижават в дните на превишение и средногодишната концентрация.

През 2024 г. са постигнати нормите на средногодишните стойности по показател ФПЧ_{10} , както и на дните със средноденонощни превишения.

Средногодишната стойност за АИС “Библиотека“ гр. Смолян за 2024 г. е $21,43 \mu\text{g}/\text{m}^3$, при норма $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

След приложена методиката за определяне на превишенията на пределно допустимите стойности на ФПЧ_{10} , които се дължат на емисии от пустинен прах, резултатите се променят, както следва: Извършени са 339 среденоденонощни измервания, от които наднормените стойности са 8 броя, средногодишна стойност е $19,16 \mu\text{g}/\text{m}^3$ или 2,36 % от всички анализи.

По-долу на графиката са показани средните месечни стойности на замърсител ФПЧ_{10} за АИС “Библиотека“ гр. Смолян за периода 2019-2024 г.

Максималните стойности на КФС „Рожен“ през зимата се отчитат с от 1 до 3 дни по-късно от АИС “Библиотека“ гр. Смолян. През лятото тенденцията е високите стойности да се установяват на КФС „Рожен“, а после в АИС “Библиотека“ гр. Смолян, което води до извода, че има пренос на замърсител.

За намаляване нивата на замърсителите, през 2024 г. община Смолян изпълнява Общинска програма по чл. 27, ал. 1 от ЗЧАВ, с план за действие 2021-2025г., приета с Решение № 418/21.01.2021 г. на Общински съвет – Смолян.

Източници на емисии на територията на РИОСВ-Смолян

• Емисионен контрол на горивни и производствени неподвижни източници;

На територията на инспекцията няма големи горивни инсталации /ГГИ/. Преобладават горивни инсталации с мощност под $0,5 \text{ MW}$, които не се нормират, съгласно нормативната уредба.

През 2024 г. са извършени 58 бр. проверки на обекти, източници на емисии по Наредба №1/2005 година. От тях 56 бр. са планови проверки и 2 бр. извънредни проверки.

През годината са извършени 2 бр. планови проверки на обекти, попадащи в обхвата на Наредбата за ограничаване на емисиите на определени замърсители, изпускани в атмосферата от средни горивни инсталации. При извършените проверки не са установени нарушения.

В годишния график за контролни емисионни измервания са включени 7 обекта, като са извършени измервания на 5 обекта. На обект - сушилна инсталация за дървен материал в гр. Смолян, община Смолян, експлоатирана от „Еко Форест Груп“ ЕООД гр. Смолян и Асфалтова база – м. „Тикалско дере“, землище гр. Смолян, община Смолян, стопанисвана от „Пътни строежи“ ЕООД, гр. Пловдив не са извършени измервания, тъй като дружествата не са извършвали дейност през 2024 година.

Извършени са контролни емисионни измервания на следните обекти:

- Цех за производство на дървени пелети, находящ се в с. Бял извор, община Ардино, стопанисван от „КРИС МАСТЕР“ ЕООД;

- Цех за производство на дървени пелети, находящ се в гр. Смолян, община Смолян, стопанисван от ЕТ „Енчо Чекичев – ДЕСИР 100“;

- Цех за производство на дървени пелети, находящ се в гр. Смолян, стопанисван от „Еко Форест Груп“ ЕООД;

- Хотели „Перелик“ и „Орловец“, находящи се в к.к. Пампорово, стопанисвани от „Пампорово“ АД - на система от водогрейни котли с мощност 3,2 MW(3200 kW);

- Хотел „Мургавец“, находящ се в к.к. Пампорово, стопанисван от „Мургавец Шарлопов хотелс“ ООД - водогрееен котел с мощност 0.85 MW(850 kW);

- **Контрол на обекти и дейности с летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини;**

През 2024 г. са извършени 29 бр. проверки на 29 обекта по Наредба №16/1999 г. за съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини. Не са констатирани нарушения.

- **Контрол на обекти, осъществяващи дейности с употреба на летливи органични съединения в разтворители;**

През 2024 г. са извършени 11 бр. проверки на 11 обекта по Наредба №7/2003 г. за ЛОС, включени в регистъра по чл. 30л от ЗЧАВ. Не са констатирани нарушения.

- **Контрол на обекти за производство, търговия или употреба на определени бои, лакове и авторепаратурни продукти, съдържащи органични разтворители;**

През 2024 г. са извършвани 9 бр. проверки на 9 обекта по Наредбата за ограничаване на емисиите на ЛОС при употреба на органични разтворители в определени бои, лакове и авторепаратурни продукти. Не са констатирани нарушения.

- **Контрол и управление на веществата, нарушаващи озоновия слой;**

На територията на инспекцията има 520 действащи инсталации с над 3 кг фреон и/или с над 5 t/CO₂ е.к в 84 обекта. През годината са проверени инсталациите в 48 обекта. Не са констатирани нарушения.

- **Контрол по изпълнение на условията в разрешителните за емисии на парникови газове;**

На територията на РИОСВ - Смолян няма обекти с разрешителни за емисии на парникови газове.

II.2. ВОДИ

1.Кратко описание на основните приоритети при извършване на контролната дейност през годината

РИОСВ - Смолян осъществява контрол по компонент “води“ на територия, попадаща в обхвата на две басейнови дирекции:

- Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“ - Пловдив с общините Смолян, Ардино, Баните, Борино, Девин, Златоград, Лъки, Мадан, Неделино, Рудозем, Чепеларе и реките Арда, Черна, Върбица, Неделинска, Маданска, Елховска, Чепинска, Малка Арда, Давидковска, Ардинска, Уваджик, Въча, Девинска, Чепеларска, Джурковска, Манастирска, Юговска и притоци;

- Басейнова дирекция „Западнобеломорски район“ - Благоевград с общините Доспат и Сатовча и реките Доспатска, Караджа дере (Сърнена), Сатовчанска Бистрица, Осинска, Жижовска и притоци.

Съгласно чл. 151, ал. 4 от Закона за водите, през 2024 г. е осъществен емисионен контрол на обекти, формиращи отпадъчни води и заустващи в повърхностни водни обекти, притоци на реките Арда, Марица и Места, преминаващи през територията, контролирана от РИОСВ - Смолян.

Контролът по опазване чистотата на водите и водните обекти, включва:

- Емисионен контрол на обекти, заустващи в повърхностни водни тела, в съответствие с издадени Разрешителни за ползване на водни обекти, с цел заустване на отпадъчни води по чл.46, ал.1, т.3 от Закона за водите и Заповед № РД-955/19.12.2023 г. на министъра на околната среда и водите, с утвърден списък на емитерите;

- Контрол по изпълнението на условия, поставени в издадените разрешителни за ползване на водни обекти, с цел заустване на отпадъчни води и контрол на основните емитери, формиращи отпадъчни води и заустващи в повърхностни водоприемници;

- Състояние на локални пречиствателни съоръжения за промишлени отпадъчни води;

- Състояние и правилна експлоатация на пречиствателни станции за отпадъчни води от населени места;

- Канализационни системи на населените места;

- Извършване на проверки и изготвяне на отговори, във връзка с постъпили сигнали и жалби за замърсяване на водни обекти;

- Контрол при аварийни ситуации и залпови изпускания във водни обекти;

- Изготвяне на санкции при констатирани замърсявания чрез прилагане разпоредбите на чл.69 от ЗООС и Наредба за вида, размера и реда за налагане на санкции при увреждане или при замърсяване на околната среда над допустимите норми и/или при неспазване на определените емисионни норми и ограничения;

- Проверка по изпълнение на дадени предписания;

- Проверка по изпълнение на условията, поставени в решения по ОВОС;

- Изготвяне на доклади за извършени комплексни проверки на обекти, включени в плана за контролната дейност на РИОСВ.

Извършвани са проверки за изпълнение на изискванията, поставени в разрешителните за заустване и по условията на издадени Комплексни разрешителни, в т.ч. спазване на индивидуалните емисионни ограничения и изпълнение на плана за собствен мониторинг на отпадъчните води.

За констатирани нередности са давани предписания, като са извършвани проверки за тяхното изпълнение. При установени нарушения са налагани административни наказания.

Контролът по състоянието и качеството на повърхностните (течащи и стоящи) и подземни води се осъществява от БД „ИБР“-Пловдив и БД „ЗБР“-Благоевград. Информацията за тяхното състояние е на база осъществен контролен мониторинг в четири пункта: р. Арда- с. Могилица; р. Арда – преди гр. Рудозем; р. Арда при с. Вехтино; р. Вьча при гр. Девин и оперативен мониторинг, също в четири пункта: р. Черна след ГПСОВ гр. Смолян; р. Малка Арда при с.Баните; р. Маданска след гр. Мадан, устие; р. Върбица преди гр. Златоград за повърхностни води, и 14 бр. хидрогеоложки пункта за подземни води за териториалният обхват на БД „ИБР“; оперативен мониторинг в 16 бр. пункта за повърхностни води и 8 бр. хидрогеоложки пункта за подземни води за териториалният обхват на БД „ЗБР“.

2. Опазване на повърхностните води

2.1.Характеристика и мониторинг на повърхностните води

2.1.1.Типове повърхностни води

Идентифицирани са две категории повърхностни води – “река” и “езеро”. Към категория „река” се отнасят речните водни тела и язовирите, образувани чрез преграждане на река, която над язовира, формира самостоятелно водно тяло. Към категория „езеро” се отнасят естествените езера и язовирите (водоемите), които са изкуствено създадени извън

съществуващ водосбор на река (изкуствени водни тела – ИВТ) или са разположени в началото на реките и над тях не е обособено самостоятелно речно водно тяло.

На територията на РИОСВ - Смолян са идентифицирани 2 типа води от категория „Река” /Таблица №1-1/:

Таблица №1-1 Типология категория “РЕКА” на територията на РИОСВ-Смолян
А)В обхвата на БД „ИБР“

№	Тип ВВГ	Име на типа	Водосбор
1	R3	Планински реки	- Река Арда и притоци (р.Елховска и р.Чепинска) от извора до гр.Рудозем – ПБВ; - Река Арда от гр. Рудозем до вливане на р. Черна; - Река Арда между вливане на Черна река до яз.Кърджали и р. Ардинска; - Река Маданска; - Извор на Черна река до гр.Смолян; - Черна река от гр.Смолян до устие; - Бяла река и нейните притоци – ПБВ; - Малка Арда – ПБВ; - Давидковска река; - Река Въча и притоци от извори до вл. на Широколъшка; - Река Чепеларска от град Чепеларе до вливане на река Забърдовска; - Река Чепеларска от извори до град Чепеларе заедно с ляв приток Ситковска; - Река Широколъшка с всички нейни притоци; - Река Белишка*; - Река Сушица*; - Река Тъмръшка до село Храбрино и притоци-р. Дормушевска и Пепелаша*; - Река Въча от язовир Кричим до гр.Кричим*; - Река Въча и притоци от река Широколъшка до яз.Въча; - Река Девинска от язовир Тошков чарк до устие и притоци: ляв- Бабинска; - Река Манастирска и река Джурковска до Белишка; - Река Чепеларска от р. Забърдовска до вливане на р. Юговска и р.Орешица; - Река Чукуркьойска и Забърдовска;
2	R14	Пресъхващи реки	- Извор на р. Върбица до гр.Златоград; - Река Върбица и притоците от гр. Златоград до устие; - Река Неделинска (Узундере) - ляв приток на р. Върбица; - Река Ерма река;

* водосбора на реките е на границата на Пловдивска и Смолянска област

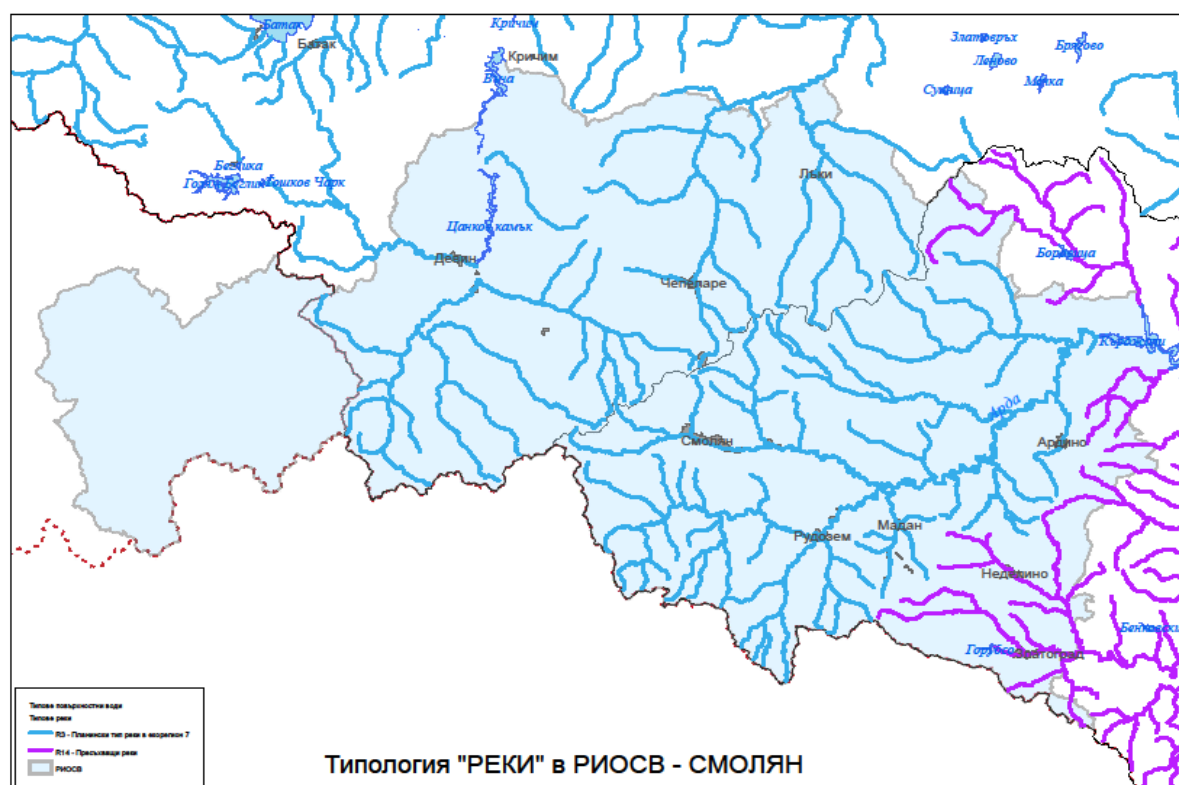
Б)В обхвата на БД „ЗБР“

№	Тип ВГ	Име на типа	Водосбор
---	-----------	-------------	----------

3	R3	Планински реки	- Река Сатовчанска Бистрица от кота 1245 м. до вливане на десния приток р. Дяволски дол; - Река Сатовчанска Бистрица от изворите до кота 1245 м.; - Река Сатовчанска Бистрица от вливане на р. Дяволски дол до вливане в р. Места - Хисарско (Асаново) дере с десния си приток от изворите до кота 1205 м.; - Река Доспат от язовир Доспат до българо-гръцката граница; - Река Владово дере от изворите до кота 1090 м.; - Река Осинска от изворите до вливане в р. Доспат; - Река Сърнена (Караджа дере) с притоците от кота 1230 м. до вливане в р. Доспат; - Река Сърнена (Караджа дере) с притоците от изворите до кота 1230 м.; - Река Черешковица от изворите до кота 1240 м.; - Река Жижовска от изворите до вливане в р. Доспат.
---	----	----------------	--

В рамките на посочените типове реки са определени 34 водни тела. Всяко водно тяло е речен участък с еднакво екологично и химично състояние, който има важна роля при управлението на водите.

Карта №1-1 Типология категория "РЕКА" на територията на РИОСВ-Смолян, в обхвата на БД „ИБР“

На територията на област Смолян и териториалният обхват на РИОСВ-Смолян са определени 2 типа езера (язовири). Всяко езеро (язовир) с площ по-голяма от 500 ха, се определя като самостоятелно водно тяло. Определени са 6 самостоятелни водни тела, като две от тях са с малка площ (опашки на язовири), посочени в Таблица №1-2:

Таблица № 1-2. Типове категория "ЕЗЕРА" на територията на РИОСВ-Смолян

№	ТИПОВЕ	Язовири	Брой ВТ
	На територията на БД "ИБР"		

- р. Маданска - след гр.Мадан, устие;
- р. Черна преди гр.Смолян;
- р. Бял извор след с.Бял извор (след вливане на р.Уваджик);
- р. Давидковска след с.Давидково;
- р. Давидковска устие, мост за с.Любино;
- р. Аламовска- устие преди гр.Златоград;
- р. Върбица - преди гр.Златоград.

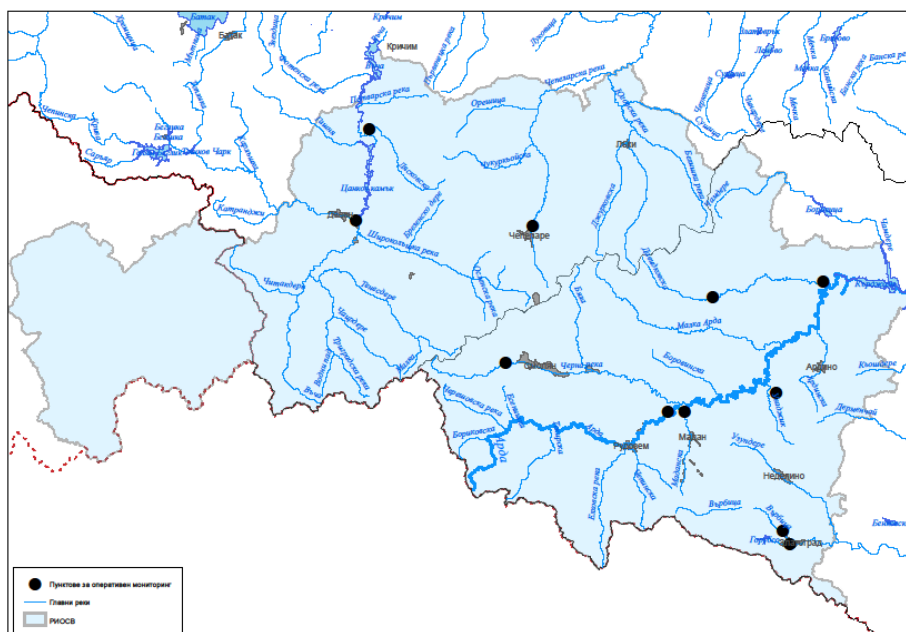
При подбора на показатели за оперативен мониторинг се използват биологичните елементи, индикативни за степента на антропогенно въздействие върху качеството на водите - макрозообентос в реки и фитопланктон в стоящи води. С оглед оперативното установяване на промените във фитопланктонните съобщества се използва показателят в съчетание с други индикативни физико-химични показатели – прозрачност (SD), разтворен кислород, температура и електропроводимост.

Предвижда се мониторинг на всички физико-химични показатели, превишаващи стандартите за качество на околната среда (за приоритетни вещества) или приетите норми за добро екологично състояние на физико-химичните елементи. Предвижда се и мониторинг на други физико-химични показатели, които са свързани с тези, по които се наблюдават отклонения.

Честотата на оперативния мониторинг е съобразена с минималната честота, която се препоръчва в Приложение V на РДВ за отделните показатели:

- Биологични елементи:
 - макрозообентос в реки – 1 път годишно.
 - фитопланктон/хлорофил А в язовири (заедно с прозрачност, разтворен кислород, активна реакция/рН и електропроводимост) – 2-4 пъти годишно, като мониторингът се извършва 2-6 пъти в периода на ПУРБ.
- Физико-химични елементи:
 - основни показатели – 4 пъти годишно;
 - специфични замърсители – 4 пъти годишно;
 - приоритетни вещества – 12 пъти годишно.

Карта № 1-3 Мрежа за Оперативен мониторинг на повърхностни води на територията на обл.Смолян (чл.8 на РДВ)

2.1.3.Показатели за мониторинг на повърхностните води

1.Биологични елементи за качество

Оценката на състоянието по биологичните елементи за качество (БЕК) се извършва съгласно разработените и нормативно утвърдени методи за анализ.

БЕК са водещи при оценка на състоянието (и потенциала), като при тях се прилага задължително принципа „one out – all out“, като подкрепящите хидроморфологични елементи се използват за разграничаване на отлично от добро състояние, а физико-химичните параметри (елементи) се използват за разграничаване на отлично, добро и умерено състояние.

Мониторингът и оценката на състоянието на биологичните елементи в реки се извършва по Наредба № Н-4/14.09.2012 г. за характеризиране на повърхностните води.

От провеждания мониторинг за 2024 г. на биологичните елементи за качество са налични данни за дънни безгръбначни, макрофити, фитобентос и фитопланктон.

2.Хидроморфологични елементи за качество

Оценка на хидроморфологичните елементи за качество се извършва при наличие на данни от проведен мониторинг в съответствие с действащите европейски и национални стандарти, разработена и утвърдена класификационна система за ХМЕК, и утвърдена методика за оценка на състоянието. Във връзка с разработване на третия цикъл на ПУРБ (2022-2027 г.) е изпълнен проект *„Разработване на национални подходи за оценка на хидроморфологичното състояние на повърхностните водни тела и на национална методика за идентифициране и определяне на силно модифицирани водни тела“* в рамките на споразумението между МОСВ и МБВР, като е създадена първоначална система за оценка във връзка с класификацията на състоянието на хидроморфологичните елементи за качество. Системата е създадена съгласно изискванията на РДВ, като в рамките на третият ПУРБ оценките на състоянието според хидроморфологичните елементи за качество подлежат на евентуално актуализиране и валидиране. Отлично състояние се определя, когато не се наблюдават, или са налице незначителни отклонения от естествените условия. Във всички останали случаи състоянието се определя като добро.

В хода на изпълнението на дейностите по проекта е проведен мониторинг на хидроморфологичните елементи за качество - комбинация от теренни проучвания и заснемания с дрон. При теренните проучвания е използван протокол за изследване на речните местообитания (RHS), който се използва в Европа за подпомагане на хидроморфологичния мониторинг и оценка за целите на Рамковата директива за водите. Теренният метод за изследване на речните местообитания е предназначен да предостави надеждна информация за хидроморфологичните елементи за качество в стандартен участък с дължина от 500 m, в подходящ за статистически анализ. Проучването се състои от два елемента - "теренно проучване на трансекти" и "общо характеризиране на проучвания участък".

При ХМЕК се прилага също принципа „one out – all out“, с изключение на особени случаи свързани с типология, специфични субстрати или особени явления (наводнения, засушавания), както и при ниска достоверност на данните. Особените случаи задължително се описват със съответна обосновка.

3.Физико-химични елементи за качество

При определяне на състоянието на водното тяло по отношение на поддържащите физико-химични елементи за качество, за всеки отделен ФХЕК оценката се извършва на база на наличните данни от проведен мониторинг от акредитирани лаборатории и посочените правила в Приложение № 6 към чл. 12, ал. 4, част Б. Физикохимични елементи за качество в Наредба №Н-4/2012 г. за характеризиране на повърхностните води. При ФХЕК също се прилага принципа „one out – all out“.

Оценката на екологичното състояние на водните тела от категория „река“ по ФХЕК, като подкрепящи елементи на БЕК, се извършва по следните физико-химични показатели със статистически потвърдена представителност за връзката натиск-въздействие: разтворен кислород (DO), биологична потребност от кислород (БПК₅), водороден показател (pH), общ азот (TN), общ фосфор (TP).

Оценката на екологичното състояние на водните тела от категория „езеро“ се извършва по следните физико-химични показатели, с доказана представителност като

подкрепящи ФХЕК за биологичните елементи за качество: прозрачност (SD), разтворен кислород (DO), водороден показател (pH), общ азот (TN), общ фосфор (TP).

4. Специфични замърсители

В Приложение № 7 към чл. 12, ал. 4 от Наредба № Н-4/2012 г. за характеризиране на повърхностните води са разписани специфични замърсители, за които са изведени национални стандарти (МДК-СКОС и СГС-СКОС), отнасящи се за всички водосбори на територията на Република България.

Оценката на измерените и изчислени концентрации на анализирани специфични замърсители, спрямо СКОС (съгл. Приложение 7) се извършва в две степени (класа) – добро и отлично (под СКОС), и по-ниско от добро (превишава СКОС).

При оценка на някои специфичните замърсители - манган, мед и цинк се прилага моделът на биотичните лиганди (МБЛ), като измерените концентрации се преизчисляват, за да се получат бионаличните концентрации на металите, към които са определени и стандартите за качество в Приложение № 7 на Наредба № Н-4 за характеризиране на повърхностните води.

За всеки отделен мониторингов пункт има определена схема за пробонабиране и анализиране по следните групи показатели:

• Основни физико-химични показатели

- **I група** – активна реакция /pH/, температура, неразтворени вещества, електропроводимост, разтворен кислород, наситеност с кислород, БПК₅, ХПК, азот амониев, азот нитратен, азот нитритен, ортофосфати.

- **II група** – азот общ, фосфор общ, калциево-карбонатна твърдост.

• Специфични вещества

- **II група - Метали и металоиди** – желязо, манган, цинк, мед, арсен, хром общ, естествен уран, алуминий, обща α -активност и обща β -активност.

• **Приоритетни вещества** - метали, полициклични ароматни въглеводороди, органофосфорни съединения, органохлорни пестициди, азот и фосфор съдържащи пестициди, бромирани дифенилетири, хлоралкани, фталати, трибутил-калаени съединения, пиретроидни пестициди, хлорфенокси пестициди, дифенилетири пестициди, хексабромциклододекани, хептахлор и хептахлорепоксид.

2.2. Определяне на химично и екологично състояние на повърхностните водни тела

2.2.1. Екологично състояние/потенциал на повърхностните водни тела

Оценката на екологичното състояние/потенциал на повърхностните водни тела, отразява общите тенденции в промяната на екологичното състояние и евентуалните негативни въздействия, които водят до влошаване на състоянието на водните екосистеми.

Оценката се извършва по следните елементи за качество: биологични, физико-химични (обща показатели и специфични замърсители) и хидроморфологични елементи в съответствие с изискванията в Приложение V на РДВ и Ръководство № 6.

При класификацията на екологичното състояние (ЕС) на повърхностните водни тела се използва предложената в Приложение V на РДВ скала, като всяка от петте степени се изобразява с показаните в таблицата цветове:

Класификация и означения на екологичното състояние

Отлично (High)	Добро (Good)	Умерено (Moderate)	Лошо (Poor)	Много лошо (Bad)
1	2	3	4	5

Класификацията на екологичното състояние включва оценка на:

- Състоянието на биологичните елементи за качество (БЕК) – за всяка от петте степени;

- Състоянието на физико-химичните елементи за качество (ФХЕК - общи показатели и специфични замърсители) – за разграничаване на отлично, добро и умерено състояние;
- Хидроморфологичните елементи за качество - за разграничаване на отлично от добро състояние.

Крайната оценка на екологичното състояние се определя от елемента за качество в най-лошо състояние по правилото “one out – all out”.

При силномодифицираните и изкуствени водни тела, вместо екологично състояние се определя екологичен потенциал (ЕП) по четири степенна скала, като най-високата степен е „добър ЕП“.

Водейща при определяне на екологичното състояние е оценката на БЕК, а физико-химичните и хидроморфологичните елементи за качество са поддържащи. За всеки тип водни тела има разработени класификационни системи, представени в Приложения № 6 към чл. 12, ал. 4 на Наредба № Н-4/2012 г. за характеризирание на повърхностните води и стандарти за качество за специфични замърсители, химични елементи и други вещества, съгласно Приложение № 7 на наредбата.

Настоящата оценка на екологичното състояние/потенциал на повърхностните водни тела е изготвена съгласно актуализиран „Общ подход за оценка на екологичното състояние и екологичния потенциал на повърхностните водни обекти в Република България“.

В подхода са описани отделните стъпки на оценка на всички елементи за качество, използването на фоновите концентрации на металите, както и прилагането на модела на биотичната лиганда за някои метали, използването на резултатите от изследваните физико-химични показатели, които са под границата на количествено определяне на метода и т.н.

При изготвяне на оценката на екологичното състояние/потенциал е използван актуализиран „Подход за групиране на повърхностни водни тела за целите на мониторинга и за подпомагане на оценката на екологичното и химичното състояние“.

Целта на групирането е оптимизиране на планирането на провеждания мониторинг на повърхностните води и оценката на състоянието на повърхностните водни тела, а също така и осигуряване на добра представителност на резултатите за всички групирани повърхностни водни тела. Подходът позволява събраните данните от едно водно тяло да бъдат използвани за оценката на друго водно тяло, при съобразяване с определени критерии.

Актуализиращият подход за групиране въвежда възможността за групиране на водни тела по отделни качествени елементи (включително приоритетни вещества и специфични замърсители).

В Таблица № 2-1 са дадени резултатите от оценката на екологичното състояние/потенциал на повърхностните водни тела на територията на РИОСВ - Смолян по речни басейни. Анализът на резултатите показва, че през 2024 г. водните тела в добро състояние са 13, в умерено състояние - 22, и в лошо екологично състояние - 3 водни тела. При сравняване на резултатите с тези през 2023 г. не се наблюдава подобряване на екологичното състояние/потенциал (през 2023 г. 12 водни тела са в добро екологично състояние, 21 в умерено и 5 водни тела в лошо екологично състояние/потенциал. Основните физико-химични показатели, по които се наблюдават отклонения са свързани с органично замърсяване - общ фосфор, общ азот и БПК₅, причина за които са заустване на непречистени или частично пречистени отпадъчни води от населени места.

Таблица № 2-1 Брой водни тела, разпределени по екологично състояние / потенциал през 2024 г.

	Общо ВТ	Марица	Арда	Общо
состояние	Отлично	0	0	0
	Добро	8	5	13
	Умерено	8	14	22
	Лошо	0	3	3

	Много лошо	0	0	0
	ВТ	16	22	38

Таблица № 2-2 Брой водни тела разпределени по екологично състояние/потенциал през 2020г. на територията на РИОСВ-Смолян

	Общо ВТ	Марица	Арда	Места	Общо
Екологично състояние/ потенциал	Отлично	0	0	0	1
	Добро	8	5	5?	16
	Умерено	8	14	7?	29
	Лошо	0	3	0?	4
	Много лошо	0	0	1?	2
	Неизвестно	0	0	0?	0
	ВТ	16	22	13?	51

2.2.2. Химично състояние

Оценката на химичното състояние на повърхностните водни тела е извършена в съответствие с изискванията за класификация и оценка заложи в Рамковата директива 2000/60/ЕО и Директива 2013/39/ЕС за изменение на Директиви 2000/60/СЕ и 2008/105/СЕ по отношение на приоритетни вещества в областта на политиката за водите. Директивата е транспонирана в българското законодателство чрез Наредба от 2010 г. за стандартите за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители (Наредба за СКОС).

Съгласно нормативните дефиниции в Приложение V на РДВ, класификацията на химичното състояние на повърхностните водни тела се извършва в две степени - „Добро химично състояние” и „Непостигащо добро химично състояние“.

Химично състояние	
Добро	Непостигащо добро

При оценка на химичното състояние се извършва анализ на средногодишните концентрации за всички приоритетни вещества и определените СКОС, съгласно Наредбата за СКОС.

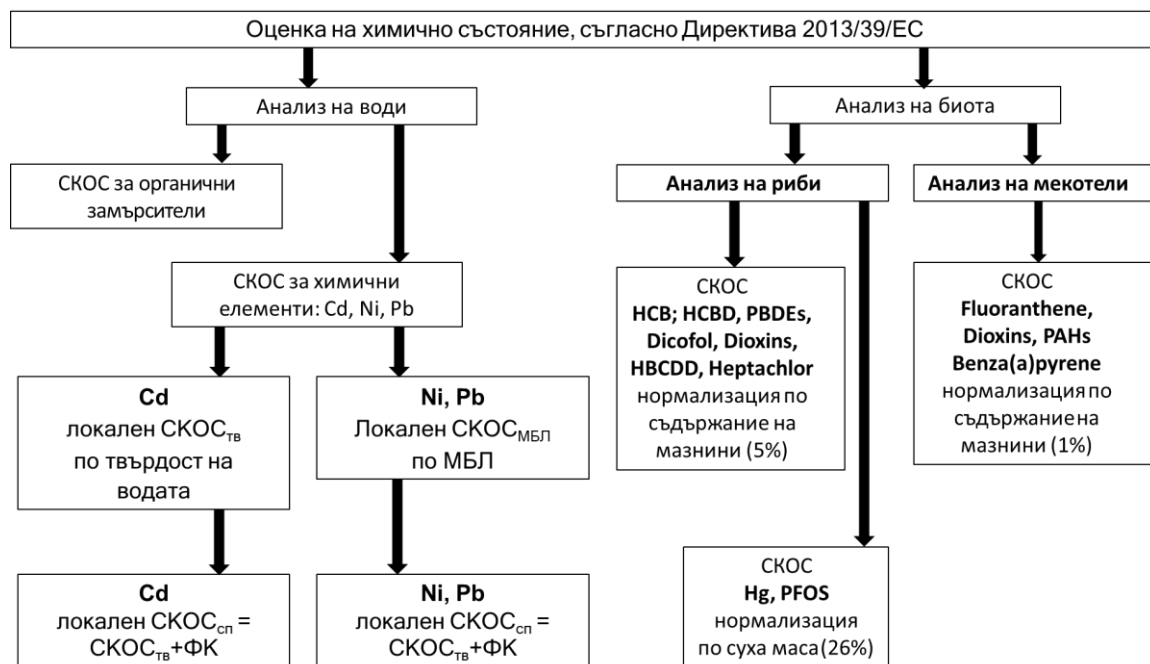
През 2024 г. оценката на химичното състояние е извършена въз основа на разработена „Национална методика за оценка на химичното състояние на повърхностни води“. Методиката за оценка на състоянието на повърхностните води в България е разработена съгласно изискванията на Директива 2013/39/ЕС и отразява препоръките на Technical Guidance for implementing Environmental Quality Standards (EQS) for metals (2019).

Съществен напредък в актуализираната методика е отчитането на естествените фонове концентрации на някои елементи и използването на Модела на биотичните лиганди (BML) за изчисляване на бионаличните концентрации на металите Pb и Ni (BIO-MET (<https://bio-met.net/>)). За прилагане на методиката е разработен изчислителен инструмент ChemStat, с помощта на който значително се подобрява работата по оценката на химичното състояние.

Изчислителният инструмент извършва статистическата обработка на данните от изпитване на приоритетни вещества във води и биота, и дава оценка както по отделните матрици, така и обобщена.

На Фигура 2-1 е представена схема на оценката на химичното състояние в съответствие с Директива 2013/39/ЕС.

Фигура 2-1 Оценка на химично състояние в съответствие с Директива 2013/39/ЕС

При оценката на химичното състояние на повърхностните водни тела е използван „Национален подход за групиране на повърхностните водни тела в периода на ПУРБ, предназначен за провеждане на мониторинг и оценка на състоянието на водните тела“. Под групиране се разбира обединяване на повърхностни водни тела по определени критерии и пренасяне на оценката за елементите за качество от едно водно тяло към други водни тела, като са спазени избрани критерии. Групирането на повърхностните водни тела цели максимално използване на информацията чрез екстраполация на резултатите от мониторинга от наблюдавани към ненаблюдавани водни тела, принадлежащи към едни и същи групи.

При оценката на химичното състояние е приложен принципът „one-out, all-out“. Дори и при една установена стойност на приоритетно вещество, превишаваща определената стойност на СКОС в Наредбата за СКОС, то това водно тяло е оценено в непостигащо добро химично състояние.

Оценката на химичното състояние на повърхностните водни тела е направена на база оценка на приоритетните вещества с №№ 1-45 от Наредба за СКОС и Директива 2013/39/ЕС, като е представена с включени и с изключени вещества, реагиращи като повсеместно разпространени РВТ вещества. Това са вещества обозначени с №№ 5 (Бромирани дифенилетири), 21 (Живак), 28 (Полиароматни въглеродороди РАН), 30 (Трибутилкалаени съединения), 35 (Перфлуорооктан сулфонова киселина и нейните производни), 43 (Хексабромциклододекани) и 44 (Хептахлор и хептахлор епоксид).

При оценката на химичното състояние на повърхностните водни тела в матрица „вода“, попадащи на територията на РИОСВ - Смолян, с **включени повсеместно разпространени вещества** 17 ВТ (45 %) са в добро химично състояние, 19 ВТ (50 %) в непостигащо добро състояние и 2 (5 %) водни тела в неизвестно химично състояние.

При оценката на химичното състояние на повърхностните водни тела, попадащи на територията на РИОСВ - Смолян, с **изключени повсеместно разпространени вещества** 20 ВТ (53 %) са в добро химично състояние, 16 ВТ (42 %) в непостигащо добро състояние и 2 (5 %) водни тела в неизвестно химично състояние.

Показателите, по които се констатира лошото химично състояние в матрица „Вода“ са кадмий, олово, никел, флуорантен и трибутил-калаени съединения.

Таблица № 2-2 Брой повърхностни ВТ по химично състояние в матрици „вода“ и „биота“ с включени и с изключени повсеместно разпространени вещества (РВТ) от 1 до 33 на територията на РИОСВ-Смолян, в обхвата на ИБР

Общо химично състояние в матрици „вода“ и „биота“	С включени повсеместно разпространени замърсители	С изключени повсеместно разпространени замърсители
Добро	17	20
Непостигащо добро	19	16
Неизвестно	2	2
общо ВТ	38	38

Таблица № 2-1 Брой повърхностни водни тела по химично състояние през 2024г.?

	ВТ	Арда	Марица	Места	Общо
Химично състояние	Добро	15	13	11?	39
	Лошо	5	2	2?	9
	Неизвестно	2	1	0?	3
	общо ВТ	22	16	13?	51

2.2.2.1. Приоритетни вещества, които са причина за не постигане на добро химично състояние в матрица „вода“

Установени превиишения на СКОС по флуорантен са причина за не постигане на добро химично състояние в 13 водни тела на територията на РИОСВ - Смолян.

Източниците на замърсяване с флуорантен са точкови, резултат от директно заустване и дифузни от атмосферно отлагане от индустриални горивни процеси. Флуорантенът се среща предимно в продуктите от непълното изгаряне като цигарен дим и газове от двигатели и горивни инсталации.

Установени превиишения на СКОС по трибутилкалай са причина за не постигане на добро химично състояние в 3 повърхностни водни тела. Трибутилкалайт е определен като повсеместно разпространено вещество. Потенциални източници на замърсяване с трибутилкалай са пречиствателни станции за отпадъчни води, канализации и сметища.

Превиишения на СКОС по показатели кадмий, олово и/или никел се установява в 7 водни тела. Основни източници на замърсяване са зауствания на отпадъчни води от рудодобив и рудопереработка, зауствания от градска канализация и други.

Таблица 2-3 Състояние на водните тела на територията на РИОСВ-Смолян, в обхвата на „Източно-беломорски район“

№	Код на водно тяло	Водно тяло	ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ/ПОТЕНЦИАЛ					Химично състояние за вещества с №№ 1-45 с включени повсеместни замърсители (uPBTs вкл.)	Химично състояние за вещества с №№ 1-45 с изключени повсеместни замърсители (uPBTs изкл.)
			Обща оценка на ЕС/ЕП по БЕК	Обща оценка на ЕС по ФХЕК	Обща оценка на ЕС по ХМЕК	Обща оценка на ЕС/ЕП	Показатели с отклонения от Добро ЕС /Добър ЕП		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	BG3AR400L015	Язовир Бенковски	Добро ЕС	Добро ЕС	Умерено ЕС	Добро ЕС	БПК5, Общ азот, Общ фосфор	Добро	Добро
2	BG3AR400R016	Река Неделинска	Добро ЕС	Добро ЕС	Умерено ЕС	Добро ЕС		Добро	Добро

		(Узундере) - ляв приток на р. Върбица							
3	BG3AR400R017	Извор на р. Върбица до гр.Златоград	Добро ЕС	Добро ЕС	Умерено ЕС	Добро ЕС	Макробезгръбначни, Mn, Zn, CN	Непостигащо добро	Непостигащо добро
4	BG3AR400R018	Река Аламовска	Добро ЕС	Добро ЕС	Умерено ЕС	Добро ЕС	Mn	Добро	Добро
5	BG3AR400R074	Река Върбица и притоците от гр.Златоград до устие	Добро ЕС	Добро ЕС	Умерено ЕС	Добро ЕС		Непостигащо добро	Непостигащо добро
6	BG3AR600R026	Извор на река Боровица до яз. Боровица	Добро ЕС	Добро ЕС	Умерено ЕС	Добро ЕС		Добро	Добро
7	BG3AR700R029	Малка Арда - ПБВ	Добро ЕС	Добро ЕС	Умерено ЕС	Добро ЕС	Макробезгръбначни, Общ фосфор	Непостигащо добро	Непостигащо добро
8	BG3AR700R037	Река Давидковска до Глогинско дере-ПБВ	Добро ЕС	Добро ЕС	Умерено ЕС	Добро ЕС	Макробезгръбначни, Риби, БПК5, Общ фосфор, Mn, Zn, Al	Непостигащо добро	Непостигащо добро
9	BG3AR700R038	Река Давидковска след вливане на Глогинско дере	Добро ЕС	Добро ЕС	Умерено ЕС	Добро ЕС	Макробезгръбначни, Риби, БПК5, Общ азот, Общ фосфор, Mn	Непостигащо добро	Непостигащо добро
10	BG3AR700R039	Река Арда от вливане на р.Черна до яз. Кърджали и р.Ардинска	Добро ЕС	Добро ЕС	Умерено ЕС	Добро ЕС	Макробезгръбначни, Общ фосфор, Zn	Непостигащо добро	Непостигащо добро
11	BG3AR700R040	Река Уваджик и р.Бял извор	Добро ЕС	Добро ЕС	Умерено ЕС	Добро ЕС	Макробезгръбначни, Общ азот, Общ фосфор	Непостигащо добро	Непостигащо добро
12	BG3AR800L041	Смолянски езера	Добро ЕС	Добро ЕС	Умерено ЕС	Добро ЕС	Фитопланктон	Неизвестно	Неизвестно
13	BG3AR800R030	Черна река от гр.Смолян до устие	Добро ЕС	Добро ЕС	Умерено ЕС	Добро ЕС	Фитобентос, Макробезгръбначни, БПК5, Общ азот, Общ фосфор	Непостигащо добро	Непостигащо добро
14	BG3AR800R031	Бяла река и нейните - ПБВ	Добро ЕС	Добро ЕС	Умерено ЕС	Добро ЕС	Общ фосфор	Добро	Добро
15	BG3AR800R033	Извор на Черна река до гр.Смолян	Добро ЕС	Добро ЕС	Умерено ЕС	Добро ЕС	Макробезгръбначни, Общ азот, Общ фосфор, U	Непостигащо добро	Непостигащо добро
16	BG3AR900R034	Река Маданска	Добро ЕС	Добро ЕС	Умерено ЕС	Добро ЕС	Макробезгръбначни, БПК5, Общ азот, Общ фосфор, Mn, Zn, Al (BLM)	Непостигащо добро	Непостигащо добро
17	BG3AR900R035	Река Арда от гр.Рудозем до вливане на р. Черна	Добро ЕС	Добро ЕС	Умерено ЕС	Добро ЕС	Макробезгръбначни, Общ азот, Общ фосфор, Mn, Zn, CN (BLM)	Непостигащо добро	Непостигащо добро
18	BG3AR900R042	Река Елховска-ПБВ	Добро ЕС	Добро ЕС	Умерено ЕС	Добро ЕС	Макробезгръбначни	Добро	Добро
19	BG3AR900R043	Река Сивинска-ПБВ	Добро ЕС	Добро ЕС	Умерено ЕС	Добро ЕС		Добро	Добро
20	BG3AR900R044	Река Елезово с. Кошница- ПБВ	Добро ЕС	Добро ЕС	Умерено ЕС	Добро ЕС		Добро	Добро
21	BG3AR900R045	Река Арда от р.Сивинска до гр.Рудозем	Добро ЕС	Добро ЕС	Умерено ЕС	Добро ЕС	Макробезгръбначни, Общ фосфор	Непостигащо добро	Непостигащо добро
22	BG3AR900R046	Река Арда от извори до вливане на р.Сивинска (с. Смилян)	Добро ЕС	Добро ЕС	Умерено ЕС	Добро ЕС	Макробезгръбначни, Риби, Общ фосфор	Непостигащо добро	Непостигащо добро
23	BG3MA500R106	Река Сушица	Добро ЕС	Добро ЕС	Умерено ЕС	Добро ЕС		Добро	Добро
24	BG3MA500R107	Река Белишка	Добро ЕС	Добро ЕС	Умерено ЕС	Добро ЕС		Добро	Добро
25	BG3MA500R108	Река Манастирска и река Джурковска до р.Белишка	Добро ЕС	Добро ЕС	Умерено ЕС	Добро ЕС	Zn	Добро	Добро
26	BG3MA500R109	Река Крушовска за доп. ПБВ на	Добро ЕС	Добро ЕС	Умерено ЕС	Добро ЕС		Добро	Добро

		гр. Лъки							
27	BG3MA500R114	Река Чукуркьойска и Забърдовска	Добро ЕС	Добро ЕС	Умерено ЕС	Добро ЕС		Добро	Добро
28	BG3MA500R115	Река Чепеларска от град Чепеларе до вливане на река Забърдовска	Добро ЕС	Добро ЕС	Умерено ЕС	Добро ЕС	Риби, Фитобентос, Макробезгръбначни, общ фосфор, общ азот	Непостигащо добро	Непостигащо добро
29	BG3MA500R116	Река Чепеларска от извори до град Чепеларе заедно с лъв приток Ситковска	Добро ЕС	Добро ЕС	Умерено ЕС	Добро ЕС		Добро	Добро
30	BG3MA500R127	Река Тъмръшка до село Храбрино и притоци- р. Дормушевска и Пепелаша	Добро ЕС	Добро ЕС	Умерено ЕС	Добро ЕС	Макробезгръбначни	Добро	Добро
31	BG3MA500R216	Река Чепеларска от р. Забърдовска до вливане на р. Юговска и р. Орешница	Добро ЕС	Добро ЕС	Умерено ЕС	Добро ЕС	Макробезгръбначни	Непостигащо добро	Добро
32	BG3MA600L133	Язовир Въча	Добро ЕС	Добро ЕС	Умерено ЕС	Добро ЕС	Фитобентос, Макробезгръбначни	Непостигащо добро	Добро
33	BG3MA600L134	Язовир Цанков камък	Добро ЕС	Добро ЕС	Умерено ЕС	Добро ЕС		Неизвестно	Неизвестно
34	BG3MA600R133	Река Въча от язовир Кричим до гр. Кричим	Добро ЕС	Добро ЕС	Умерено ЕС	Добро ЕС	Макробезгръбначни	Непостигащо добро	Добро
35	BG3MA600R135	Река Лесковска	Добро ЕС	Добро ЕС	Умерено ЕС	Добро ЕС	Макробезгръбначни, общ фосфор, общ азот	Непостигащо добро	Непостигащо добро
36	BG3MA600R136	Река Девинска от язовир Тошков чарк до устие и притоци: лъв-Бабинска	Добро ЕС	Добро ЕС	Умерено ЕС	Добро ЕС	Макробезгръбначни, Общ азот, Общ фосфор, БПК5	Непостигащо добро	Непостигащо добро
37	BG3MA600R141	Река Широколъшка с всички нейни притоци	Добро ЕС	Добро ЕС	Умерено ЕС	Добро ЕС		Добро	Добро
38	BG3MA600R142	Река Въча и притоци от извори до вл. на р. Широколъшка	Добро ЕС	Добро ЕС	Умерено ЕС	Добро ЕС		Добро	Добро

В изпълнение на Заповед № РД-964/11.11.2024 г. на Министъра на околната среда и водите, ежесечно до 10- то число на следващия месец, на интернет страницата на Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“ се публикува информация за резултатите от мониторинга на повърхностни и подземни води, превишаващи пределно допустимите стойности, на посочения линк https://earbd.bg/SPRAVKI_ZA_PREVISHENIYA-c761.

Таблица 2-3 Състояние на водните тела на територията на РИОСВ-Смолян, в обхвата на „Западно-беломорски район“

№	Код	Водно тяло	СМ/ ИВТ	Екологично състояние/потенциал			Химично състояние
				Биологични елементи	ФХ елементи	Екологично състояние/ потенциал	Обща оценка химично състояние /в матрица вода/

Обхват на БД „ЗБР“							
39	BG4ME200R1114	р. Сатовчанска Бистрица от кота 1245 м. до вливане на десния й приток р. Дяволски дол		Добро	умерено състояние	умерено състояние	Добро
40	BG4ME200R11140	р. Сатовчанска Бистрица от изворите до кота 1245 м.		няма данни от мониторинг за 2023г.	Добро	Добро	Добро
50	BG4ME200R11141	Хисарско (Асаново) дере с десния си приток от изворите до кота 1205 м.		няма данни от мониторинг за 2023г.	Добро	Добро	Добро
51	BG4ME200R115	р. Сатовчанска Бистрица от вливане на р. Дяволски дол до вливане в р. Места		Добро	умерено състояние	умерено състояние	Добро
53	BG4DO135R1118	р. Доспат от язовир Доспат до българо-гръцката граница		Лошо (риби)	умерено състояние	Лошо	Непостигащо добро химично състояние-флуорантен
54	BG4DO135R11180	р. Владово дере от изворите до кота 1090 м.		няма данни от мониторинг за 2023г.	Добро	Добро	Добро
55	BG4DO135R121	р. Осинска от изворите до вливане в р. Доспат		Добро	Умерено	Умерено	Добро
56	BG4DO600R1120	р. Сърнена (Караджа дере) с притоците от кота 1230 м. до вливане в р. Доспат		Умерено	Умерено	Умерено	Добро
57	BG4DO600R11200	р. Сърнена (Караджа дере) с притоците от изворите до кота 1230 м.		няма данни от мониторинг за 2023г.	отлично	Добро	Добро
58	BG4DO600R11201	р. Черешковица от изворите до кота 1240 м.		няма данни от мониторинг за 2023г.	Добро	Добро	Добро
59	BG4DO600R122	р. Жижовска от изворите до вливане в р. Доспат		Добро	умерено състояние	умерено състояние	Добро

60	BG4DO900L117	яз. „Доспат“		умерено състояние	умерено състояние	умерено състояние	Непостигащ о добро ХС- кадмий, флуорантен
----	--------------	--------------	--	----------------------	----------------------	----------------------	--

2.3. Състояние на питейните води

2.3.1. Подход при оценката на повърхностните питейни водни тела

2.3.1. Подход при оценката на повърхностните питейни водни тела

При изготвяне на оценката на състоянието на повърхностните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване са спазени следните изисквания:

✓ Оценката на състоянието на повърхностните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване е извършена съгласно изискванията на Наредба № 12/18.06.2002г. за качествените изисквания към повърхностните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване за всеки отделен воден обект, както и допълнителни данни от програмите за мониторинг по РДВ и вътрешен мониторинг;

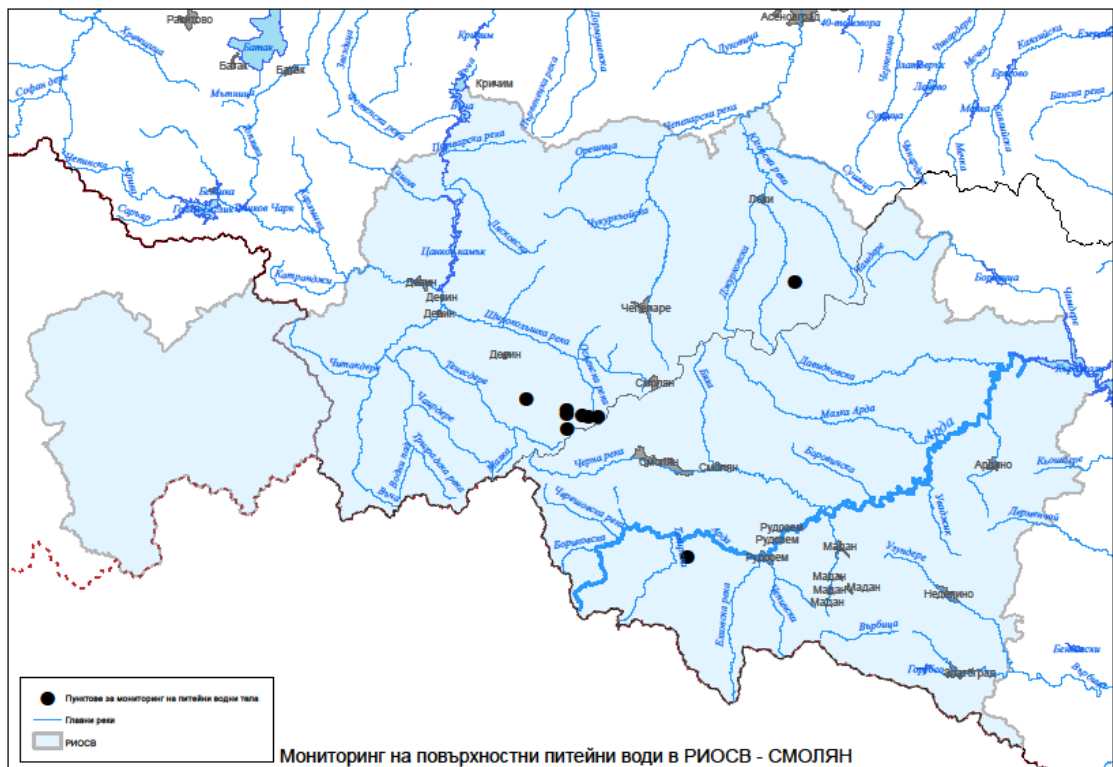
✓ Класифициране на водоизточниците съгласно гранични стойности на показателите в Приложение № 1 към Наредба № 12 в три категории: А1, А2 и А3, за които се прилагат съответните стандартни методи за обработка: за категория А1 – груба механична обработка и дезинфекция, А2 – механична и химична обработка и дезинфекция, и за А3 – разширена механична и химична обработка и дезинфекция. В съответствие с категоризацията на водоизточниците състоянието на водните тела се определя като «добро», когато всички ПБВ във водното тяло се отнасят към категория А1 или А2. При отклонения в категория А3 и извън категориите се приема, че състоянието на водните тела е по-лошо от добро;

✓ Повърхностните води за питейно-битово водоснабдяване са с нужното качество, когато резултатите от изследване на всеки пункт отговарят съответно на 95 % от задължителните стойности и 90% от всички препоръчителни стойности на показателите от Приложение № 1 към Наредба № 12.

2.3.2 Резултати от определяне на състоянието на повърхностните водни тела

На територията на Смолянска област се намират 24 водохващания за питейно-битово водоснабдяване от повърхностни води, разположени в 9 питейни водни тела.

Водохващания за питейно-битово водоснабдяване на територията на Смолянска област

В Таблица № 2-3 са представени резултатите от определяне категорията на водоизточниците и състоянието на повърхностните питейни водни тела по данни от мониторинга, проведен през 2024 година. Състоянието на 9 питейни водни тела (24 водоизточника) се определят като добро (категория A1 и A2).

Таблица №2-4 Състояние на повърхностните питейни водни тела на територията на РИОСВ-Смолян, в обхвата на БД „ИБР“

№	Код на водното тяло	Име на водното тяло		Водоизточник	Категория водоизточник	Състояние водно тяло
1	BG3MA600R142	Река Въча и притоци от извори до вливане на река Широколъшка	1	Река Хаджиларска	A2	A2
			2	Река Добролайски соват	A2	
			3	Река Голяма	A1	
2	BG3MA600R141	Река Широколъшка с всички нейни притоци	4	Река Азмачовско дере	A2	A2
			5	Река Туралско дере	A2	
			6	Река Стикълско дере №1	A2	
			7	Река Солитско дере	A2	
			8	Река Козуяташко дере	A1	
			9	Река Стикълско дере №2	A2	
			10	Река Зорлийско дере	A2	
			11	Река Мечо селище	A2	
3	BG3MA500R109	Река Крушовска за доп. ПБВ на гр. Лъки	12	Река Крушовска	A1	A1
4	BG3MA600L133	Язовир Въча	13	Язовир Въча	A2	A2
5	BG3AR900R042	Река Елховска- ПБВ	14	Река Искрец	A2	A2
			15	Река Голяма, с.Корита	A1	
			16	Река Елховска	A1	
6	BG3AR900R043	Река Сивинска- ПБВ	17	Река Конска - ляв ръкав	A2	A2
			18	Река Конска - десен ръкав	A2	
			19	Река Катранска рампа	A2	

7	BG3AR900R044	Река Елезово с.Кошница - ПБВ	20	Река Калето (Елезово)	A2	A2
8	BG3AR700R029	Малка Арда - ПБВ	21	Река Сантеново	A2	A2
			22	Река Долчине	A1	
9	BG3AR700R037	Река Давидковска до Глогинско дере	23	Река Чифлика - ляв ръкав	A2	A2
			24	Река Чифлика- десен ръкав	A2	

3. Кратка обобщена информация за обектите, източници на отпадъчни води

Основен замърсител на водните обекти на територията, контролирана от РИОСВ – Смолян са отпадъчните води от канализационните системи на населените места и производствените отпадъчни води от промишлените обекти, намиращи се извън регулационните граници на населените места. Повечето от агломерациите, с население под 2000 екв. жители и от 2000 до 10 000 екв. жители, нямат изградени или са с частично изградени канализационни мрежи и отпадъчните води се заустват в попивни съоръжения или прилежащи дерета и реки.

В канализационните мрежи на агломерациите (там, където има изградени), освен битово-фекални отпадъчни води, се заустват и производствени отпадъчни води от промишлените предприятия, разположени на територията им. Съгласно чл.4 от Наредба № 7/2000г., включването на производствени отпадъчни води в канализационните системи на населените места се осъществява на база сключен договор между абоната и оператора, експлоатиращ канализационната система. Качеството на отпадъчните води от промишлените обекти, следва да отговаря на нормите за заустване в канализационната мрежа, като индивидуалните емисионни ограничения в сключените договори с „В и К“ оператора, се достигат след пречистване на промишлените отпадъчни води от локални пречиствателни съоръжения (ЛПСОВ).

За заустването на отпадъчни води от канализационните мрежи в повърхностни водни обекти, както и за заустването на отпадъчни води след селищни пречиствателните станции, са издадени разрешителни за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води в повърхностни водни обекти от съответните басейнови дирекции: „Източнобеломорски район“-Пловдив и „Западнобеломорски район“-Благоевград.

Операторите, експлоатиращи канализационните мрежи на населените места и пречиствателните станции (пречиствателни съоръжения) на територията, контролирана от РИОСВ - Смолян са:

1. За административната територия на област Смолян: „В и К“ ЕООД – гр. Смолян и/или общините Смолян, Златоград, Неделино, Баните, Мадан, Рудозем, Чепеларе, Девин, Борино и Доспат;

2. За община Лъки, област Пловдив: „В и К“ ЕООД – гр. Пловдив и община Лъки;

3. За община Ардино, област Кърджали: „В и К“ ООД – гр. Кърджали и община Ардино;

4. За община Сатовча, област Благоевград: „В и К“ ЕООД – гр. Благоевград и община Сатовча.

3.1.Селищни канализационни системи с и без изградени ПСОВ

На територията на инспекцията са изградени и работят пречиствателни станции в следните населени места:

- 1 бр. за населени места с над 10 000 е. ж.: ГПСОВ – Смолян;
- 5 бр. за населени места от 2 000 до 10 000 е. ж.: ГПСОВ - Мадан, ГПСОВ - Рудозем, ГПСОВ - Златоград, ПСОВ - Борино и ПСОВ - к. к. „Пампорово“;
- 14 бр. за населени места под 2 000 е. ж.:
 - 1 бр. ПСОВ в община Чепеларе - с. Проглед;
 - 4 бр. ПСОВ в община Девин - с. Триград, с. Грохотно, 2 бр. в с. Селча;
 - 9 бр. в община Сатовча - с. Осина, с. Ваклиново, с. Жижево, с. Фъргово, с. Долен, с. Боголин, с. Туховища, с. Крибул и с. Годешево.

Пречиствателни станции за отпадъчни води в гр. Мадан, гр. Рудозем, гр. Златоград и гр. Смолян, с. Борино и к.к. „Пампорово“ работят с много добър пречиствателен ефект, без надвишение на ИЕО по контролираните показатели.

Една част от изградените 9 бр. ПСОВ в община Сатовча не работят нормално и не постигат заложените индивидуални емисионни ограничения, съгласно РЗ. При осъществения контрол през 2024 г. са дадени 7 предписания, извършена е отмяна на 6 броя текущи санкции и е наложена една нова по реда на чл. 69 от ЗООС.

На община Девин за неправилната експлоатация на ПСОВ – с. Грохотно има наложена текуща санкция, по реда на чл.69 от ЗООС за надвишение на ИЕО, съгласно РЗ.

Пречистването на отпадъчните води от агломерации с над 2 000 е.ж. без изградени ПСОВ, на този етап е трудно осъществимо, поради липса на финансиране за изграждане на пречиствателни станции и натискът върху водните тела от тези населени места продължава да е постоянен и непроменен. Това са реките, в които се заустват битово-фекални води от канализационните мрежи на гр. Ардино и с. Бял извор в община Ардино; гр. Доспат и с. Барутин в община Доспат; с. Върбина в община Мадан; гр. Девин в община Девин; гр. Лъки в община Лъки; с. Сатовча, с. Вълкосел, с. Кочан, с. Плетена, с. Слащен в община Сатовча; с. Смилян, с. Широка лъка, с. Могилица и с. Момчиловци в община Смолян; с. Старцево в община Златоград; гр. Чепеларе в община Чепеларе и с. Чепинци в община Рудозем.

Таблица с населени места с изградени ГПСОВ, ПСОВ и канализационни мрежи без изградени ПСОВ, подлежащи на контрол през 2024г.

№	Наименование на фирмата извършваща стопанска дейност	Наименование на обекта, населено място, дейност	Проверки, бр.			Издадени разрешителни
			планирани проверки	извършени планови проверки	извънредни проверки	По Закона за водите
	поречие Арда					
1	"В и К" ЕООД, гр.Смолян	ГПСОВ - Смолян, гр.Смолян	2	2	1	РЗ№33110111/30.03.2011 г.
2	"В и К" ЕООД, гр.Смолян	ГПСОВ - Рудозем, гр.Рудозем	2	2	0	РЗ№33110030/30.06.2008 г.
3	"В и К" ЕООД, гр.Смолян	ГПСОВ - Мадан, гр.Мадан	2	2	2	РЗ№33110028/27.06.2008 г.
4	"В и К" ЕООД, гр.Смолян	ГПСОВ - Златоград, гр.Златоград	2	2	2	РЗ№33110091/21.11.2016 г.
5	"В и К" ООД - гр. Кърджали	Канализация гр. Ардино	1	1	-	В процедура по издаване на РЗ
6	Община Ардино	Канализация с. Бял извор	1	1	-	РЗ с изтекъл срок на действие
7	Община Баните	Канализация с.Баните	1	1	-	РЗ с изтекъл срок на действие
	поречие Марица					
8	„В и К” ЕООД – гр. Смолян	ПСОВ – с. Борино, общ. Борино	2	2	-	РЗ№33140274/22.08.2022 г.
9	„В и К” ЕООД – гр. Смолян	ПСОВ – Пампорово, к.к.Пампорово	2	2	-	РЗ№33710077/26.03.2010 г.
10	Община Чепеларе	ПСОВ-Проглед, с.Проглед	1	1	-	РЗ№33110092/14.12.2009 г.
11	Община Чепеларе	Канализация, гр.Чепеларе	1	1	-	№33140264/06.07.2021 г.
12	Община Девин	ПСОВ - с. Триград	1	1	-	РЗ№33140180/09.06.2015 г.

13	Община Девин	ПСОВ - с. Грохотно	2	2	-	РЗ№33110137/09.06.2015 г.
14	Община Девин	ПСОВ - с. Селча	1	1	-	РЗ№33710103/16.06.2015 г.
15	Община Девин	Канализация, гр.Девин	1	1	-	РЗ с изтекъл срок на действие
16	Община Лъки	Канализация, гр.Лъки	1	1	-	РЗ с изтекъл срок на действие
поречие Места						
18	Община Сатовча	ПСОВ-Осина, с.Осина,	2	2	1	РЗ№43710033/14.04.2014 г.
19	Община Сатовча	ПСОВ-Ваклиново, с.Ваклиново	2	2	-	РЗ№43710037/14.04.2014 г.
20	Община Сатовча	ПСОВ-Жижево, с.Жижево	2	2	2	РЗ№43710036/14.04.2014 г.
21	Община Сатовча	ПСОВ-Фъргово, с.Фъргово	2	2	2	РЗ№43710039/14.04.2014 г.
22	Община Сатовча	ПСОВ-Долен, с.Долен	2	2	1	РЗ№43710038/14.04.2014 г.
23	Община Сатовча	ПСОВ-Боголин, с.Боголин	2	2	1	РЗ№43710031/14.04.2014 г.
24	Община Сатовча	ПСОВ-Туховища, с.Туховища	2	2	2	РЗ№43710032/14.04.2014 г.
25	Община Сатовча	ПСОВ-Крибул, с.Крибул	2	2	1	РЗ№43710034/14.04.2014 г.
26	Община Сатовча	ПСОВ-Годешево, с.Годешево	2	2	1	РЗ№43710035/14.04.2014 г.
27	Община Сатовча	Канализация, с.Кочан	1	1	1	РЗ№43110154/14.09.2016 г.
28	Община Сатовча	Канализация, с.Сатовча	1	1	-	РЗ№43110110/02.07.2012 г.
29	Община Доспат	Канализация, с.Барутин	1	1	-	РЗ№43110187/13.05.2019 г.
30	Община Доспат	Канализация, с.Бръщен	1	1	-	РЗ№43710053/13.05.2019 г.
31	Община Доспат	Канализация, с.Црънча	1	1	-	РЗ№43710054/21.05.2019 г.
32	Община Доспат	Канализация, с.Любча	1	1	-	РЗ№43710055/21.05.2019 г.
33	Община Доспат	Канализация, с.Чавдар	1	1	-	РЗ№43710056/21.05.2019 г.
34	Община Доспат	Канализация, с.Касък	1	1	-	РЗ№43710057/21.05.2019 г.
35	Община Доспат	Канализация, с.Змейца	1	1	-	РЗ№43110188/21.05.2019 г.
36	Община Доспат	Канализация, гр.Доспат	1	1	-	РЗ№43110186/13.05.2019 г.
Общо:			51	51	17	

През годината са извършени 51 бр. планови и 17 бр. извънпланови проверки, които са свързани с последващ контрол по изпълнение на дадени предписания, налагане и отмяна на санкции по реда на чл. 69 от ЗООС и във връзка с писма, получени от оператора.

3.2.Селищни канализационни системи, предмет на изпълнение на реконструкция, разширение и/или модернизация

През 2024 г. са изградени и/или реконструирани селищни канализационни клонове и мрежи, както следва:

- Реконструкция и доизграждане на В и К инфраструктура, включително и по улици "Орфей" и "Република" - изпълнени канализационни клонове на стойност СМР в размер на 2 084 592лв.;

- Приключен "Интегриран воден проект на агломерация Смолян", обект: "Интегриран воден проект на агломерация Смолян" по "Жълта книга на Фидик" - Реконструкция и доизграждане на В и К мрежата на гр. Смолян. Всички договори са изпълнени на 100%, строежът е приет от ДПК през м. декември 2024 година.

Някои от общините разполагат с изготвени проекти, които са внесени в различни финансиращи програми и органи, като за 2024 г. няма открито финансиране, а именно:

- „Интегриран проект за воден цикъл на гр. Рудозем - разширение и реконструкция на канализационна и водопроводна мрежа на гр. Рудозем”;

- Проект за ГПСОВ на гр. Лъки, общ. Лъки, област Пловдив.

През 2023 г. чрез „Български В и К“ холдинг е стартирана процедура за прединвестиционни проучвания за изграждане на „Градска пречиствателна станция за отпадъчни води“ от гр. Девин и реконструкция и доизграждане на В и К мрежата на града, като през 2024г. се извършва проучването.

3.3.Мониторинг на отпадъчни води

По възлагане на НСМОС се извършва емисионен контрол на обекти, формиращи отпадъчни води, които заустват в повърхностни водни тела, включени в „Информационната система за разрешителни и мониторинг при управлението на водите”.

Съгласно утвърден списък със Заповед № РД-955/19.12.2023 г. на министъра на околната среда и водите, през 2024 г. са проверени обекти, подлежащи на задължителен емисионен контрол, описани по-долу в табличен вид.

Таблица с обекти и резултати от изпълнението на емисионния контрол на отпадъчни води, съгласно Заповед № РД-955/19.12.2023 г. на министъра на околната среда и водите

Приложение към Заповед № РД-955/19.12.2023 г. на министъра на околната среда и водите									
СПИСЪК НА ОБЕКТИТЕ, ФОРМИРАЩИ ОТПАДЪЧНИ ВОДИ И ЗАУСТВАЩИ ВЪВ ВОДНИ ОБЕКТИ, И ВКЛЮЧЕНИ В "ИНФОРМАЦИОННАТА СИСТЕМА ЗА РАЗРЕШИТЕЛНИ И МОНИТОРИНГ ПРИ УПРАВЛЕНИЕ НА ВОДИТЕ" ПО ЗАКОНА ЗА ВОДИТЕ ЗА 2024 год.									
№ по ред	№в общия списък	Наименование на обекта	* Населено място (в което се осъществява дейността)	Административна област	Река	Поречието	брой зауствания	брой проби	брой взети проби
1	2	3	4	5	8	9	10	11	12
1	368	Община Смолян - ГПСОВ „Смолян“	Смолян	Смолян	Черна	Арда	1	2	2
2	369	Община Златоград - ГПСОВ" Златоград"	Златоград	Смолян	Върбица	Арда	1	2	2
3	370	Община Мадан - ГПСОВ "Мадан"	Мадан	Смолян	Маданска	Арда	1	2	2
4	371	Община Рудозем - ГПСОВ "Рудозем"	Рудозем	Смолян	Арда	Арда	1	2	2
5	372	"ВиК" ЕООД Смолян- ПСОВ „Пампорово“	КК "Пампорово"	Смолян	Бобово дере	Марица	1	2	2
6	373	Община Борино - ПСОВ „Борино“	Борино	Смолян	р. Боринска	Марица	1	2	2
7	374	Община-Девин, СПСОВ-с. Грохотно	Грохотно/ Девин	Смолян	Въча	Марица	1	2	2

8	375	Община Девин, Канализационна мрежа-Девин	Девин	Смолян	Девинска	Марица	1	1	1
9	376	Община Чепеларе, Канализационна мрежа-Чепеларе	Чепеларе	Смолян	Чепеларска	Марица	1	1	1
10	377	Община Лъки- Канализационна мрежа-Лъки	Лъки	Пловдив	Лъкинска	Марица	2	2	2
11	378	Община Ардино Канализационна мрежа	Ардино	Кърджали	Ардинска	Арда	1	1	1
12	379	Община-Ардино, Канализационна мрежа-с. Бял извор	Бял извор/ Ардино	Кърджали	Бялизворска (р. Азмак дере)	Арда	1	1	1
13	380	"АЛАДА -2020" ООД-с.Бял извор, МПП "АЛАДА"	Бял извор/ Ардино	Кърджали	Бялизворска (р. Азмак дере)	Арда	1	2	2
14	381	"Перперикона" ООД с.Бял извор, ММП "Родопчанка"	Бял извор/ Ардино	Кърджали	Бялизворска (р. Азмак дере)	Арда	1	2	1
15	382	„АНМАР“ООД- с.Падина, МПП“Свети Илия“- с.Падина	Падина/ Ардино	Кърджали	Уваджик	Арда	1	2	2
16	383	"Персенски" ООД, с. Жълтуша, МПП"Жълтуша"	Жълтуша/ Ардино	Кърджали	Еньовско дере	Арда	1	2	2
17	384	"Рожен Милк"ООД с. Гълъбово, МПП "Давидково"	Давидково/Ба ните	Смолян	Давидковска	Арда	1	2	-
18	385	„Скорпион-21“ООД- Пловдив, МПП-с. Забърдо	Забърдо/ Чепеларе	Смолян	Забърдска	Марица	1	2	2
19	386	„Лактена“ООД-с. Кутела, МПП- с.Кутела	Кутела/ Смолян	Смолян	Дере, лав приток на Кутелска	Арда	1	2	2
20	387	ЕТ“НИК 60-Недялко Колаксьзов“- Пловдив, „Цех за рибопреработка „Сините ханчета““	Хвойна/ Чепеларе	Смолян	Чепеларска	Марица	1	2	1
21	388	"П.А.Л-БГ" ЕООД София - цех за рибопреработка м."Стайковска ливада", земл.с.Беден	м."Стойкова ливада", землище на Беден/Девин	Смолян	Широ- кольшка	Марица	1	2	1
22	389	"Лъки Инвест - Говедарника" ЕООД Лъки - Рудник "Дружба"	Землище на Здравец/Лъки	Пловдив	Джурковска	Марица	1	2	2
23	390	"Лъки Инвест - Джурково"ЕООД Лъки -Рудник	Землище на Дряново/Лъки	Пловдив	Джурковска	Марица	1	2	2

		"Джурково"							
24	391	"Горубсо Мадан" АД Мадан, Рудник "Крушев дол"	Мадан	Смолян	Крушевдо лска	Арда	1	2	2
25	392	"Върба Батанци" АД Мадан - Рудоземска обогатителна фабрика (РОФ) с пречиствателно съоръжение XX"Рудозем - 2"	Рудозем	Смолян	Арда	Арда	1	2	2
26	393	"Родопи Еко Проджектс" АД Златоград - Ермореченска обогатителна фабрика (ЕОФ) с пречиствателно съоръжение XX "Ерма река"	земище на Ерма река/Златогра д	Смолян	р. Голяма	Арда	1	2	2
27	394	„Регионално депо за неопасни отпадъци на общините Смолян, Чепеларе и Баните“-гр.Смолян	Местност „Теклен дол“, земище на Смолян	Смолян	Теклен дол, ляв приток на р. Черна	Арда	1	2	2
28	395	„Регионално депо за неопасни отпадъци на община Рудозем“-гр.Рудозем	Земище на Бърчево/Рудоз ем	Рудозем	Бунарски дол, ляв приток на р.Елховска	Арда	1	2	1
29	396	Община Доспат, Канализационна мрежа-гр. Доспат	Доспат	Смолян	р. Доспат	Места	1	1	1
30	397	Община Доспат, Канализационна мрежа-с. Барутин	Барутин/ Доспат	Смолян	р. Доспат	Места	3	3	1
31	398	Община Доспат, Канализационна мрежа-с. Бръщен	Бръщен/ Доспат	Смолян	дерета, леви притоци на р. Доспат	Места	2	2	2
32	399	Община-Доспат, Канализационна мрежа-с. Црънча	Црънча/ Доспат	Смолян	дерета, десни притоци на р.Доспат	Доспат/ Места	3	3	1
33	400	Община-Доспат, Канализационна мрежа-с. Чавдар	Чавдар/ Доспат	Смолян	дерета, леви притоци на р.Черешко вица	Доспат/ Места	2	2	2
34	401	Община-Доспат, Канализационна мрежа-с. Змейца	Змейца/ Доспат	Смолян	р. Мурсалка, ляв приток на р. Сърнена	Доспат/ Места	1	1	1
35	402	Община-Доспат, Канализационна мрежа-с. Късак	Късак/ Доспат	Смолян	дере, ляв приток на р. Сърнена	Доспат/ Места	1	1	1

36	403	Община-Доспат, Канализационна мрежа-с. Любча	Любча/ Доспат	Смолян	дере, ляв приток на р. Осинска	Доспат/ Места	1	1	1
37	404	Община Сатовча, Канализационна мрежа-с. Сатовча	Сатовча/ Сатовча	Благоевг рад	Сатовчанс ка Бистрица	Места	2	2	1
38	405	Община-Сатовча, СПСОВ-с.Долен	Долен/ Сатовча	Благоевг рад	Дере, вливащо се в р. Сатовчанс ка Бистрица	Места	1	2	2
39	406	Община Сатовча, СПСОВ-с. Крибул	Крибул/ Сатовча	Благоевг рад	Дере, вливащо се в р. Сатовчанс ка Бистрица	Места	1	2	1
40	407	Община Сатовча, СПСОВ-с. Боголин	Боголин/ Сатовча	Благоевг рад	Дере, ляв приток на р.Сатовчан ска Бистрица	Места	1	2	2
41	408	Община-Сатовча, СПСОВ-с. Туховища	Туховища/ Сатовча	Благоевг рад	Дере, вливащо се в р. Места	Места	1	2	2
42	409	Община-Сатовча, СПСОВ-с. Годешево	Годешево/ Сатовча	Благоевг рад	Дере, ляв приток на р. Места	Места	1	2	1
43	410	Община-Сатовча, СПСОВ-с. Жижево	Жижево/ Сатовча	Благоевг рад	Дере, ляв приток на р. Жижевска	Места	1	2	2
44	411	Община-Сатовча, СПСОВ-с. Ваклиново	Ваклиново/ Сатовча	Благоевг рад	р. Марулевск а	Места	1	2	2
45	412	Община-Сатовча, СПСОВ-с. Осина	Осина/ Сатовча	Благоевг рад	Дере, ляв приток на р. Осинска	Места	1	2	2
46	413	Община-Сатовча, СПСОВ-с. Фъргово	Фъргово/ Сатовча	Благоевг рад	Дере(р. Фърговска) , ляв приток на р.Сатовчан ска Бистрица	Места	1	2	1
47	414	Община Сатовча, Канализация с. Кочан	Кочан/ Сатовча	Благоевг рад	Жижовска	Места	1	1	-
							55	87	72

В изпълнение на Заповед № РД-955/19.12.2023 г. и съгласно утвърдения от министъра на околната среда и водите списък за задължителен емисионен контрол на отпадъчни води, които заустват във водни обекти и включени в „Информационната система за разрешителни и мониторинг при управление на водите”, за 2024 г. са извършени проверки на 47 обекта (емитери).

Взети са 72 бр. водни проби от отпадъчни води, на които са извършени физико-химични анализи от акредитирани лаборатории РЛ-Смолян, РЛ-Пловдив, РЛ-Хасково и РЛ-Стара Загора към ИАОС-София. От извършените лабораторни анализи са установени надвишени стойности на индивидуалните емисионни ограничения по РЗ, за което са съставени 5 бр. АУАН.

3.4.Стопански субекти с изградени ЛПСОВ

През 2024 г. е извършен контрол на 61 бр. инсталации, с изградени локални пречиствателни съоръжения за отпадъчни води, заустващи в повърхностни водни обекти, с издадени разрешителни за заустване или заустващи в канализационни мрежи на населените места.

В таблицата по-долу са показани проверените през годината обекти и извършените планови и извънпланови проверки, както следва:

№	Наименование на фирмата извършваща стопанска дейност	Наименование на обекта, населено място, дейност	Провер-ки, бр.			Издадени разрешителни
			планирани проверки	извършени планови проверки	извънредни проверки	По Закона за водите и КР
	поречие Арда					
1	“Дюлгер” ООД	бетонов възел “Забадско”	1	1	2	№33720019/29.03.2010
2	„БКС” ЕООД	Бет.възел "Табаково"	1	1	-	№33720028/01.11.2011
3	“Лактена” ООД	МПП Кутела	2	2	-	№33720020/25.05.2010
4	“БМ Трейдинг” ЕООД	Бет. възел "Средок"	1	1	-	№33120092/09.08.2017
5	МПП,с.Стойките, "Дудеви"ООД	МПП с.Стойките	1	1	-	№33740232/14.08.2019
6	"Е енд С имоти" ООД	Вак.селище "Маунтин лейк", м.“Езерата“	1	1	-	№331700102/27.05.2015
7	ДТС "Стриим Пампорово" ООД"	ПСОВ на "База за отдих"	1	1	-	№33740175/03.04.2015
8	"ИСА 2000" ЕООД	Производствена площадка "Тикале"	1	1	-	№33150021/28.11.2014
9	Община Смолян	„РДНО“ в м.“Теклен дол“, Смолян	2	2	-	№358-Н0-И0-А2/2022г.
10	“Родопея Белев” ЕООД	МПП „Родопея“ гр. Смолян, ул. "Тракия" 20	1	1	-	Зауства в КК- гр. Смолян
11	„ТМСИ” ЕООД	Автомивка „Бостина“	1	1	-	№33120058/28.02.2007
12	"Върба-Батанци" АД	РОФ с ХХ"Рудозем-2", гр.Рудозем, рудопереработка	2	2	1	№33120017/09.02.2009
13	„Маркони Транс“ ЕООД	Автомивка „Маркони“	1	1	-	№33120059/14.10.2011
14	Община Рудозем	ЦДГ”Войкова лъка”	1	1	-	№33110140/21.09.2016
15	"Н.К.Н" ООД	Разфасоване на бои гр. Рудозем, ул. "Хан Аспарух" №1	1	1	-	Септична яма, извозване до ПСОВ
16	„АрсИ козметикс” ЕООД, гр. Рудозем	Предприятие за производство на растителни масла и козметични продукти	1	1	-	Септична яма, извозване до ПСОВ
17	Община Рудозем	„РДНО“-землище на	2	2	1	№387-Н0-И0-А0/2010г.

		с.Бърчево, общ.Рудозем				
18	Рубелла бюти АД - гр. Рудозем	Предприятие за производство на козметични, хранителни и фармацевтични продукти	1	1	3	Зауства в КК- гр. Рудозем
19	„Артстрой“ ООД	Бетонов възел, Рудозем	1	1	-	№33120054/14.05.2021
20	„Артстрой“ ООД	ТМСИ, Рудозем	1	1	-	№33120053/14.05.2021
21	"Мода Шпорт" ЕООД	Шивашко предприятие	1	1	-	№33110085/04.08.2009
22	„ТМСИ“ ЕООД	ТМСИ „Върбина“	1	1	-	№33120046/26.03.2010
23	“Горубсо Мадан” АД - Мадан	Рудник "Крушев дол" адм. сграда	1	1	-	№33110138/14.11.2006
24	“Горубсо Мадан” АД	Рудник "Петровица" адм. сграда	1	1	-	№33110139/14.11.2006
25	„Горубсо-Мадан“ АД	Рудник „Крушев дол“, рудодобив	2	2	-	№33120063/04.07.2004
26	„Медина“ ЕООД гр. София	Предприятие за производство на сладолед и сладкарски изделия	1	1	-	Зауства в КК- гр. Мадан
27	"Родопи Еко Проджектс" ЕООД	ЕОФ с ХХ "Ерма река", гр.Златоград, рудопереработка	3	3	-	№33120056/03.08.2022
28	“Строител”ЕООД	Бет. възел Златоград	1	1	1	№33120064/21.02.2012
29	"Миладом" ЕООД-с. Старцево	Предпричтие за производство на текстилни изделия	1	1	-	КК- с. Старцево
30	Община Златоград	Паркинг на общ. Златоград,	1	1	-	№33130117/26.11.2014
31	„Алада-2020“ООД	МПП „АЛАДА“	2	2	-	№33140084/04.01.2021
32	„Перперикона“ ООД	МПП „Перперикона“	2	2	-	№33140231/29.09.2017
33	„Анмар“ ООД	МПП „Свети Илия“	2	2	-	№33140221/20.03.2017
34	„Персенски“ООД	МПП "Жълтуша"	2	2	-	№33740038/15.06.2009
35	“Рожен Милк” ООД	МПП Давидково	2	2	-	№ 3140164/11.04.2006
36	"Минерал"ЕООД	Бет. възел, с.Баните	1	1	-	№33720053/18.12.2017
37	"Минерал"ЕООД	ТМСИ, с.Баните	1	1	-	№33120094/18.12.2017
38	ЕТ "Красимир Терзиев - 2000"	Автомивка, с. Оряховец	1	1	-	№33720034/24.10.2005
39	„Артстрой“ ООД, гр. Смолян	Бет.възел, с. Кръстатица, общ. Баните	1	1	-	Въведен оборотен цикъл
40	„Дизма-16“ ЕООД	Автомивка, гр.Неделино	1	1	-	№33120014/30.10.2008
поречие Марица						
41	“П.А.Л-БГ” ЕООД	Цех за рибопереработка, с. Беден	2	2	-	№33140149/17.07.2013
42	"Девин" ЕАД-гр. Девин	Предприятие за бутилиране на минерална, изворна и трапезна вода и безалкохолни напитки	1	1	-	КК- гр. Девин
43	"Балдаран" АД, гр. София,	Завод за бутилиране на изворна и трапезна вода	1	1	-	КК- гр. Девин

44	ТПК“Михалково”-с.Михалково	Цех за бутилиране на газирана и минерална вода в с. Михалково	1	1	-	№33110136/08.05.2015
45	"Въча 77" ЕООД	Бетонов възел	1	1	-	№33120034/23.11.2009
46	"Джей и Ви"ЕООД	"Автомивка към автосервиз и тир-паркинг"-Девин	1	1		№33140251/10.09.2019
47	"Драма"ЕООД	ТМСИ"НАСТАН", кв. Настан, м."Рибарника", гр.Девин	1	1	-	№33120005/17.10.2007
48	"ИСА 2000" ЕООД	Асфалтова база, бет. център и ТМСИ-с. Грохотно	1	1	-	№33120095/11.12.2018
49	"Хидро-Девин"АД	ТМСИ"Забрал"	1	1	-	№33120088/06.06.2003
50	“Скорпион-21” ООД	МПП "Забърдо"	2	2	-	№33140095/28.03.2011
51	ЕТ“Ник-60-Недялко Колаксьзов”	Цех за рибопереработка „Сините ханчета“ с.Хвойна	2	2	-	№33140162/25.09.2003
52	"Катя Дафовска" ЕООД	хотел "Дафовска"-КК"Пампорово"	1	1	-	№33710087/12.12.2016
53	"Маунтин лодж" ЕООД	"База за отдих", к.к.Пампорово	1	1	-	№33710106/05.07.2018
54	„Спринт“, „Ив-Комет”ООД	Автомивка „Спринт”	1	1	-	№33110044/11.09.2008
55	"Екомилк Борино" ООД, с. Борино	МПП-Борино	1	1	-	Съоръжение за събиране на отпадъчните води и последващо извозване за пречистване в ПСОВ
56	"Виденица - 2004" ООД	Бетонов възел	1	1	-	№33120025/23.06.2009
57	"Лъки Инвест-Говедарника" ЕООД	Рудник „Говедарника“, з-ще с.Здравец, общ. Лъки, рудодобив	2	2	-	№33120072/14.10.2013
58	"Лъки Инвест - Джурково" ЕООД	рудник "Джурково", з-ще с.Дряново, общ. Лъки, рудодобив	2	2	-	№33120073/14.10.2013
поречие Места						
59	"Наде-69" ЕООД	Автомивка-Плетена, общ.Сатовча	1	1	-	№43120075/21.10.2021
60	„М - Дани Монд” ЕООД,гр. София	Цех за преработка на плодове и зеленчуци	1	1	-	Зауства в ПСОВ-Жижево
61	ЕТ"Ахмед Джилджов-Небие Джилджова"	Автомивка-с.Сатовча	1	1	-	№43120024/09.11.2011
	Общо проверки:		78	78	8	

Извършени са 78 бр. планови и 8 бр. извънредни проверки, в това число 4 бр. проверки по изпълнение на условия на издадени комплексни разрешителни и включени в мониторинга на отпадъчните води, съгласно Заповед № РД-955/19.12.2023 г. за регионални депа за неопасни отпадъци, в землища на гр.Смолян и гр.Рудозем.

На депото в община Рудозем за третиране на отпадъчния инфилтрат е изграден оборотен цикъл по схемата “Чаша на депото-ретензионен басейн-чаша на депото“, като няма изтичане и заустване на инфилтрат в повърхностно и/или подземно водно тяло. За инфилтрата от депото в м.“Теклен дол“ - Смолян е изграден колектор, включен в

канализационната система на гр.Смолян и същия се отвежда до ГПСОВ-Смолян за пречистване.

3.5.Стопански субекти без изградени ЛПСОВ

През 2024 г., от страна на РИОСВ – Смолян е осъществен контрол на стопанските субекти без изградени пречиствателни съоръжения, заустващи във водни обекти и по – значимите, заустващи чрез селищните канализационни системи, както следва:

Таблица на обекти без изградена ЛПСОВ

№	Наименование на фирмата извършваща стопанска дейност	Наименование на обекта, населено място, дейност	Проверки, бр.			Издадени разрешителни
			планирани проверки	извършени планови проверки	извънредни проверки	По Закона за водите
	поречие Арда					
1	„ВиК“ООД гр.Кърджали	Канализация, гр.Ардино	1	1	-	В процедура за издаване на РЗ
2	Община Ардино	Канализация, с.Бял Извор	1	1	-	Без РЗ
3	Община Баните	Канализация, с.Баните	1	1	-	Без РЗ
	поречие Марица					
4	Община Чепеларе	Канализация, гр.Чепеларе	1	1	-	№33140264/06.07.2021
5	Община Лъки	Канализация, гр.Лъки	1	1	-	В процедура за издаване на РЗ
6	Община Девин	Канализация, гр.Девин	1	1	-	Без РЗ
	поречие Места					
7	Община Доспат	Канализация, гр. Доспат	1	1	-	№43110186/13.05.2019
8	Община Сатовча	Канализация, с. Кочан	1	1	1	№43110154/14.09.2016
9	Община Сатовча	Канализация, с. Сатовча	1	1	-	№43110110/02.07.2017
10	Община Доспат	Канализация, с. Барутин	1	1	-	№43110187/13.05.2019
11	Община Доспат	Канализация, с. Бръщен	1	1	-	№43710053/13.05.2019
12	Община Доспат	Канализация, с. Црънча	1	1	-	№43710054/21.05.2019
13	Община Доспат	Канализация, с. Любча	1	1	-	№43710055/21.05.2019
14	Община Доспат	Канализация, с. Чавдар	1	1	-	№43710056/21.05.2019
15	Община Доспат	Канализация, с. Касък	1	1	-	№43710056/21.05.2019
16	Община Доспат	Канализация, с. Змеица	1	1	-	№43110188/21.05.2019
	Общо проверки:		16	16	1	

Най-голям натиск върху водните тела, оказва заустването на непречистени отпадъчни води от канализационните мрежи на населените места без изградени пречиствателни станции.

3.6.Стопански обекти, емитери на отпадъчни води с приоритетни и приоритетно опасни вещества

Таблица с обекти, емитери на отпадъчни води с приоритетни и приоритетно опасни вещества

№	Наименование на фирмата извършваща	Наименование на обекта, населено място, дейност	Проверки, бр.				Издадени разрешителни По Закона за водите и
			к	и	р	к	

	стопанска дейност					КР
поречие Арда						
1	"Върба Батанци" АД	РОФ с ХХ "Рудозем-2", гр. Рудозем, рудопереработка	2	2	1	№33120017/09.02.2009
2	"Родопи Еко Проджектс" ЕООД	ЕОФ с ХХ "Ерма река", гр. Златоград, рудодобив	3	3	-	№33120056/03.08.2022
3	"Горубсо-Мадан" АД	рудник "Крушев дол", гр. Мадан, рудодобив	2	2	-	№33120063/04.07.2004
4	"В и К" ЕООД - Смолян	ГПСОВ - Смолян	2	2	1	№33110111/30.03.2011
5	"В и К" ЕООД - гр. Кърджали	Канализационен колектор на гр. Ардино,	1	1	-	№33140176/20.08.2008
поречие Марица						
6	"Лъки Инвест-Джурково" ЕООД	рудник "Джурково", з-ще с. Дряново, общ. Лъки, рудодобив	2	2	-	РЗ №33120073/14.10.2013
7	"Лъки Инвест-Говедарника" ЕООД,	рудник "Дружба", з-ще с. Здравец, общ. Лъки, рудодобив	2	2	-	РЗ №33120072/14.10.2013
	Общо проверки:		14	14	2	

През годината са извършени 14 бр. планови проверки и 2 бр. извънредни проверки. Обектите са включени в списък на емитерите, формиращи емисии на приоритетни и приоритетно опасни вещества, общи и специфични замърсители и заустващи във водни обекти, утвърден със Заповед № РД-955/19.12.2023 г. на министъра на околната среда и водите, които подлежат на задължителен емисионен контрол два пъти годишно, без канализационен колектор на гр. Ардино. В зависимост от риска на обекта и степента от възможно замърсяване, проверките за определен обект може да се увеличат ("Родопи Еко Проджектс" ЕООД, гр. Златоград, обект: ЕОФ с ХХ "Ерма река", гр. Златоград - планирани 3 бр. проверки).

3.7. Стопански субекти с дейност, формиращи биоразградими промишлени отпадъчни води

На територията на РИОСВ - Смолян биоразградими промишлени отпадъчни води се формират от обекти на хранително - вкусовата промишленост - млекопреработка, рибопреработка, преработка на плодове и зеленчуци.

През 2024 г. са извършени 17 бр. проверки на 10 млекопреработващи предприятия. От тях 7 бр. заустват в повърхностни водни обекти, а 3 бр. в канализационни системи. При извършения контрол е констатирано, че от страна на операторите са предприети действия по реконструкция и модернизация на съществуващите ЛПСОВ и/или въвеждането в експлоатация на нови модули към съществуващите пречиствателни съоръжения. За установени надвишения на ИЕО по РЗ през годината е съставен 1 бр. АУАН.

Извършен е контрол на 2 бр. предприятия за рибопреработка „П.А.Л. БГ“ ЕООД, гр. София - „Цех за рибопреработка“, землище на с. Беден, община Девин и ЕТ „НИК 60 – Недялко Колаксьзов“, гр. Пловдив - „Цех за рибопреработка“, землище на с. Хвойна, община Чепеларе. На обектите са изградени пречиствателни съоръжения за биологично пречистване на отпадъчните води. Не са установени несъответствия с екологичното законодателство.

През годината са извършени 20 бр. планови и 2 бр. извънредни проверки, във връзка с последващ контрол по дадени предписания.

Таблица на обектите с биоразградими промишлени отпадъчни води и извършени проверки през 2024 г.

№	Наименование на фирмата извършваща стопанска дейност	Наименование на обекта, населено място, дейност	Проверки, бр.			Издадени разрешителни
			планирани проверки	извършени планови	извънредни проверки	По Закона за водите
поречие Арда						
1	"Лактена"ООД	МПП "Кутела", с.Кутела, общ.Смолян	2	2	-	№33720020/25.05.2010
2	"Дудеви"ООД	"Мандра за производство на млечни продукти" в м. „Кочорите“, землище с. Стойките	1	1	-	№33740232/14.08.2019
3	"Рожен Милк" ООД	МПП"Давидково", с.Давидково, общ.Баните,	2	2	-	№33140164/11.04.2006
4	"Алада - 2020" ООД	МПП"Алада", с.Бял Извор, общ.Ардино	2	2	-	№33140084/04.01.2021
5	"Перперикона" ООД	МПП "Родопчанка", с.Бял Извор, общ.Ардино	2	2	-	№33140231/29.09.2017
6	"Анмар"ООД	МПП "Свети Илия", с.Падина, общ.Ардино	2	2	-	№33140221/20.03.2017
7	"Персенски"ООД	МПП"Жълтуша", с.Жълтуша, общ.Ардино	2	2	-	№33740038/18.10.2016
8	“Родопея Белев” ЕООД	МПП “Родопея Белев”, гр. Смолян, ул. "Тракия" 20	1	1	-	Зауства с ГК -Смолян
9	"Екомилк Борино" ООД	МПП "Екомилк Борино", с. Борино, ул. Омана №28	1	1	-	Събиране и транспортиране на отпадъчните води до ПСОВ
поречие Марица						
10	"Скорпион-21"ООД	МПП"Забърдо", с.Забърдо, общ.Чепеларе	2	2	-	№33140095/28.03.2011
11	„М - Дани Монд” ЕООД,гр. София	„М - Дани Монд” ЕООД, гр. София	1	1	-	Зауства в ПСОВ-Жижево
12	ЕТ"Ник-60-Недялко Колаксьзов"	Цех за рибопереработка, землище с. Хвойна, общ. Чепеларе	2	2	-	№33140162/25.09.2003
13	"П.А.Л- БГ"ЕООД	Цех за рибопереработка, землище с. Беден, общ. Девин	2	2	-	№33140149/17.07.2013
	Общо проверки:		22	22	-	

3.8.Проблеми със замърсяване на реките с руднични води

На територията, контролирана от РИОСВ - Смолян се експлоатират 10 находища на полиметална оловно-цинкова руда. Преработката на рудата се извършва в 3 обогатителни фабрики: РОФ, ЕОФ и ЛОФ, като отпадъчния хвост постъпва в съответните хвостохранилища: ХХ „Рудозем-2“, ХХ „Ерма река“ и ХХ „Лъки-2 комплекс“. От обектите, експлоатирани от „Горубсо – Мадан“ АД-гр. Мадан, само рудничните води от рудник

“Крушев дол“, гр. Мадан се заустват във воден обект - р. Крушевдолско дере, десен приток на р. Батанска. От извършения емисионен контрол, периодически се установяват превишения на ИЕО, съгласно в РЗ, за което има наложена текуща месечна имуществена санкция по чл. 69 от ЗООС и са съставени 2 бр. АУАН по Закона за водите. Водите от рудник „Петровица“ се отвеждат гравитачно във ХХ „Ерма река“, а водите от у-к „Батанци“ и у-к “Върба“ са пренасочени по травербан до БПС и РОФ, където се използват в технологичния цикъл на фабриката или се препомпват директно към ХХ „Рудозем-2“ и след пречистване се заустват в р. Арда.

Водите на рудниците „Южна Петровица“, „Андрю-Шумачевски дол“, „Мързян-север“, експлоатирани от „Родопи Еко Проджектс“ ЕООД-гр. Златоград са отведени към ХХ „Ерма река“ и след пречистване се заустват в р. Голяма.

Находище „Джурково“, землище на с.Дряново, община Лъки, с оператор „Лъки Инвест - Джурково“ ЕООД-гр. Лъки се експлоатира чрез р-к „Джурково“. За допречистване на отпадъчните руднични води има изградена локална пречиствателна станция, която се очаква да бъде въведена в експлоатация. Водите от ХХ “Лъки 2“ към ЛОФ“ - гр. Лъки са в оборотен цикъл по схемата ЛОФ-ХХ-хоризонтални утаители-ЛОФ и не се заустват във воден обект.

Обобщена информация за най-чести нарушения на екологичното законодателство

Най-чести нарушения на законодателството в областта на водите през 2024 г. са в отраслите „Хранително-вкусова промишленост“ и „Рудодобив и рудопереработка“, като са свързани с:

1. Неспазване на условията в издадените разрешителни за заустване (РЗ) - нарушават се индивидуалните емисионни ограничения (ИЕО) на допустимите прагове на замърсяващи вещества, съдържащи се в отпадъчните води;

2. Неподдържане в нормална експлоатационна изправност на локалните пречиствателни съоръжения за пречистване на промишлени отпадъчни води или селищните пречиствателни станции за населени места под 2000 екв. ж.;

За установените нарушения са съставени 8 бр. АУАН по Закона за водите.

4. Подземни води

4.1. Мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води.

На територията на РИОСВ-Смолян са разположени 6 подземни водни тела (по-голяма или по-малка част от тях).

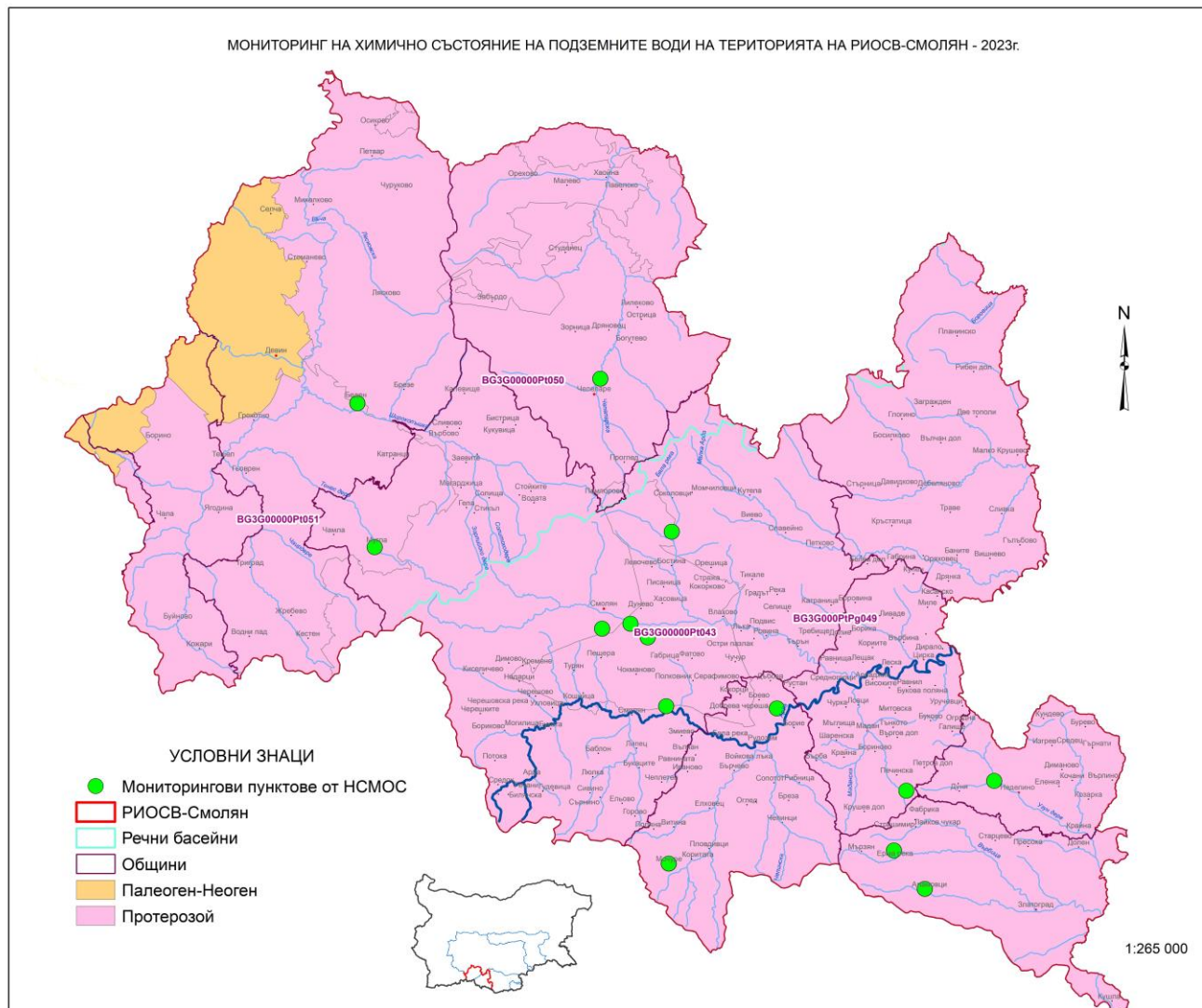
Трябва да изтъкнем, че в регистъра на зоните за защита на подземни води, предназначени за ПБВ са включени всички подземни водни тела на територията на ИБР, поради използването им за водоснабдяване с питейна цел.

През 2024г. е изпълнен оперативен мониторинг.

Националната мрежа за оперативен мониторинг на химичното състояние на подземните води на територията на РИОСВ-Смолян през 2024г. включва 14 хидрогеоложки пункта за мониторинг (отразени на долу представената карта):

1. BG3G00000PTMP205 - Извор „Дупката“, с. Смилян, общ. Смолян;
2. BG3G00000PTMP207 - Извор „Хубча“, гр. Смолян, общ. Смолян;
3. BG3G00000PTMP081 - Извор "Серафимовско дере", гр. Рудозем, общ. Рудозем;
4. BG3G00000PTMP190 - Галерия травербан №1, с. Аламовци, общ. Златоград;
5. BG3G00000PTMP201 - Каптиран извор - чешма, Мадан – Златоград;
6. BG3G00000PgMP078 - Извор "Бралото", кв. Райково, гр. Смолян, общ. Смолян;
7. BG3G000A+PtMP099 - Извор - НИМХ № 39а, с. Беден, общ. Девин;
8. BG3G00000PtMP100 - Извор - НИМХ № 336, с. Мугла, общ. Смолян;
9. BG3G000A+PtMP101 - Извор "Главата", с. Ерма река, общ. Златоград;
10. BG3G000A+PtMP104 - Извор "Мързян-1, 3", гр. Неделино, общ. Неделино;
11. BG3G000A+PtMP105 - Извор "Свети Иван", гр. Смолян, общ. Смолян;
12. BG3G00000PtMP077 - Извор "Свети дух", гр. Чепеларе, общ. Чепеларе;
13. BG3G0000PG3MP169 - Извор "Мочура", с. Мочуре, общ. Рудозем;
14. BG3G0000PG3MP168 - Извор “Палагачевия извор”, гр. Смолян, общ. Смолян.

Карта: Мониторинг на химичното състояние на подземни води на територията на РИОСВ-Смолян – 2024 г.

4.2. Оценка на състоянието и характеристика на подземните водни тела.

Подземните води се оценяват въз основа на информация, която ИАОС изпраща на Басейнова Дирекция „Източнобеломорски басейн“. Пробите са анализирани в ИАОС – основно в Регионална лаборатория – Смолян, а отделни проби са анализирани в Регионална лаборатория – Пловдив, Регионална лаборатория – Благоевград, Регионална лаборатория – Велико Търново, Регионална лаборатория – Бургас, и Лаборатория - Централен офис - София. За всеки отделен мониторингов пункт има определена схема за пробонабиране и анализирание, както следва:

- **I група - основни физико-химични показатели** - разтворен кислород, рН, електропроводимост, нитратни йони, амониеви йони, температура, перманганатна окисляемост, обща твърдост, калций, магнезий, хлориди, натрий, калий, сульфати, хидрокарбонати, карбонати, сух остатък, флуориди – анализират се отделни показатели във всички мониторингови пунктове за подземни води - сезонно (четири пъти в годината) и в един мониторингов пункт - на полугодие (два пъти годишно).

- **II група - допълнителни физико-химични показатели** – нитрити, фосфати, желязо (общо), манган, цианиди (свободни) – анализират се всички показатели (без цианиди (свободни) във всички мониторингови пунктове за подземни води - сезонно (четири пъти в годината) и в два мониторингови пункта - на полугодие (два пъти годишно).

- **III група – метали и металоиди** – олово, кадмий, арсен, живак, мед, цинк, никел, хром (общ), хром – тривалентен, хром – шествалентен, обща α – активност, обща β –

активност, естествен уран, радий R226, антимон, бор, селен, алуминий – анализират се отделни показатели във всички мониторингови пунктове - веднъж годишно през трето тримесечие на годината, а показателите със завишение - сезонно (четири пъти в годината).

- **IV група - органични вещества** – бензен, 1,2 дихлоретан, нефтопродукти, полициклични ароматни въглеводороди, бензо(а)пирен, флуорантен – предвидено е пробонабиране на тези показатели в мониторингов пункт при гр. Смолян - извор „Хубча” с честота - четири пъти в годината.

Резултатите се сравняват със:

- стандарт/контролно ниво за качество, съгласно Приложение № 1 към чл. 10, ал. 2, т. 1 на Наредба № 1 от 10.10.2007г. (ДВ, бр. 87 от 2007г., посл. изм. и доп., ДВ, бр. 102 от 23 декември 2016 г.) за проучване, ползване и опазване на подземните води;

- в зоните за защита на подземни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване със стандарт за качество на питейните води (максимална стойност)/контролно ниво, съгласно Наредба № 9/2001г.(посл. изм. и доп. ДВ. бр.43 от 16 Май 2023г.) за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели.

За оценка на химичното състояние на ПВТ са използвани данни от изпълнения през 2024г. мониторинг на химичното състояние на подземните водни тела, съгласно Заповед № РД-24/12.01.2024г. на Министъра на околната среда и водите за програмите за мониторинг на подземни води и се отнася за периода 01.01.2024г. - 31.12.2024г.

Оценката на химичното състояние на ПВТ е извършена съгласно подход за оценка на химичното състояние на подземните водни тела и е дадена в две категории – добро и лошо. Подходът е разработен в съответствие с изискванията на Директива 2000/60/ЕС, Директива 2006/118/ЕО за опазване на подземните води от замърсяване и влошаване, Наредба № 1 за проучване, ползване и опазване на подземните води, Ръководство № 18 за състоянието на подземните води и оценка на тенденциите, Ръководство №17 за предотвратяване или ограничаване на преките и непреките отвеждания и Ръководството за докладване по РДВ през 2016 г.

Резултатът от извършена обща оценка на химичното състояние на ПВТ на територията РИОСВ-Смолян през 2024г. е представен в таблица:

№ по ред	код на ПВТ	Наименование	Тест: Обща оценка на химичното състояние на ПВТ (добро/лошо)	Тест: Влошаване на качествата на подземните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване (неприложимо/добро/лошо)	Обща оценка на химичното състояние на ПВТ	Вещества или показатели на замърсяване
В обхвата на ИБР						
1	BG3G0000PgN020	Пукнатинни води - Пещера-Доспат	Няма мониторингови пунктове от националната мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води за наблюдение на територията на РИОСВ-Смолян	Няма мониторингови пунктове черпещи вода за питейно-битово водоснабдяване на територията на РИОСВ-Смолян	добро	
2	BG3G00000Pt041	Карстови води - Централно Родопски масив	Няма мониторингови пунктове от националната мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води за наблюдение на територията на РИОСВ-Смолян	Няма мониторингови пунктове черпещи вода за питейно-битово водоснабдяване на територията на РИОСВ-Смолян	добро	
3	BG3G00000Pt043	Карстови води - Смолянски масив	добро	добро	добро	

4	BG3G000PtPg049	Пукнатинни води - Източно Родопски комплекс	лошо	лошо	лошо	Желязо (общо) - 0,28 mg/l
5	BG3G00000Pt050	Пукнатинни води - Централно Родопски комплекс	добро	добро	добро	
6	BG3G00000Pt051	Карстови води - Настан - Триградски басейн	добро	добро	добро	
В обхвата на ЗБР						
7	BG4G001QNPg010	Порови води в кватернер-неоген-палеоген Доспат	добро	добро	добро	
8	BG4G0001Pt1030	Пукнатинно-карстови води в Сатовчански карстов басейн, Долнодряновски плутон	добро	добро	добро	
9	BG4G001PtPz026	Пукнатинни води в Западнородопски метаморфити, Южнобългарски гранити, Барутин-Буйновски плутон	добро	добро	добро	

Забележка: Общата оценка определя „добро“ химично състояние на ПВТ BG3G00000PgN020 и BG3G00000Pt041 на територията на ИБР за 2024г.

Засегнати части от ПВТ за 2024г., в които са разположени водовземни съоръжения за ПБВ:

Код на зоната за защита на питейни води	Водовземно съоръжение/система		Замърсяващо вещество				
	Код на мониторингов пункт	Име на мониторингов пункт	Показател	Средна стойност за периода, мг/л	Стандарт за качество, мг/л	Базово ниво, мг/л	ПС, мг/л
BG3DGW000PtPg049	BG3G0000APTMP104	Неделино, Извор "Мързян 1-3"	Желязо (общо)	0,28	0,20	0,04	0,15

4.3. Характеристика на подземно водно тяло в лошо химично състояние.

Подземно водно тяло BG3G000PtPg049 / Пукнатинни води - Източно Родопски комплекс/

От извършените наблюдения върху химичното състояние през 2024г. се констатира:

Обща оценка на химичното състояние на ПВТ – не се наблюдава концентрация на РС (релевантна стойност) над стандарт.

Влошено е качеството на подземните води, ползвани за питейно-битово водоснабдяване - повишен е стандарта за качество на питейните води за показател желязо (общо) - в

мониторингов пункт при гр. Неделино (Извор "Мързян 1-3") се наблюдава средногодишно съдържание 0,28 mg/l (стандарт – 0,2 mg/l).

В конкретния случай: площта от ПВТ, в която е установено превишение на концентрацията на показател желязо (общо) е по-малка от 20% от площта на ПВТ, но е влошено качеството на подземните води, ползвани за питейно-битово водоснабдяване. За показател арсен – площта от ПВТ, в която е установено превишение на концентрацията на този показател също е по-малка от 20% от площта на ПВТ и не е влошено качеството на подземните води, ползвани за питейно-битово водоснабдяване. Състоянието е лошо за показател желязо (общо), а състоянието за показател арсен е добро.

Като подземно водно тяло определено като зона за защита на подземните води, предназначено за питейно-битово водоснабдяване се констатира лошо състояние за показател желязо (общо), като се наблюдава завишено съдържание над максимална стойност, съгласно Наредба № 9/2001г.(изм. ДВ. бр.102 от 12 Декември 2014г.) за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели в мониторингов пункт при гр. Неделино (Извор "Мързян-1, 3") - 0,28 mg/l (стандарт – 0,2 mg/l).

Общата оценка на химичното състояние на ПВТ BG3G000PtPg049 през 2024г. на територията на РИОСВ-Смолян е „лошо“, показател с констатирано отклонение е желязо (общо).

Констатира се отклонение от стандарт на показател арсен в мониторингов пункт: BG3G00000PTMP201 - «Каптиран извор – чешма», гр. Мадан – гр. Златоград (крайпътна чешма на автомобилен път от гр. Мадан за гр. Златоград) - средноаритметичната стойност е 13 µg/l (стандарт – 10 µg/l).

5. Състояние на хидротехническите съоръжения

5.1. Хидротехнически съоръжения под контрол на РИОСВ по общини (брой и разпределение по собственост на язовири, техническо състояние)

Хидротехническите съоръжения на територията на РИОСВ - Смолян, които се контролират са:

1. Хвостохранилище „Рудозем-2“, находящо се в гр. Рудозем, община Рудозем, област Смолян, пречистващо отпадъчните води от РОФ, експлоатирано от „Върба-Батанци“ АД - гр. Мадан;

2. Хвостохранилище „Ерма река“, находящо се в с. Ерма река, община Златоград, област Смолян, пречистващо отпадъчните води от ЕОФ, експлоатирано от „Родопи Еко Проджектс“ ЕООД - гр. Златоград;

3. Хвостохранилище „Лъки 2 - Комплекс“, находящо се в землище на гр. Лъки, община Лъки, област Пловдив, пречистващо отпадъчните води от ЛОФ, експлоатирано от „Лъки Инвест ЛОФ“ ЕООД - гр. Лъки.

Хвостохранилищата са съоръжения, чието предназначение е за пречистване на отпадъчния пулп, формиран от преработката на оловно-цинкови руди, при процес на флотация и депониране на твърдия отпадък, съдържащ се в „хвостовия шлам“.

Хвостохранилището функционира в комплекс с две други съоръжения - багерна помпена станция и транспортен тръбопровод за хвостовия шлам (хвостопровод), когато транспорта на хвостовия шлам се извършва напорно при разположена на по-ниска кота флотационна фабрика спрямо хвостохранилището.

По вида на изграждане, хвостохранилищата са „долинени“ тип („Рудозем-2“ и „Ерма река“), и „брегови“ тип („Лъки-2“). При „долинния“ тип, съоръжението се изгражда в долината на река или дере, като долината се прегражда със земно-насипна стена, докато при „бреговия“ тип от трите страни се изгражда земно-насипна стена, а реката или дерето остават в страни.

Контролът от страна на РИОСВ - Смолян се осъществява върху ефекта на пречистване на отпадъчните води, формиран при флотацията и факторите, които оказват влияние върху пречиствателния процес:

- площ на водното огледало;
- фронт (плаж) на намяване;

- необходим воден обем за осигуряване на достатъчен времепрестой за утаяване на твърдата фракция;
- спазване технологията на флотационния процес и количеството влагани реагенти, способстващи за по-пълно извличане на металния концентрат.

5.2.Извършени проверки, констатирано състояние

През 2024г. са извършени 8 бр. планови и извънпланови проверки на хвостохранилищата, както следва:

- ХХ „Лъки-2 - Комплекс“ – 1 бр. планова проверка;
- ХХ „Рудозем-2“ – 3 проверки – 2 бр. планови проверки и 1 бр. извънредна проверка;
- ХХ „Ерма река“ - 4 проверки - 3 бр. планови проверки и 1 бр. извънредна проверка;

При извършване на проверките са взети и анализирани водни проби от отпадъчни води от рудопереработката. Установено е превишение на ИЕО по РЗ, единствено в отпадъчните води, заустващи се след ХХ „Ерма река“, поради което срещу дружеството, експлоатиращо съоръжението са предприети административно-наказателни мерки.

Контролът по експлоатационното състояние на стените, системите за наблюдение на напорната филтрация и устойчивостта на динамични и статични натоварвания, се осъществява от ДАМТН.

5.3.Разрешени през годината проблеми

По предписание на РИОСВ-Смолян е извършено почистване на въздушния откос на земно-насипната стена на ХХ „Рудозем – 2“ от дървесна и храстова растителност, като по този начин е намалена опасността от коринова ерозия на въздушния откос на стената.

От страна на „Върба-Батанци“ АД-Мадан е предприето регулярно надграждане, съгласно проект за експлоатация на ХХ „Рудозем-2“, на долна преградна земно-насипна стена на съоръжението до кота 747м, а основен (авариен) преливник е надграден до кота 743.36 м, което осигурява достатъчен обем за ретензия на съоръжението при продължителни валежи или висока вълна. През 2024 г. е предприето надграждане на горна преградна стена до кота 745,80м. и на IV-ти скатов преливник до кота 741,62м. С извършеното задигане на съоръженията е постигната по-голяма площ на водното огледало и по-голям обем на утаечното езеро, което осигурява повече времепрестой и ефективно пречистване на хвостовия шлам.

Ежегодно се извършва профилактика за установяване водоплътност на напорните тръбопроводи от „Лъкинска обогатителна фабрика“ (ЛОФ) до ХХ „Лъки-2“ за хвостов шлам и от ХХ „Лъки-2“ до ЛОФ за пречистени отпадъчни води в оборотен цикъл. Едновременно се извършва оглед и тестване на водоплътност на дъното и стените на хоризонталните утаители под ХХ „Лъки-2“. Проверките, извършени през 2024 г. не са показали неизправности по напорните тръбопроводи или нарушаване цялостта на изолацията по дъното и стените на хоризонталните утаители.

6.План за управление на риска от наводнения

От определените в Програмата от мерки на утвърден в края на 2016 г. от Министерски съвет План за управление на риска от наводнения (ПУРН) в Източнобеломорски район 2016-2021 г. за територията на РИОСВ - Смолян към 31.12.2022 г. са стартирали следните мерки:

Предвидени дейности по ИН	Уникален код на мярката	Име на мярката	Описание на мярката
Почистване на запълнените с наноси участъци от р. Чепинска в участъка в гр. Рудозем с цел освобождаване на обеми и осигуряване преминаване на висока вълна - Общо количество баластра около 1 000 м ³ .	AR_08_02	Почистване на речни участъци и дерета за осигуряване преминаване на висока вълна	Почистване на запълнените с наноси участъци от р. Чепинска в участъка в гр. Рудозем с цел освобождаване на обеми и осигуряване преминаване на висока вълна - Общо количество баластра около 1 000 м ³ .

Реконструкция и ремонт и рехабилитация на язовири общинска собственост по ОП ОС - Ремонт на микроязовир "Букова поляна", община Мадан	EARBD_28	Реконструкция и ремонт на язовири	Реконструкция и ремонт и рехабилитация на язовири общинска собственост по ОП ОС
Разработване и изпълнение на областни и общински програми за намаляване риска от бедствия, включително от наводнения - Обл. Смолян, 20 000 лв. за разработване	EARBD_12	Ежегодно обследване на техническото и експлоатационното състояние на потенциално опасните водни обекти	Ежегодно обследване на техническото и експлоатационното състояние на съоръжения във водни обекти - диги, защитни стени, мостове, прагове и други с цел своевременно предприемане на мерки за предотвратяване на разрушения при наводнения
Ежегодно обследване на техническото и експлоатационното състояние на потенциално опасните водни обекти. Община Чепеларе.	EARBD_13	Разработване и изпълнение на областни и общински програми за намаляване риска от бедствия вкл. от наводнения	Разработване и изпълнение на областни и общински програми за намаляване риска от бедствия, включително от наводнения
Разработване и изпълнение на областни и общински програми за намаляване риска от бедствия, включително от наводнения. Община Чепеларе.	EARBD_14	Разработване и изпълнение на областни и общински програми за намаляване риска от бедствия вкл. от наводнения	Разработване и изпълнение на областни и общински програми за намаляване риска от бедствия, включително от наводнения
Доизграждане на защитната стоманобетонова стена по десния бряг на р. Елховска преди моста на ул. "Кап. П. Войвода" по ул. "Стадиона" - дължина 305 м, ширина 0,50 м и височина 7 м (в едно с основите)	AR_08_15	Изграждане на нови корекции	Доизграждане на защитната стоманобетонова стена по десния бряг на р. Елховска преди моста на ул. "Кап. П. Войвода" по ул. "Стадиона" - дължина 305 м, ширина 0,50 м и височина 7 м (в едно с основите)
Ремонт на участъци от стената с подкопани фундаменти. Възстановяване на участъци от стената с нарушена зидария, най-вече в участъка по десния бряг срещу ОУ Н. Вапцаров.	AR_07_03	Реконструкция и поддържане на корекциите	Ремонт на участъци от стената с подкопани фундаменти. Възстановяване на участъци от стената с нарушена зидария, най-вече в участъка по десния бряг срещу ОУ Н. Вапцаров.
Реконструкция на подкопани участъци от наличните подпорни стени, поради подкопаване на основите им - обща дължина 2000 м. Поддръжка на съществуващите подпорни стени по двата бряга на р. Неделинска (Узундере) с	AR_04_05	Реконструкция и поддържане на корекциите	Реконструкция на подкопани участъци от наличните подпорни стени, поради подкопаване на основите им - обща дължина 2000 м. Поддръжка на съществуващите подпорни стени по двата бряга на р. Неделинска (Узундере) с приблизителна дължина 6500 м

приблизителна дължина 6500 м			
Почистване на участъци от р. Арда извън урб. територия на гр. Рудозем- 5 участъка с обща дължина от 893 м, общ обем от 29 000 м ³ . Нач. на уч-к 1: С 41 30 07.558 И 24 51 25.365, край на уч-к 5: С 41 29 12.780 И 24 49 50.149	AR_08_20	Почистване на речни участъци и дерета за осигуряване преминаване на висока вълна	Почистване на запълнените с наноси участъци от р. Арда в участъка в гр. Рудозем от СОУ "Св. Св. Кирил и Методий" - до края на гр. Рудозем след ПСОВ-Рудозем - дължина на участъка 5 630 м - Общо количество баластра около 10 000 м ³ .
Реконструкция и ремонт и рехабилитация на язовир „Лагера"	AR_06_41	Реконструкция и ремонт на язовири	Реконструкция и ремонт и рехабилитация на язовири Киryanов гьол /Рибката/ и язовир „Лагера"
Осигуряване на хидравлична проводимост и почистване на речното корито на р. Черна, в регулационните граници на гр. Смолян. Основно и ежегодно почистване на коритото на р. Черна в рамките на РЗПРН.	AR_06_01	Почистване и стопанисване на речните легла в границите на урбанизирана територия	Основно и ежегодно почистване на коритото на р. Черна в рамките на РЗПРН - дължина 16 000 м, площ 50 дка.
Осигуряване на хидравлична проводимост и почистване на речното корито на р. Черна, в регулационните граници на гр. Смолян. Изземане на наносни отложения от коритото на р. Черна	AR_06_02	Почистване на речни участъци и дерета за осигуряване преминаване на висока вълна	Предвижда се изземане на наносни отложения от коритото на р. Черна с общ обем, по експертна оценка - 30 000 м ³
Осигуряване на хидравлична проводимост и почистване на речното корито на р. Черна, в регулационните граници на гр. Смолян. Отстраняване на складирани материали и незаконни временни постройки (навеси, огради, колиби и др.) от речните брегове и тераси на р. Черна, в рамките на гр. Смолян	AR_06_04	Премахване на незаконни постройки, подприщващи съоръжения, огради, складирани материали и други намиращи се в границите на речните легла или дерета	Отстраняване на складирани материали и незаконни временни постройки (навеси, огради, колиби и др.) от речните брегове и тераси на р. Черна, в рамките на гр. Смолян - 0.2 дка.
Осигуряване на хидравлична проводимост и почистване на речното корито на р. Черна, в регулационните граници на гр. Смолян. Реконструкция на подкопани участъци от наличните подпорни стени, вследствие общо понижение на речното дъно - обща дължина 13 000 м. Поддръжка на съществуващите подпорни стени по двата бряга на р. Куртин Лом с приблизителна дължина 20 000 м.	AR_06_05	Реконструкция и поддържане на корекциите	Реконструкция на подкопани участъци от наличните подпорни стени, вследствие общо понижение на речното дъно - обща дължина 13 000 м. Поддръжка на съществуващите подпорни стени по двата бряга на р. Куртин Лом с приблизителна дължина 20 000 м.
Осигуряване на хидравлична проводимост и почистване на речното корито на р. Бяла, в	AR_06_19	Почистване и стопанисване на речните легла в	Основно и ежегодно почистване на коритото на р. Бяла в рамките на РЗПРН. Общата дължина на

регулационните граници на гр. Смолян. Основно и ежегодно почистване на коритото на р. Бяла в рамките на РЗПРН.		границите на урбанизирана територия	участъка възлиза на 3500 м, като тук реката е коригирана в долния ѝ участък (кв. Устово) по двата бряга посредством вертикални подпорни стени общо 1400 м. Площта, която следва да бъде подложена на периодично почистване възлиза на 40 дка.
Осигуряване на хидравлична проводимост и почистване на речното корито на р. Бяла, в регулационните граници на гр. Смолян. Изземане на наносни отложения от коритото на р. Бяла.	AR_06_20	Почистване на речни участъци и дерета за осигуряване преминаване на висока вълна	Предвижда се изземане на наносни отложения от коритото на р. Бяла с общ обем, по експертна оценка - 800 м3
Осигуряване на хидравлична проводимост и почистване на речното корито на р. Бяла, в регулационните граници на гр. Смолян. Отстраняване на складирани материали и незаконни временни постройки от речните брегове и тераси на р. Бяла, в рамките на РЗПРН.	AR_06_21	Премахване на незаконни постройки, подприщващи съоръжения, огради, складирани материали и други намиращи се в границите на речните легла или дерета	Отстраняване на складирани материали и незаконни временни постройки от речните брегове и тераси на р. Бяла, в рамките на РЗПРН - 0.3 дка.
Осигуряване на хидравлична проводимост и почистване на речното корито на р. Бяла, в регулационните граници на гр. Смолян. Поддръжка на съществуващите подпорни стени по двата бряга на р. Бяла с приблизителна дължина 1200 м.	AR_06_22	Реконструкция и поддържане на корекциите	Поддръжка на съществуващите подпорни стени по двата бряга на р. Бяла с приблизителна дължина 1200 м.
Изграждане на подпорна стена на ул. "Димитър Благоев", до Римския мост, по левия бряг на р. Черна, гр. Смолян	AR_06_06	Изграждане на нови корекции	Изграждане на нови подпорни стени - р. Черна, гр. Смолян (100 м - ляв бряг и 400 м - десен бряг)
Изграждане на подпорна стена на ул. "Петър Берон", пред блок Строител"№1, по десния бряг на р. Черна, гр. Смолян	AR_06_06	Изграждане на нови корекции	Изграждане на нови подпорни стени - р. Черна, гр. Смолян (100 м - ляв бряг и 400 м - десен бряг)
Изграждане на подпорна стена на ул. „Стефан Стамболов” – десен бряг на река Голяма между ос.т. 9 и ос.т. 11, , l=37.6 0м” в ПИ с идентификатор 31111.31.11 по КККР на гр. Златоград, община Златоград, област Смолян	AR_05_04	Изграждане на нови корекции	Изграждане на стоманобетонни защитни (крилни) стени по двата бряга на р. Голяма река - дължина (2*25) = 50 м, широчина 0,50м и височина 2,5 м
Обследване, анализ и извършване на ремонтно - възстановителни дейности на язовирна стена „Кирянов	EARBD_28	Реконструкция и ремонт на язовири	Реконструкция и ремонт и рехабилитация на язовири общинска собственост по ОП ОС

гьол“ и съоръженията към нея, общ. Смолян, обл. Смолян			
Изграждане на нова стоманобетонна защитна стена по левия бряг на р. Малка река/Аламовска (приток на р. Върбица) – по ул. „Крайречна“ – в участъка от моста на ул. „Ерма“ (при Джамията) – до моста на ул. „Ахрида“, гр. Златоград, обл. Смолян	AR_05_44	Изграждане на нови корекции	Изграждане на нова стоманобетонна защитна стена по левия бряг на р. Малка река/Аламовска - по ул. "Крайречна" - в участъка от моста на ул. "Ерма" (при Джамията) - до моста на ул. "Ахрида" - параметри на стената: дължина 335 м; височина 4,00 м; дебелина 0,50м
Осигуряване на хидравличната проводимост и почистване на речното легло на река Бяла в участъка от Моста при светофара до вливане в Черна река, в регулационните граници на гр. Смолян общ. Смолян, обл. Смолян	AR_06_19	Почистване и стопанисване на речните легла в границите на урбанизирана територия	Основно и ежегодно почистване на коритото на р. Бяла в рамките на РЗПРН. Общата дължина на участъка възлиза на 3500 м, като тук реката е коригирана в долния ѝ участък (кв. Устово) по двата бряга посредством вертикални подпорни стени общо 1400 м. Площта, която следва да бъде подложена на периодично почистване възлиза на 40 дка.
Осигуряване на хидравлична проводимост и почистване на речното корито на р. Бяла, в регулационните граници на гр. Смолян. Поддръжка на съществуващите подпорни стени по двата бряга на р. Бяла с приблизителна дължина 1200 м.	AR_06_22	Реконструкция и поддържане на корекциите	Поддръжка на съществуващите подпорни стени по двата бряга на р. Бяла с приблизителна дължина 1200 м.
Осигуряване на хидравличната проводимост и почистване на речното легло на река Бяла в участъка от Моста при светофара до вливане в Черна река, в регулационните граници на гр. Смолян, общ. Смолян, обл. Смолян	AR_06_20	Почистване на речни участъци и дерета за осигуряване преминаване на висока вълна	Предвижда се изземане на наносни отложения от коритото на р. Бяла с общ обем, по експертна оценка - 800 м3
Осигуряване на хидравличната проводимост и почистване на речното легло на река Арда - в участък от водохващането на РОФ до СУ „Св.Св.Кирил и Методий“ в границите на урбанизираната територия на град Рудозем - участък км 0+420+0+850, обл. Смолян	AR_08_19	Почистване и стопанисване на речните легла в границите на урбанизирана територия	Основно и ежегодно почистване на р. Арда в участъка в гр. Рудозем от СОУ "Св. Св. Кирил и Методий" - до края на гр. Рудозем след ПСОВ-Рудозем - дължина на участъка 5 630 м
Осигуряване на хидравличната проводимост и почистване на речното легло на река Арда - в участък от водохващането на РОФ до СУ „Св.Св.Кирил и Методий“ в	AR_08_20	Почистване на речни участъци и дерета за осигуряване преминаване на висока вълна	Почистване на запълнените с наноси участъци от р. Арда в участъка в гр. Рудозем от СОУ "Св. Св. Кирил и Методий" - до края на гр. Рудозем след ПСОВ-Рудозем - дължина на участъка 5

границите на урбанизираната територия на град Рудозем - участък км 0+420+0+850, обл. Смолян			630 м - Общо количество баластра около 10 000 м3.
Оборудване на мониторингова хидрометрична станция на р. Арда край с. Могилица в землището с. Могилица, Община Смолян, област Смолян, с възложител МОСВ. L=24.6313 / B=41.4892	EARBD_15	Подобряване на съществуващата хидроложка информационна система за получаване на данни в реално време за целия басейн	Подобряване на съществуващата хидроложка информационна система за получаване на данни в реално време за целия басейн
Оборудване на мониторингова хидрометрична станция на р. Маданска след гр. Мадан в на територията на гр. Мадан, Община Мадан, област Смолян, с възложител МОСВ. L=24.9387 / B=41.5016	EARBD_15	Подобряване на съществуващата хидроложка информационна система за получаване на данни в реално време за целия басейн	Подобряване на съществуващата хидроложка информационна система за получаване на данни в реално време за целия басейн
Възстановяване на подпорна стена по десния бряг на р. Черна при кръстовището на ул. „Бяло море” и ул. „Петър Берон”, в кв. Райково, гр. Смолян”, Община Смолян, Област Смолян	AR_06_05	Реконструкция и поддържане на корекциите	Реконструкция на подкопани участъци от наличните подпорни стени, вследствие общо понижение на речното дъно - обща дължина 13 000 м. Поддръжка на съществуващите подпорни стени по двата бряга на р. Куртин Лом с приблизителна дължина 20 000 м.
Аварийно възстановяване на подпорна стена по левия бряг на река Черна, на ул. „Надежда“ в град Смолян, община Смолян, област Смолян, с възложител Община Смолян.	AR_06_05	Реконструкция и поддържане на корекциите	Реконструкция на подкопани участъци от наличните подпорни стени, вследствие общо понижение на речното дъно - обща дължина 13 000 м. Поддръжка на съществуващите подпорни стени по двата бряга на р. Куртин Лом с приблизителна дължина 20 000 м.
Почистване на израстнали дървета, дънери и храсти в участък от река Девинска преди стоманобетонен мост "Върбата" надолу по течението до ПГ "А. С. Попов" с дължина около 550м.	МА_12_08	Почистване и стопанисване на речните легла в границите на урбанизирана територия	Основно и ежегодно почистване на коритото на р. Девинска в рамките на гр. Девин – дължина 2800м, площ 60 дка.
Подпорни стени по десния бряг на р. Сивковска от о.т. 390 до о.т. 564, град Чепеларе, община Чепеларе“ – Актуализация, Етап I: Подпорни стени № 1 и № 6, с възложител Община Чепеларе, обл. Смолян.	МА_09_21	Изграждане на нови корекции	Изграждане на нова стоманобетонна стена по десния бряг на р. Сивковска надолу по течението от моста на ул. Дичо Петров до привързването ѝ към съществуваща ст.бет. Стена. Дължината на съоръжението възлиза на 175 м, а височината - 2.5 м.

Изграждане на нови, реконструкция или модернизация на съществуващи системи и съоръжения за защита от вредното въздействие на водите (обект: „Реконструкция и доизграждане на вътрешната ВиК мрежа на град Смолян “ - Етап 11) - изменение на Разрешително № 32170761/09.07.2021г.	AR_06_06	Изграждане на нови корекции	Изграждане на нови подпорни стени - р. Черна, гр. Смолян (100 м - ляв бряг и 400 м - десен бряг)
---	----------	-----------------------------	--

Стартирали и в процес на изпълнение мерки от Програмата от мерки към Плана за управление на риска от наводнения в Източнoбеломорски район (ПУРН 2022-2027 г.) за територията на РИОСВ Смолян към 31.12.2024 г.:

Предвидени дейности по ИП	Уникален код на мярката – ниво РЗПРН	Уникален код на мярката – ниво РБУ	Уникален код на мярката – национално ниво	Име на мярката
Инженеринг - проектиране, изпълнение на СМР и упражняване на авторски надзор за почистване на речното корито на река Неделинска от наносни отложения и растителност в регулационните граници на гр. Неделино, община Неделино	BG3-APSFR-AR-04_M33-B15c	BG3-M33-B14a		Поддържане на проводимостта и почистване от растителност на речните легла; Отстраняване на тиня, наноси и на запушвания на речните легла
Почистване чрез изземване на натрупания динамичен твърд отток в участъци от река Арда: № 1 в урбанизираната територия на с. Смилян в землището на с. Смилян, общ. Смолян, обл. Смолян, ЕКАТТЕ 67547		BG3-M33-B14a		Отстраняване на тиня, наноси и на запушвания на речните легла
Почистване чрез изземване на натрупания динамичен твърд отток в участъци от река Арда: № 2 в местността “Белен – Стария паткарник“, землища на с. Моголища, общ. Смолян, обл. Смолян, ЕКАТТЕ 48814 и на с. Буката, общ. Смолян, обл. Смолян, ЕКАТТЕ 06923		BG3-M33-B14a		Отстраняване на тиня, наноси и на запушвания на речните легла
Строителство (инженеринг) на виадукт при км 134+380 на път II-86 Средногорци - Рудозем, област Смолян	BG3-APSFR-AR-08_M33-B21_3			Изграждане на нови защитни стени или диги, включително подвижни контролни органи, ако е необходимо
Възстановяване и изграждане на подпорна стена за укрепване на път Тешел –			N-M33-B22c	Поддръжка на съществуващите защитни стени и диги в добро

Ягодина – Буйново – Кожари от км 6+650 до км 6+710				техническо състояние
Възстановяване и изграждане на подпорна стена за укрепване на път Тешел – Ягодина – Буйново – Кожари от км 3+980 до км 4+025			N-M33-B22c	Поддръжка на съществуващите защитни стени и диги в добро техническо състояние
Почистване, осигуряване на проводимост и частично укрепване на бреговете на река Бялизворска в регулационните граници на с. Бял извор, община Ардино		BG3-M33- B14a; BG3- M33-B15c	N-M33-B22c	Отстраняване на тиня, наноси и на запушвания на речните легла; Поддържане на проводимостта и почистване от растителност на речните легла; Поддръжка на съществуващите защитни стени и диги в добро техническо състояние
Почистване, осигуряване на проводимост и частично укрепване на бреговете на река Падинска в регулационните граници на с. Падина, община Ардино		BG3-M33- B14a; BG3- M33-B15c	N-M33-B22c	Отстраняване на тиня, наноси и на запушвания на речните легла; Поддържане на проводимостта и почистване от растителност на речните легла; Поддръжка на съществуващите защитни стени и диги в добро техническо състояние
Изграждане на подпорна стена за възстановяване и укрепване на път Тешел – Ягодина – Буйново – Кожари от км 6+820 до км 6+900, общ.Борино, обл.Смолян			N-M33-B22c	Поддръжка на съществуващите защитни стени и диги в добро техническо състояние
Почистване чрез изземване на натрупания динамичен твърд отток в участък от река Арда, в местността „Лучево“, землище на с. Буката, общ. Смолян, обл. Смолян		BG3-M33- B14a		Отстраняване на тиня, наноси и на запушвания на речните легла
Почистване чрез изземване на натрупания динамичен твърд отток в участък от река Арда, след мост за екопътека „Калето“, в землището на с. Кошница, общ. Смолян, обл. Смолян		BG3-M33- B14a		Отстраняване на тиня, наноси и на запушвания на речните легла
Почистване на участък от речното корито на река Мугленска, с дължина около 400 м, с цел осигуряване проводимост на речното легло в землището на с. Мугла, община Смолян, област Смолян		BG3-M33- B15c		Поддържане на проводимостта и почистване от растителност на речните легла
Почистване на речното корито на р. Вьча в регулационните		BG3-M33- B15c		Поддържане на проводимостта и

граница на гр. Девин, община Девин				почистване от растителност на речните легла
Почистване от дървета и храсти в участък с дължина 500 м на река Арда, в границите на урбанизираната територия, от шивашки цех „Парунски“ до района на училище „Св. Св. Кирил и Методий“ на с. Смилян, община Смолян		BG3-M33-B15c		Поддържане на проводимостта и почистване от растителност на речните легла
Основен ремонт на път II-86 Соколовци –Смолян – Средногорци от км 94+240 до км 125+244.46		BG3-M33-B14a	N-M33-B22d	Отстраняване на тиня, наноси и на запушвания на речните легла; Поддръжка на съществуващите инфраструктурни съоръжения, които са в контакт с водни течения в добро техническо състояние
Изграждане на подпорна стена по десния бряг на р. Черешовска река, на общински път SML3242 (III-8683) Смилян – Могилица / Черешовска река – Киселчово, при км 2+100, общ Смолян			N-M33-B22c	Поддръжка на съществуващите защитни стени и диги в добро техническо състояние

За 2024 г. в БД ИБР няма данни за наводнения, настъпили на територията на РИОСВ - Смолян.

II.3. ЗЕМИ И ПОЧВИ

1. Обобщена информация за територията на РИОСВ - Смолян

Баланс по видове територии на област Смолян по предназначение

Общини	Обща площ /дка/	Земеделски територии /дка/	Горски територии /дка/	Населени места и др. урбанизи- рани територии /дка/	Водни течения и водни площи /дка/	Територии за добив на полезни изкопаеми /дка/
Общо	3192846	850949	2093453	58328	25683	152980
Баните	301165	111807	163281	5224	1022	18799
Борино	173204	51514	105036	1286	290	14748
Девин	573684	144692	383245	5030	4189	35033
Доспат	282697	65917	197006	3292	10721	4405
Златоград	171537	33398	128819	4655	1856	2353
Мадан	174951	41795	120989	8277	1263	1295
Неделино	102252	38663	59226	2706	470	770
Рудозем	182919	26620	146388	5752	1156	2353
Смолян	853997	232127	540147	16197	3845	58122
Чепеларе	376440	104416	249316	5909	871	15102

2. Замърсяване на почвата с тежки метали и металоиди

Съгласно програмата за почвен мониторинг I-во ниво – широкомащабен мониторинг, през 2024 г. от Регионална лаборатория - Смолян са взети проби от 8 пункта, находящи се в землищата на следните населени места: с. Михалково, с. Триград и гр. Девин, кв. Настан, община Девин; с. Киселчово и с. Солища, община Смолян; с. Кръстатица, община Баните; с.

Дряново, община Лъки и с. Вранинци, община Мадан. Извадките са изпратени за изпитване в Регионални лаборатории към ИАОС в страната, като резултатите ще бъдат обработени през 2025 година.

През 2024 г. са обработени резултатите от извършения мониторинг през 2023 г. на следните пунктове: с. Михалково, община Девин, с. Кръстатица, община Баните и с. Дряново, община Лъки. От направените анализи на взетите почвени извадки, за пореден път се отчитат завишения по показател „олово“ в пунктовете Дряново и Кръстатица, като в двата пункта се наблюдава и завишение по показател „цинк“. Не се констатира превишение на показател „никел“ при пункт Дряново, наблюдаван през предходни години. В близост до пункт Кръстатица няма емитери, които биха довели до това завишение, като вероятно замърсяването е фоново. В района на община Лъки (пункт Дряново) се намират находища на оловно - цинкови руди. Пунктовете са със статут на настоящо земеползване „ливада“ или „нива“.

Не се констатира надвишения над ПДК при анализите на взетите извадки от пункт Михалково, община Девин. Резултатите за тежки метали, в сравнение с предходните години са с близки стойности, което показва, че няма промяна на цялостната ситуация.

През годината продължи контрола по недопускане замърсяването на почвите с битови, строителни, производствени и опасни отпадъци, като са почистени 82 бр. замърсени площи.

3. Нарушаване на земите и почвите от добивната промишленост

Всички обекти на територията на РИОСВ - Смолян, попадащи в обхвата на Програмата за отстраняване на минали екологични щети са завършени. Изключение прави само обект „Рекултивация на Хвостохранилище „Лъки-1“ към "Лъки Инвест" АД гр. Лъки. Техническата и биологичната рекултивация на хвостохранилището е извършена в периода 2011-2014 година. От 2015 г. дружеството води кореспонденция с ДНСК, с цел въвеждане на обекта в експлоатация, като са получени откази за назначаване на ДПК, поради непълнота и/или липса на документи и неточности в предназначението на терена.

През 2024 г. са извършени две проверки на площадката - една планова и една извънредна проверка, като не са установени нередности.

4. Замърсяване на почвите с продукти за растителна защита /пестициди/ употреба препарати за растителна защита

През 2024 г. няма промяна в числеността и местоположението на складовете за съхранение на негодни за употреба препарати за растителна защита и ББ - кубовете на територията на РИОСВ - Смолян, като същите са разположени, както следва:

- складове за излезли от употреба препарати за растителна защита – с. Давидково, община Баните, с. Орехово, община Чепеларе, с. Търън и м. „Герзовица“ гр. Смолян, община Смолян, област Смолян и с. Сатовча, община Сатовча, област Благоевград;

- площадки с ББ-кубове - с. Чубрика, община Ардино, област Кърджали – 16 бр.; с. Бърчево, община Рудозем, област Смолян – 9 бр., гр. Девин, община Девин, област Смолян – 8 бр.; с. Слащен, община Сатовча, област Благоевград – 4 бр., с. Сатовча, община Сатовча, област Благоевград – 5 бр.;

През отчетната година са извършени планови проверки на всички складове за пестициди и площадки с Б-Б кубове, в които се съхраняват общо 73 868 кг. твърди и 5 170 л. течни препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност.

През 2024 г., при извършена планова проверка на площадката за съхранение на Б-Б кубове, находяща се в с. Чубрика, община Ардино и извършен оглед на кубовете, са установени течове по бетонните конструкции на няколко от тях. Дадено е предписание на кмета на община Ардино за предприемане на трайни мерки за преустановяване течовете от кубовете. С писмо вх. № КПД-13-100 от 29.08.2024 г., община Ардино е уведомила РИОСВ-Смолян, че е извършено обслужване от „Балбок Инженеринг“ АД гр. София, което включва саниране на проблемните кубове, поставяне на ново битумно хидроизолационно покритие, боядисване на кубовете, отстраняване на ръждиви следи, нанасяне на покритие на металните вбетонирани части и други. При извършена последваща проверка на място не са констатирани течове на пестициди и/или други нередности по стоманено-бетоновите конструкции.

При направените проверки на складовете и останалите площадки с Б-Б кубове, не са установени нарушения в съхранението на препаратите, в целостта на сградите при складовете и стоманобетоновите конструкции на Б-Б кубовете. Не са нарушени огражденията, ограничаващи достъпа на хора и животни до складовете и кубовете. Не са установени разливи и разпиляване на препарати, както и нерегламентирано освобождаване на същите.

Складовете и Б-Б кубовете, с изключение на тези в с. Сатовча, област Благоевград не са охранявани и се наблюдават предимно от кметовете на населените места, на чиято територия са разположени.

През м. декември в ИАОС е представена актуална информация, съгласувана с регионалните структури на Национална служба за растителна защита към Министерството на земеделието, храните и горите и ГД „Пожарна безопасност и защита на населението” на МВР за състоянието на складовете и Б-Б кубовете, както и техните координати.

5. Замяряване на почвите с устойчиви органични замърсители, вкл. нефтопродукти

През 2024 г., не са постъпвали сигнали и не е констатирано наднормено замърсяване с устойчиви органични замърсители, включително нефтопродукти.

6. Ерозия на почвите

Ерозията води до разрушаване на горните слоеве на почвата, изменя физико-механичните и химичните свойства, и води до намаляване количеството на хранителните елементи и запасите на почвена влага.

Основните фактори, влияещи на ерозията са климатичните условия, релефа, начина на използване на земята, състоянието на растителната покривка и не на последно място антропогенната дейност – обезлесяването, неправилната обработка на почвата, пожарите и други.

Лекият механичен състав на почвите в района, големите наклони и силната разчлененост на релефа, благоприятстват ерозионните процеси.

В РИОСВ - Смолян няма налична информация и данни за засегнатите площи, местоположението и развитието на ерозионните процеси, както за финансирани проекти против ерозията, които се изпълняват на територията на инспекцията.

7. Засоляване и вкисляване на почвите

През 2024 г., съгласно програмата за почвен мониторинг II-ро ниво – вкисляване, са взети и анализирани извадки от четири пункта, както следва: пункт „Рожен“, землище на с. Соколовци, община Смолян; пункт „Борино“, землище на с. Борино, община Борино; пункт „Доспат“, землище на гр. Доспат, община Доспат и пункт Сатовча, землище на с. Сатовча, община Сатовча. Резултатите от анализите на всички пунктове са показали киселинно-алкално равновесие в почвата около стойност от рН (KCL) 3,5 до рН (KCL) 4,3.

8. Нерегламентирано изхвърляне на отпадъци върху почвената повърхност (строителни, битови, промишлени и селскостопански отпадъци)

През 2024 г. продължи контрола по места за недопускане на нерегламентирани замърсявания с битови и строителни отпадъци. При извършени проверки по населените места са установени 82 бр. замърсени площи с отпадъци. Дадени са предписания за почистване на замърсените участъци, като при извършените последващи проверки се установява, че същите са почистени.

Осъществен е контрол на общините за недопускане на замърсявания с битови и строителни отпадъци, включително и на речни корита и прилежащите им терени по писма с предписания на директора на РИОСВ - Смолян. По данни на общините са почистените 152 бр. нерегламентирани замърсявания на речните корита и прилежащите терени и 234 бр. участъци от общински пътища и улична мрежа в населени места.

Нерегламентираните замърсявания с отпадъци по населени общински места, промишлени и селскостопански обекти са посочени в таблицата, както следва:

№ по ред	Нерегламентирани замърсявания от битови и/или строителни отпадъци / местоположение	Замърсени площи / брой	Почистени площи / брой
----------	--	------------------------	------------------------

	Община Смолян		
1	ул. " Превала" №22, гр. Смолян, общ. Смолян	2	2
2	Район до помпена станция по пътя за кв. "Устово", гр. Смолян, общ. Смолян	1	1
3	Животновъден обект на А. Х.-с. Черешово, общ. Смолян	1	1
4	Територия в района на ски център - 2 - Малина, КК "Пампорово", общ. Смолян	1	1
5	Паркинг на комплекс "Гранд Манастира" в К. К. "Пампорово", общ. Смолян	1	1
6	Изхвърлени строителни отпадъци в дясно по главен път Пампорово-Стойките, землище на с. Стойките, общ. Смолян	1	1
7	Изхвърлени отпадъци в процеп на скала в близост до дърво и вила, находящо се в района на Смолянските езера, гр. Смолян, обл. Смолян	1	1
8	ОПУ-Смолян, Републикански път II-86 в участъка Рожен - Смолян, общ. Смолян	1	1
9	Територии в землището на с. Момчиловци, общ. Смолян, обл. Смолян	3	3
	Община Девин		
10	Имот в землището на с. Грохотно, преди асфалтовата база по пътя с. Тешел-гр. Девин, общ. Девин	1	1
11	Населени места на територията на общ. Девин, обл. Смолян	9	9
	Община Баните		
12	Населени места на територията на общ. Баните, обл. Смолян	6	6
	Община Чепеларе		
13	"Йола" ЕООД, гр. Чепеларе, Дървопреработване и производство на пелети	1	1
14	Населени места на територията на общ. Чепеларе, обл. Смолян	15	15
15	Места на територията на община Чепеларе, посока с. Хвойна, гр. Чепеларе, общ. Чепеларе, обл. Смолян	5	5
	Община Доспат		
16	ЕТ "Румен Байкалов-Юлияна Байкалова", \Автосервиз\ Автокомплекс, с. Змейца, местност "Селим Ходжве", общ. Доспат	1	1
17	ЕТ "Тео-Т. Делиев, Кр. Делиев", с. Барутин, Дървопреработващо предприятие (цех), с. Барутин, местност "Руднично селище"	1	1
18	Изхвърляне на строителни отпадъци на изхода на с. Барутин в посока с. Црънча, землище на с. Барутин, общ. Доспат	1	1
19	Места в с. Барутин, общ. Доспат	3	3
20	Места на територията на с. Барутин, общ. Доспат, землище на с. Барутин, общ. Доспат	12	12
	Община Борино		
21	Район по пътя за Резерват "Кастракли", общ. Борино, обл. Смолян	1	1
22	Населени места и пътища на територията на общ. Борино, обл. Смолян	10	10
	Община Мадан		
23	ОПУ-Смолян, Път III-865 в участъка от граница с ОПУ-Кърджали до Върбински мост, общ.Мадан, обл. Смолян	2	2
	Община Ардино		
24	с. Бял Извор, общ. Ардино, махала "Яманлар" и "Карамисирлер"	1	1
25	местност "Яманлар", землище на с. Бял Извор, общ. Ардино	1	1
	Общо констатирани и почистени нерегламентирани замърсявания през 2024 г.	82	82

9. Кратка обобщена оценка за състоянието на почвите на територията на РИОСВ – Смолян

През годината, на територията на РИОСВ - Смолян не са отчетени замърсявания на почвите с устойчиви органични замърсители, включително с нефтопродукти и/или с препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност, които все още се съхраняват в 5 склада и 42 бр. Б-Б кубове.

Данните от провеждания почвен мониторинг показват, че в по-голямата си част показателите са в границите на ПДК, а при някои резултати дори много под допустимите норми.

Продължава контрола за недопускане на замърсявания с битови и/или строителни отпадъци. При установяване на такива се дават предписания за почистването им, с цел недопускане образуването на нерегламентирани сметища, които могат да доведат до отрицателна промяна в характеристиките на почвения слой. При извършени проверки по населени места, са установени 82 бр. замърсени площи с отпадъци, които след дадени предписания са почистени.

С провежданите процедури по ОВОС и ЕО за инвестиционните предложения е осъществявана превантивната дейност, свързана с опазване на почвите от замърсяване. Служители на инспекцията ежесечно вземат участие в комисиите по промяна предназначението на земеделските земи, като се следи за спазване на нормативните изисквания, касаещи опазване на почвите.

Извършвани са също така проверки на инсталации с издадени комплексни разрешителни, като се следи за въздействието им върху почвите, отчитайки резултатите от извършения собствен мониторинг на почвите по предвидените за анализ показатели.

II.4. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И БИОРАЗНООБРАЗИЕ

РИОСВ – Смолян осъществява на регионално ниво националната политика в областта на защитата на природата по отношение управлението, контрола и опазването на биологичното разнообразие и защитените природни територии, и е в съответствие с международното и национално законодателство – Закона за опазване на околната среда, Закона за биологичното разнообразие, Закона за защитените територии, Закона за лечебните растения, Закона за генетично модифицираните организми и стратегическите документи – Националната рамка за приоритетни действия за Натура 2000 за периода 2021 – 2027 г. на България, Стратегията за биоразнообразие до 2030 г., Стратегически план за биологичното биоразнообразие, Глобална стратегия за опазване на растенията, Национален план за опазване на най-значимите влажни зони, Европейският зелен пакт, Парижкото споразумение и Стратегията за горите на ЕС за опазване и адаптация на горите към климатичните промени, Стратегическият план на Общата селскостопанска политика, програмите по кохезионния фонд и регионалния фонд, Програмата за морско дело, рибарство и аквакултури и други.

В изпълнение на основната цел за опазване на биологичното разнообразие, на територията на страната е създадена Национална екологична мрежа (НЕМ), като част от европейската екологична мрежа, гарантираща оцеляването на най-ценните видове и местообитания в Европа. Националната екологична мрежа се състои от защитени територии, обявени съгласно изискванията на Закона за защитените територии и защитени зони („Натура 2000“), обявени по Закона за биологичното разнообразие, съгласно изискванията на Директива 92/43/ЕИО на Съвета за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна и Директива 2009/147/ЕИО на Съвета относно опазването на дивите птици. Със създаването на НЕМ, страната ни изпълнява целите за опазване на биологичното, геологично и ландшафтно разнообразие; участие в европейските и световни екологични мрежи, опазващи природните местообитания и местообитанията на дивата флора и фауна, включително и птици, редки, ендемични и/или застрашени видове; осигуряване на достатъчни по площ и качество места за размножаване, хранене и почивка, включително при миграция, линеење и зимуване на дивите животни; създаване на условия за генетичен обмен между разделени популации и видове; търговията с екземпляри от застрашени видове от дивата флора и фауна, на вековни и забележителни дървета; ограничаване на негативното антропогенно въздействие върху защитени територии; защита на местното биоразнообразие и екосистемните услуги срещу инвазивни чужди видове.

Екологичната мрежа „Натура 2000“ е основният инструмент за опазване на биологичното разнообразие в Европейския съюз и се основава на Директивата за птиците от 1979 г. и Директивата за местообитанията от 1992 г.

1. Защитени територии в териториалния обхват на дейност на РИОСВ – Смолян

Защитените територии се обявяват със заповед на министъра на околната среда и водите по реда на Закона за защитените територии, с който се уреждат категориите защитени територии, тяхното предназначение и режим на опазване и ползване, обявяване и управление. Обявяването им се извършва, с цел опазване на ценни екосистеми и на биоразнообразието като цяло, опазване на отделни растителни и животински видове и съобщества, техните местообитания, както и опазване на уникални и характерни природни забележителности. Според националното законодателство (Закон за защитените територии), защитените територии са 6 категории, съответстващи на категориите на защита според Световният съюз за защита на природата (IUCN) – резервати, национални паркове, природни забележителности, поддържани резервати, природни паркове и защитени местности.

Резерватите и поддържаните резервати са територии, включващи образци на естествени екосистеми, опазването на които изключва всякаква или се допуска минимална човешка намеса, като същите са изключителна държавна собственост.

В териториалния обхват на РИОСВ - Смолян, с цел опазването и съхраняването на забележителни скални форми, водопади, пещери, исторически места, вековни гори и опазване на ендемични и защитени растителни и животински видове, са обявени общо 63 защитени територии, разпределени по категории, както следва: 4 резервата - „Сосковчето“, „Казаните“, „Кастракий“ и „Червената стена“ – част, с площ от 8010,659 дка, попадаща в землището на с. Борово, община Лъки, област Пловдив; 4 поддържани резервата – „Конски дол“, „Амзово“, „Момчиловски дол“ и „Шабаница“, както и 28 защитени местности и 27 природни забележителности.

В таблицата в Приложение №1 е представена по-подробна информация за защитените територии.

През 2024 г. няма издавани от министъра на околната среда и водите заповеди за обявяване нови защитени територии или заповеди за актуализация на защитени територии, попадащи в обхвата на дейност на РИОСВ – Смолян.

Ежегодно се изготвят, съгласуват и изпълняват противопожарни планове за дейностите в защитени територии, изключително държавна собственост – резервати и поддържани резервати. Извършено е системно наблюдение на териториите за опасност от възникване на пожари, като през 2024 г. на територията на РИОСВ - Смолян не са възникнали пожари в защитените територии.

Извършва се съгласуване на планирани дейности от собственици и ползватели в защитени територии с режимите, определени със заповедите за обявяване.

През 2024 г. е съставен акт за административно нарушение на основание на постановление на прокуратурата (след подаден сигнал от РИОСВ – Смолян през 2023 г.) за строителство на подпорна стена в ЗМ "Света Неделя". Издадено е наказателно постановление, което е влязло в сила.

По отношение на защитените територии, от РИОСВ – Смолян е извършван текущ контрол, включващ проверки по спазване на режимите, определени със заповедите за обявяване и/или актуализация на защитените територии по смисъла на Закона за защитените територии. През 2024 г. са проверени всички планирани обекти, а именно: 4 резервата - „Кастракий“, „Червената стена“, „Сосковчето“, „Казаните“; 4 поддържани резервата - „Конски дол“, „Амзово“, „Момчиловски дол“, „Шабаница“; 9 защитени местности - ЗМ "Хубча", ЗМ "Соскучански дол", ЗМ „Калето“, ЗМ "Падала", ЗМ "Съдилището", ЗМ "Триградското ждрело", ЗМ "Старата гора", ЗМ "Борино", ЗМ „Манастирището“; 12 природни забележителности – ПЗ "Невястата", ПЗ "Улцата", ПЗ "Градище", ПЗ "Смолянските езера", ПЗ "Казанджи дере", ПЗ "Смолянски водопад", ПЗ "Конската глава", ПЗ "Чудните мостове - Еркюприя", ПЗ "Буйновското ждрело", ПЗ "Гюмберджията", ПЗ "Скален мост "Шапран дупка"", ПЗ "Свети дух".

През 2024 г. са извършени 4 бр. извънредни проверки на следните три защитени територии: ЗМ "Чаирите", по самосезиране от публикация в социални мрежи, за извършване на паша на домашни животни в защитената територия; ЗМ „Триградското ждрело“ по

постъпил сигнал за нарушаване на режимите от дейността на МВЕЦ „Чаир дере“ на река Чаирска и ПЗ „Смолянските езера“ за замърсяване с битови отпадъци и увреждане на бреговете на езерата.

Подробна информация за всяка защитена територия от териториалния обхват на РИОСВ – Смолян, може да бъде намерена в базата данни за защитените територии на инспекцията /регистър на защитените територии/: <https://smolyan.riosv.com>, както и на интернет страницата на Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС)/Регистър на защитените територии и защитените зони/: <http://eea.government.bg/bg/dokladi/registers>

2. Защитени зони по „Натура 2000“

„Натура 2000“ е общоевропейска мрежа, съставена от защитени зони, целяща да осигури дългосрочното оцеляване на най-ценните и застрашени видове и местообитания за Европа и се създава в съответствие с две Директиви на Европейския съюз – Директива 92/43/ЕИО за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, наричана накратко (Директива за местообитанията) и Директива 2009/147/ЕО за опазването на дивите птици, наричана накратко (Директива за птиците). Общата и основна цел на Директивата за местообитанията, е поддържане и възстановяване на естествените местообитания и видовете от дивата флора и фауна в благоприятно природозащитно състояние. Директивата за птиците се отнася до всички естествено срещащи се диви птици, с прилагане на разпоредбите, свързани със защитата, управлението и контрола на тези видове и установяване на правила за тяхното използване.

Създаването на екологичната мрежа „Натура 2000“ в България е регламентирано в Закона за биологичното разнообразие, в съответствие с нормите на двете европейски директиви.

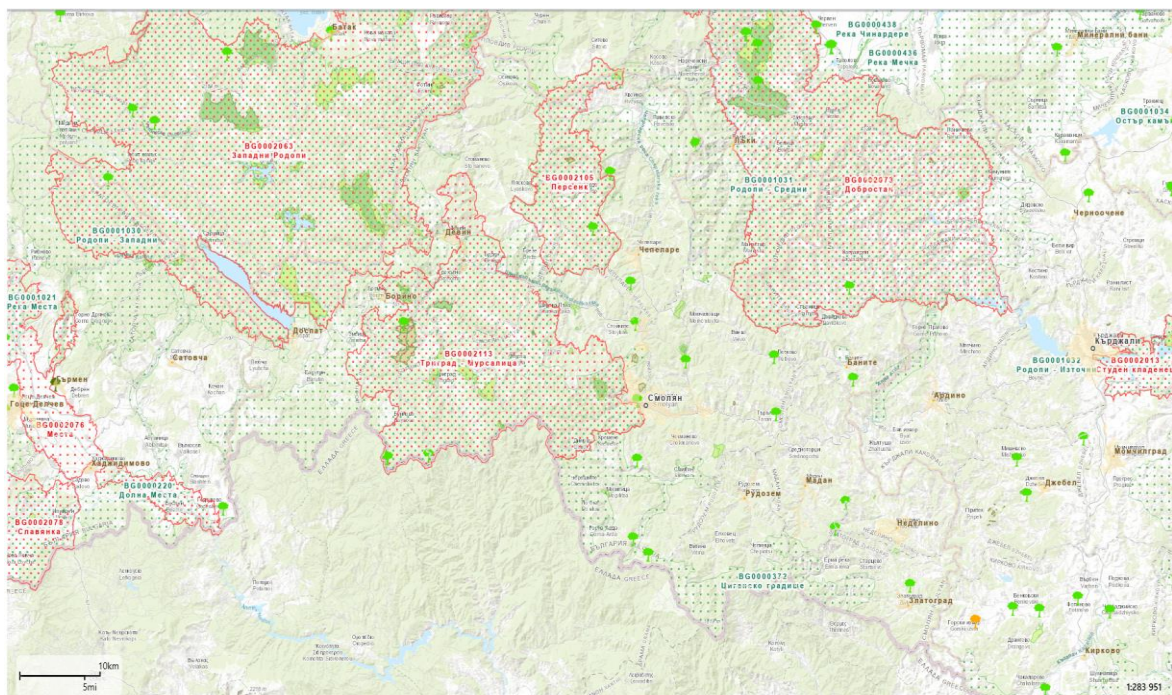
Подробна информация и публичен достъп до данните за защитените зони, процедурите за оценка на съвместимост и свързани с тях документи са налични на интернет страницата на **Информационната система за защитените зони от екологична мрежа Натура 2000:**

<https://natura2000.egov.bg/EsriBg.Natura.Public.Web.App>

На интернет страницата на Министерство на околната среда и водите, в раздел ПРИРОДА/НАТУРА 2000/НАТУРА 2000 в България/Информационна система за НАТУРА 2000 в България, също е осигурен публичен достъп до единната информационна система за мрежата Натура 2000 в България (нова версия) и до публичното приложение за достъп до отворени данни за мрежата Натура 2000, както и до разработените по проект на МОСВ мобилни приложения за публична информация и мобилен достъп до справочни услуги от системата за мрежата Натура 2000 за Android и за iOS.

В териториалния обхват на РИОСВ – Смолян попадат общо 9 защитени зони, като част от Европейската екологична мрежа „Натура 2000“ по смисъла на Закона за биологичното разнообразие, на обща площ от около 211708 ха, включващи 4 защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна - „Родопи Западни“, „Родопи Средни“, „Циганско градище“ и „Долна Места“ и 5 защитени зони за опазване на дивите птици - „Триград-Мурсалица“, „Персенк“, „Добростан“, „Западни Родопи“ и „Места“.

Визуализация на местоположението и обхвата на защитените зони е представена на фигурата по-долу:

Основна информация с актуални към момента данни за защитените зони като част от Европейската екологична мрежа „НАТУРА 2000“ в обхвата на дейност на РИОСВ – Смолян са представени в следните две таблици:

Защитени зони за опазване на дивите птици в териториалния обхват на РИОСВ – Смолян:

Код	Наименование	Заповед за обявяване на зоната	Обща площ (ха)	Общини на територията на РИОСВ - Смолян	Забележка
BG0002073	„Добростан“	Заповед № РД-528 от 26 май 2010 г. (ДВ, бр. 47 от 22.06.2010 г.)	83655,4406	Баните и Смолян, област Смолян; Лъки, област Пловдив и Ардино, област Кърджали	Попада и на територията на РИОСВ-Пловдив и РИОСВ-Хасково, при следните пропорции на площите: РИОСВ-Смолян - 51%; РИОСВ-Пловдив - 31% и РИОСВ-Хасково - 18%.
BG0002113	„Триград-Мурсалица“	Заповед № РД-531 от 26 май 2010 г. (ДВ, бр. 50 от 02.07.2010 г.)	55340,9527	Борино, Доспат, Смолян, Devin, област Смолян	Изцяло на територията на РИОСВ - Смолян.
BG0002063	„Западни Родопи“	Заповед № РД-835 от 17 ноември 2008 г. (ДВ, бр. 108 от 2008г.), променена със Заповед № РД-890 от 26 ноември 2013г. за увеличаване на площта.	133384,7816	Борино, Доспат, Devin, област Смолян и Сатовча, област Благоевград	Попада и на територията на РИОСВ-Пазарджик и РИОСВ-Благоевград, при следните пропорции на площите: РИОСВ-Пазарджик - 84%, РИОСВ-Смолян – 9%, РИОСВ-Благоевград - 7% .
BG0002105	„Персенк“	Заповед № РД	16119,674	Devin, Чепеларе,	Попада и на

		- 772 от 28 октомври 2008г. (ДВ, бр. 103 от 02.12.2008 г.)		Смолян, област Смолян	територията на РИОСВ-Пловдив, при следните пропорции на площите: РИОСВ-Смолян -93%, РИОСВ-Пловдив –7% .
BG0002076	„Места”	Заповед № РД-532 от 26 май 2010 г. (ДВ, бр. 51 от 06.07.2010 г.)	20426,6444	Сатовча, област Благоевград	Попада и на територията на РИОСВ-Благоевград, при следните пропорции на площите: РИОСВ-Благоевград - 90% и РИОСВ- Смолян - 10% .

• **Защитени зони опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна в териториалния обхват на РИОСВ – Смолян:**

Код	Наименование	Заповед за обявяване на зоната	Обща площ (ха)	Общини на територията на РИОСВ - Смолян	Забележка
BG0000372	„Циганско градище”	Заповед № РД-342 от 31 март 2021 г. (ДВ, бр. 54 от 29.06.2021г.)	9555,741	Смолян, Златоград, Рудозем и Мадан, област Смолян	Изцяло на територията на РИОСВ - Смолян.
BG0001030	„Родопи Западни”	Заповед № РД-278 от 31 март 2021 г. (ДВ, бр. 45 от 28.05.2021г.)	272851,406	Смолян, Борино, Доспат, Девин, Рудозем, Чепеларе, област Смолян	Попада и на територията на РИОСВ-Пазарджик, РИОСВ-Благоевград и РИОСВ - Пловдив, при следните пропорции на площите: РИОСВ-Смолян - 47%, РИОСВ-Пазарджик - 42%, РИОСВ-Благоевград - 9%, РИОСВ - Пловдив - 2%.
BG0001031	„Родопи Средни”	Заповед № РД - 351 от 31 март 2021 г. (ДВ, бр. 59 от 16.07.2021 г.)	155107,6837	Смолян, Баните, Чепеларе, област Смолян; Лъки, област Пловдив и Ардино, област Кърджали	Попада и на територията на РИОСВ-Пловдив и РИОСВ-Хасково, при следните пропорции на площите: РИОСВ-Смолян - 42%; РИОСВ-Хасково -30% и РИОСВ - Пловдив - 28% .
BG0000220	„Долна Места”	Заповед № № РД-86 от 24 януари 2024 г. (ДВ, бр. 16 от 23.02.2024 г.)	9585,6122	Сатовча, област Благоевград	Попада и на територията на РИОСВ-Благоевград, при следните пропорции на площите: РИОСВ-Благоевград - 75% и РИОСВ–Смолян - 25% .

Само територията на община Неделино, попадаща в териториалния обхват на инспекцията не се засяга от защитени зони по смисъла на ЗБР.

Зоните по двете директиви в голяма си част се припокриват. Защитени зони „Триград-Мурсалица” с код BG0002113 за опазване на дивите птици и „Циганско градище” с код

BG0000372 за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, са разположени изцяло на контролираната от РИОСВ - Смолян територия, а останалите седем защитени зони, попадат отчасти в териториалния обхват на инспекцията.

Защитена зона BG0001030 „Родопи Западни“ е най-голямата защитена зона в България и една от най-големите в Европа и едновременно с това е ключово място за опазване на кафявата мечка – без опазване на тази зона срещу фрагментация и засилване на човешко влияние, бъдещото на цялата Рило-Родопска популация на мечката, включително и гръцката ѝ част, би било несигурно.

През 2024 г. не са настъпили промени в броя, площта и състоянието на попадащите в териториалния обхват на РИОСВ – Смолян девет защитени зони, като към настоящия момент процесът по издаване на заповедите за обявяването им е приключил.

Със заповедите за обявяване на защитените зони и с планове за управлението им (ако има такива) се определят режимите на дейности в тях, с цел опазване предмета на опазване в съответната защитена зона.

За защитените зони и промените в тях, РИОСВ – Смолян води публичен регистър, достъпен на интернет страницата на инспекцията: <https://smolyan.riosv.com>.

С цел опазване, съхраняване и поддържане на мрежата от защитени зони „Натура 2000“ на регионално ниво, РИОСВ – Смолян осъществява текущ, последващ и превантивен контрол, като през 2024 г. са извършени: 2 бр. теренни проверки на защитени зони, във връзка с контрол по спазване на режимите и забраните в защитените зони, определени със заповедите за обявяването им; 14 бр. теренни проверки на защитени зони, във връзка с контрол по изпълнение на условията, поставени в издадени от директора на РИОСВ решения по ОС; 7 бр. проверки по документи относно етапите на реализация на ИП/ППП, попадащи в границите на защитени зони, както и валидността на издадените от инспекцията решения за съгласуването им, както и 2 бр. извънредни проверки по сигнал и писмо на ОД на МВР-Смолян.

През 2024 г. са проверени всички планирани шест обекта (защитени зони) – 33 "Родопи Западни", "Родопи Средни", "Места", "Триград Мурсалица", "Западни Родопи" и "Персенк", като не са установени нарушения на Закона за биологичното разнообразие, в т.ч. дейности по:

- неспазване на режимите и забраните на проверените защитени зони „Родопи Западни“ и „Места“, определени със заповедта за обявяването им;
- неспазване на поставените условия в решенията по оценка за съвместимост, издадени от директора на РИОСВ – Смолян.

При извършения последващ контрол относно етапите на реализация на съгласуваните от инспекцията ИП/ППП в границите на защитени зони, както и валидността на издадените решения за съгласуването им се установява, че от проверените общо 7 бр. решения по ОС, само едно не е актуално, тъй като съответното ИП не е реализирано. Малкият брой съгласувани ИП/ППП в границите на защитените зони, както и резултатите от последващия контрол, показват по-малък натиск върху биоразнообразието в зоните. Обработената информация по отношение етапите на реализация на съгласуваните от инспекцията ИП/ППП в границите на защитени зони е необходима и ще подпомогне за обективното отчитане на кумулативното въздействие от реализацията на съответните ИП/ППП върху предмета и целите на опазване в защитените зони.

По време на извършените през 2024 г. извънредни проверки по 1 бр. сигнал относно установяване на извършване на дейности по неспазване режимите на защитена зона „Родопи Средни“ и 1 бр. във връзка писмо от ОД на МВР-Смолян, във връзка с решение по ОС на РИОСВ – Смолян за съгласуване на инвестиционно предложение, попадащо в границите на защитени зони „Родопи Западни“ и „Западни Родопи“, не са установени лица, извършващи дейности, водещи до нарушения на режимите на защитените зони, определени със заповедите за обявяването им, както и дейности по неспазване на поставените условия в решенията по оценка за съвместимост, издадени от директора на РИОСВ – Смолян.

Превантивният контрол на защитените зони се осъществява, чрез процедурата по оценка за съвместимост на планове, програми, проекти (ППП) и инвестиционни

предложения (ИП) с предмета и целите на опазване на защитените зони. С прилагането на процедурата, още на най-ранен етап от реализацията на определен план, програма, проект или инвестиционно предложение, се преценява вероятната степен на отрицателно въздействие върху предмета и целите на опазване на защитените зони. Процедурата е регламентирана с чл. 31 от *Закона за биологичното разнообразие (ЗБР)*, а условията и реда за извършването ѝ, са определени с *Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (Наредбата за ОС)*, съгласно които на оценка за съвместимост се подлагат:

- планове, програми, проекти (ППП) и инвестиционни предложения (ИП), техни изменения или разширения, извън обхвата Приложения №1 и №2 на ЗООС, но попадащи изцяло или отчасти в границите на защитени зони и са свързани с промяна предназначението и/или начина на трайно ползване на имота (*самостоятелна процедура по реда на Глава втора от Наредбата за ОС*);

- планове, програми, проекти (ППП) и инвестиционни предложения (ИП), техни изменения или разширения, попадащи в Приложения №1 и №2 на ЗООС (*съвместена процедура по оценка за съвместимост по реда на Глава трета от Наредбата за ОС*).

В решенията по ОС, с които се съгласува реализацията на инвестиционни предложения/планове/програми/проекти се поставят задължителни за изпълнение условия, както и въвеждане в 5-годишен срок от датата на издаване, в който ако възложителят не започне действия по осъществяване на инвестиционното предложение, плана, програмата, решението автоматично прекратява действието си.

За останалите ППП и ИП и/или техни изменения или разширения, които не попадат в приложимостта на самостоятелната и/или съвместената процедура по оценка за съвместимост, в зависимост от техния характер и вероятността от въздействието им върху защитените зони, компетентният орган по околна среда, преценява начина на процедиране и определя приложима процедура, съгласно разпоредбата на чл.2, ал.2 от *Наредбата за ОС*.

Провеждането на процедурата по ОС за всяко ИП/ППП е процес, при който се определят и оценяват евентуалните въздействия, които то може да окаже самостоятелно или в комбинация в други проекти или планове върху Натура 2000, като се преценява дали тези въздействия могат да бъдат значителни.

Проведените през 2024 г. процедури по реда на чл. 31 от *Закона за биологичното разнообразие (ЗБР)* и *Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (Наредбата за ОС)*, включват:

- 40 бр. решения за преценяване на вероятната степен на отрицателно въздействие върху защитените зони /чл. 18 от Наредбата за ОС/;

- 4 бр. решения за прекратяване на процедури по реда на Наредбата за ОС;

- 614 бр. писма по чл. 2, ал. 2 от Наредбата за ОС;

- 29 бр. решения (съвместени процедури ОВОС и ЕО), включващи:

- 21 бр. решения за преценяване на необходимостта от извършване на оценка на въздействието върху околната среда, с характер „да не се извършва ОВОС“.

- 8 бр. решения за преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка, с характер „да не се извършва екологична оценка“.

Общият брой на инвестиционните предложения, планове, програми, проекти, които са съгласувани през 2024 г. по реда на ЗООС и/или ЗБР (съвместена и самостоятелна процедури), попадащи в границите на защитени зони е 46, от които 40 бр. са самостоятелна процедура по ОС и 6 бр. са съвместена процедура по реда на ЗООС и ЗБР (част от процедурите по ОВОС и ЕО).

При провеждането на процедурите по ОС и през отчетната година, за всяко ИП/ППП се прилагат и използват резултатите от извършен пространствен анализ в ГИС среда и количествен анализ по отношение местоположението и обхвата на засегнатите защитени зони, на типовете природни местообитания и местообитания на видовете, предмет на опазване в съответната засегната защитена зона. Извършвана е количествена оценка за

степената на засягане на природни местообитания и местообитанията на видовете, използвайки данните от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I“. Оценяват и анализират се наличните данни за вероятността за натрупване и/или наслагване на евентуалните въздействия върху предмета и целите на опазване в защитените зони. С цел предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите отрицателни въздействия, при реализацията на дейностите, заложи в инвестиционните предложения, планове, програми, в издадените решения се поставят условия за изпълнение.

Сравнителният анализ на проведените процедури по ОС (съвместена и самостоятелна процедури) по отношение броя на издадените административни актове през периода 2020 г. - 2024 г., показва следните тенденции:

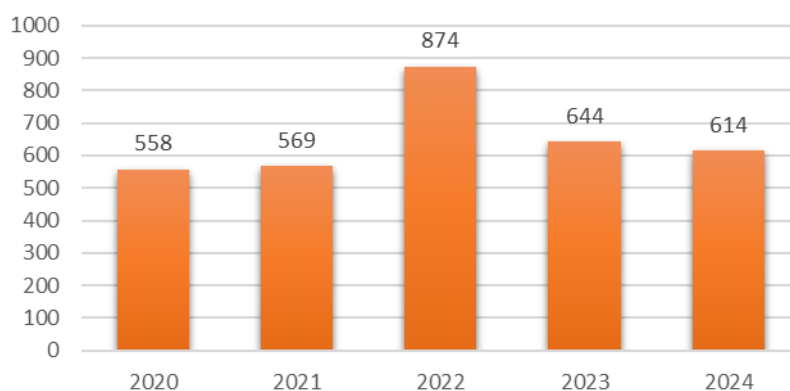
- намаление броя на актовете, издадени по реда на чл. 31 от ЗБР и чл. 18 от Наредбата за ОС, като през отчетната година няма издавани решения за извършване на оценка на степента на въздействие по реда на чл. 31, ал. 10 от ЗБР и чл. 20, ал. 1 от Наредбата за ОС;

- слабо намаление броя на решенията за прекратяване на започнали процедури по Наредбата за ОС, спрямо предходната 2023 г., но запазване на основата причина за прекратяване, а именно - не представяне на допълнителна информация в определения срок от възложителя и констатирана недопустимост, спрямо режимите на защитените зони и/или защитени територии определени със заповедите за обявяването им.

Тип решение \ Година	2020 г.	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.
Решения по реда на чл. 31 от ЗБР и чл. 18 от Наредбата за ОС	21	36	29	52	40
Решения по реда на чл. 31 от ЗБР и чл. 20 от Наредбата за ОС	0	0	0	3	0
Решения за прекратяване на процедури по реда на Наредбата за ОС	2	3	2	6	4

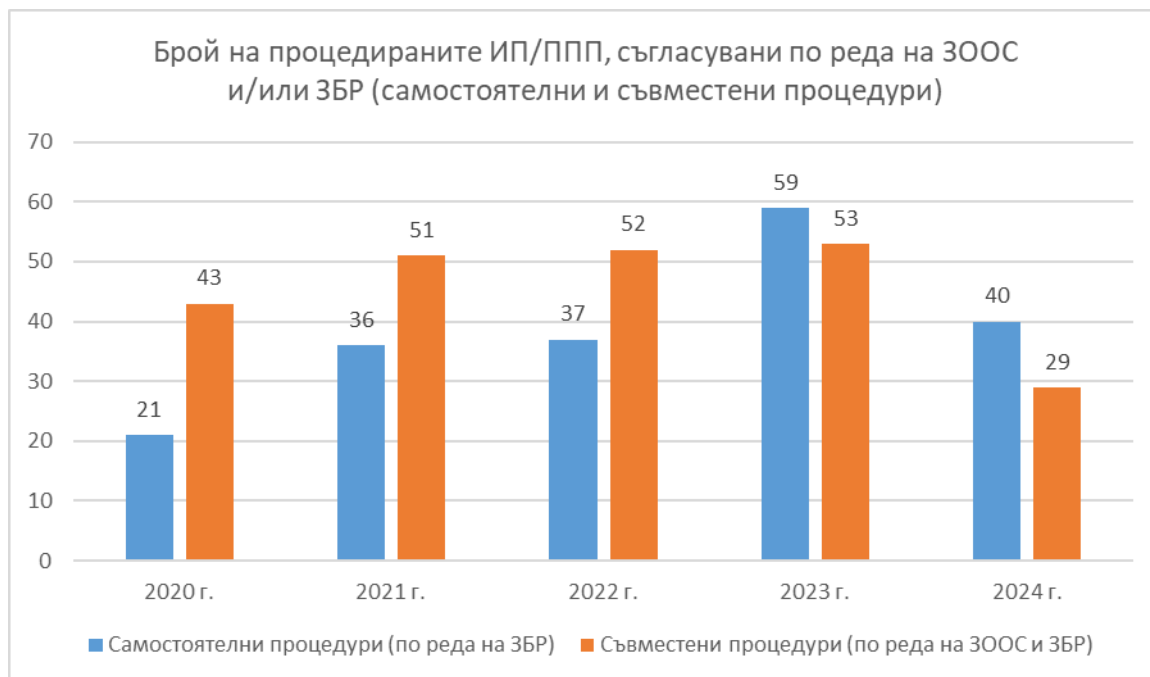
Таблица с данни за броя на издадените решения по реда на Наредбата за ОС, разпределени по тип и година на издаване.

- след отчетеното през 2022 г. значително увеличение в броя на писмата, издадени по реда на чл. 2, ал. 2 от Наредбата за ОС (874 бр.), през 2024 г. са 614 бр., което е с 30 броя по-малко от предходната година, но спрямо предходните години (2020 г. и 2021 г.) се наблюдава леко увеличение броя на издадените документи.

На фигурата е представен броя на писмата, изготвени съгласно чл. 2, ал.2 от Наредбата по ОС, сравнителен анализ за периода 2020 -2024 г.

• след увеличението през 2023 г., се наблюдава намаление на процедираните ИП/ППП, съгласувани по реда на ЗООС и ЗБР (съвместени процедури по преценяване на вероятната степен на отрицателно въздействие на ИП/ППП с предмета и целите на опазване в защитените зони, като част от процедурите по ОВОС и ЕО), както и леко намаление на процедираните ИП/ППП, съгласувани по реда на ЗБР (самостоятелни процедури).

Запазва се тенденцията, голяма част от писмата, издадени по реда на чл. 2, ал. 2 от Наредбата за ОС да са за планове, програми, проекти и инвестиционни предложения, които не попадат в защитени зони и основната част от тях да са горскостопански програми и инвестиционни предложения в сферата на жилищното строителство, търговията и услуги в отрасли като земеделие, туризъм и лека промишленост, както и инвестиционна инициатива за въвеждане на мерки за енергийна ефективност на обществени сгради, изграждане на STEM центрове в училища, реконструкция/ремонт на пътища, улици, спортни площадки, паркови пространства, ВиК мрежи и др. общински обекти, извън обхвата на глава шеста на ЗООС и за които предвид тяхното местоположение, обем и характер е преценено, че няма вероятност да доведат до значително отрицателно въздействие върху защитените зони. Наблюдава се лек спад от страна на фирми и частни лица към преминаване на енергийна независимост чрез използване на възобновяеми енергийни източници (ВЕИ) и изграждане на нови или разширение на съществуващи фотоволтаични електрически инсталации. Отчетеното слабо намаление в броя на писмата, издадени по реда на чл. 2, ал. 2 от Наредбата за ОС през 2024 г. се дължи на запазване на тенденцията за значителното намаляване на внесените в РИОСВ – Смолян уведомления за план-извлечения за промяна вида на сечта и на предписания по чл. 106 и чл. 131, ал. 2 от Закона за горите.

Анализирайки проведените процедури по ОС се отчита запазване на тенденцията, процедираните ИП/ППП да са основно обекти за сезонен отдих (жилищни сгради, бази за отдих, вилно застрояване, къщи за гости) и селскостопански постройки за съхранение на инвентар и продукция, горско стопанство и земеделие, вкл. почистване на земеделски земи от храстовидна и дървесна растителност, повредена и пострадала от биотично и абиотично въздействие, с цел намаляване риска от развитие и разпространение на болести, каламитети и/или пожари и обезопасяване на съществуващи линейни съоръжения,

3. Биоразнообразие

Територията, контролирана от РИОСВ – Смолян се характеризира с голямо разнообразие на видове, на съобщества и природни местообитания, както и с наличието на уникална флора и фауна, на редки и изчезващи видове, включени в Червената книга на България, ендемити и реликти, както и изобилие от ценни лечебни растения. Срещат се над 100 вида ендемични видове растения, някои от които са с по-широко разпространение, други са с ограничени ареали и имат единични находища, като родопски крем (*Lilium rhodopaeum*), родопско омайниче (*Geum rhodopaeum*), родопски силивряк (*Haberlea rhodopensis*), блатен плаун (*Lycopodiella inundata*), кръглолистна росанка (*Drosera rotundifolia*), блатно петльово перо (*Gladiolus palustris*) и други.

Горските територии се характеризират с преобладаване на иглолисти видове, включващи основно смърчови и бялборови гори, и по-слабо застъпените елови, черборови и др. насаждения, както и наличие на смесени и на широколистни гори, представени от бук, дъб, габър, горун, ясен, бреза и други. Обширните иглолистни и смесени гори в региона, както и наличието на значими скални образувания, се явяват едновременно местообитания и ключови места за опазване на защитените видове – кафява мечка, вълк и дива коза. Много вековни смърчови и черборови гори, и местообитания на защитените видове, като родопски крем и блатен плаун, са обект на защита и опазване и по реда на Закона за защитените територии.

Животинският свят е представен с богато разнообразие от птици, влечуги, земноводни, бозайници и риби, голяма част от които са включени в Приложение II и III от Закона за биологичното разнообразие. Територията е обитавана от над 250 вида птици, предимно горски видове, като повече от половината са и гнездящи, а броят на срещаните бозайници е над 80 вида.

- Опазване на защитени растителни и животински видове и техните местообитания и устойчивото ползване на биологичните ресурси.

Съгласно Закона за биологичното разнообразие, за защитени на територията на цялата страна се обявяват дивите животински и растителни видове, посочени в Приложение № 3 от закона, като за тях са регламентирани и въведени редица забрани, валидни за всички жизнени стадии от развитието им, като за видове със знак (*) се прилагат разпоредбите на чл. 278д от Наказателния кодекс. Такива видове са например кафявата мечка, видратата, европейска дива котка, дива коза, шипоопашата костенурка и други, а от птиците – малък кormоран, ловен сокол, сокол скитник, ливаден дърдавец и други.

Опазването и устойчивото ползване на биологичното разнообразие, включва извършване на контрол върху състоянието на защитени растителни и животински видове и техните местообитания; устойчивото ползване на лечебни растения и оценка състоянието на естествените им находища; предотвратяване на риска от увреждане на видове, местообитания и територии; опазването на вековни или забележителни дървета, регулирано ползване на растителни и животински видове, чрез извършване на регистрация на екземпляри по чл. 91 от ЗБР и по ЗЗЖ, мониторинг защитени видове и местообитания.

През 2024 г. е осъществен текущ контрол по Закона за биологичното разнообразие на ловни стопанства от териториалния обхват на РИОСВ - Смолян, относно спазване на условията по разрешителни за дива коза, като са проверени всички планирани четири обекта (ловни стопанства). В периода април - декември 2024 г. е проведен и ежегодния мониторинг на дива коза, като отчетените резултати, показват стабилно състояние на популацията на защитения вид.

Извършен е планов контрол по отношение състоянието на находища на следните защитени растителни видове: Планински крем /*Lilium jankae*/, гр. Чепеларе; Родопски крем /*Lilium rhodopaeum*/, с. Пловдивци, община Рудозем, област Смолян; Блатно петльово перо /*Gladiolus palustris*/, с. Сатовча, област Благоевград. От извършените проверки и осъществения мониторинг е установено, че популациите им са стабилни и не са констатирани нарушения.

Ежегодно, обект на контрол относно продажбата на защитени видове – растения и животни са обществени пазари, като в тази връзка през 2024 г. са проверени Общински

пазар - гр. Чепеларе, Общински пазар - гр. Лъки и Пазар пред ПЗ "Чудните мостове", землище на с. Забърдо, община Чепеларе. При извършените проверки не са констатирани продажби на защитени видове, както и нарушения на ЗБР.

Осъщественият през 2024 г. планов контрол по прилагане на Закона за биологичното разнообразие, включва и извършените 2 бр. проверки на места за отглеждане на регистрирани екземпляри /папагали/ от видовете по Регламент 338/97 и 3 бр. проверки по издадени разрешителни от министъра на околната среда и водите за извършване на дейности със защитени видове, при които не са констатирани нарушения и извършаване на дейности на територията на РИОСВ – Смолян.

В изпълнение на функциите по превантивен контрол за опазване на биологичното разнообразие, през 2024 г. е осъществена регистрация на животински видове, включени в Конвенцията за международна търговия с диви растителни и животински видове (CITES), като са издадени 3 регистрационни карти, съгласно чл. 91 от Закона за биологичното разнообразие.

- Вековни дървета

Отделни вековни или забележителни дървета могат да се обявяват за защитени със заповед на министъра на околната среда и водите, в или извън населените места, съгласувано със собственика на имота, в който се намира дървото. Обявените за защитени дървета се вписват в регистри на Министерството на околната среда и водите и съответната РИОСВ.

През 2024 г. със заповеди на министъра на околната среда и водите са обявени две вековни дървета от вида обикновен бук, находящи се в землищата на с. Горна Арда и гр. Смолян, община Смолян.

Осъществен е текущ контрол на вековни и забележителни дървета по отношение спазване на режими и мониторинг на състоянието им, като са проверени: вековно дърво „Бук“, с. Река; вековно дърво „Бук“, с. Туryan; вековно дърво „Чинар“, с. Петково; вековно дърво „Смърч“, гр. Смолян, област Смолян и вековно дърво „Чинар“, с. Годешево, област Благоевград. При проверките на терен е констатирано, че вековните дървета са в добро санитарно състояние и няма нарушения от антропогенен характер.

В таблицата в Приложение №2 е представена по-подробна информация за вековните дървета на територията на инспекцията за 2024 г.

В рамките на осъществения текущ контрол, през 2024 г. са извършени общо 143 бр. проверки за установяване на щети върху селскостопанско и друго имущество, нанесени от екземпляри от вида Кафява мечка (*Ursus arctos*), защитен вид включен в приложение № 3 на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР). Чрез проверки на място от експерти на РИОСВ – Смолян и Групата за бързо реагиране към РИОСВ - Смолян е установено, че при 121 броя от сигналите за нанесени щети върху **селскостопанското** имущество и домашни животни са причинени от кафява мечка, а за 20 бр. не е доказано, че щетите са нанесени от мечка. Извършени са: 1 бр. проверка във връзка с проведено ветеринарно-медицинско лечение на домашни животни, след нападение от кафява мечка; 1 бр. повторна проверка за потвърждение на констатирана щета от мечка; 10 бр. проверки за наличие и присъствие на кафява мечка в близост да населени места и животновъдни стопанства и 8 бр. проверки за взети превантивни мерки от страна на стопаните.

Намалява броят на доказаните щети, причинени от кафява мечка от 235 бр. през 2023 г. на 121 броя през 2024 г., поради по-добрата добрата естествена хранителна база през годината и предприетите превантивни мерки от страна на стопаните, след предоставяни от РИОСВ – Смолян на електрически огради, което е довело до намаляване броя на нанесените щети. Предвид констатирана по-висока концентрация на щети в териториите на ТП „ДГС - Славейно“, ТП „ДГС - Борино“ и ТП „ДГС - Смилян“, на горските стопанствата от Министерство на земеделието и храните са издадени разрешителни за отстрел на 3 проблемни екземпляра кафява мечка. От тях е реализирано 1 бр. от ТП „ДГС - Славейно“.

Наличието на Група за бързо реагиране, улеснява и подпомага дейността на инспекцията по отношение опазване и мониторинг на защитения вид - кафява мечка, включително за установяване на щетите, нанесени от нея върху селскостопанското

имущество и домашни животни, както и изготвянето на предложенията до МОСВ за изплащане на съответните обещетения за нанесените щети от кафява мечка. И през следващата година ще продължи кампанията по разясняване сред местното население на видовете превантивни мерки за защита на селскостопанското имущество.

Във връзка с осъществяване на превантивен контрол са взети участия в експертни екологични съвети, работни срещи, междуведомствени и епизоотични комисии, заседания на технически съвети и комисии, както и участия в лесоустройствени съвещания и комисии по ловно стопанство.

През отчетния период, осъщественият контрол включва и извършване на извънредни проверки по опазване на биологичното разнообразие, както следва:

- сигнали от граждани за намерени птици в безпомощно състояние (общо 6 бр. проверки), както и 1 бр. проверка за намерена мъртва птица от вида голям корморан (*Phalacrocorax carbo*) в езеро, намиращо се в землището на гр. Смолян, извършена съвместно със служители на РУ – Смолян, като на нарушителя е съставен АУАН.

Извършените шест проверки за намерени птици в безпомощно състояние, включват: един екземпляр от вида голям ястреб (*Accipiter gentilis*), намерен в гр. Златоград; един екземпляр от вида сойка (*Garrulus glandarius*) в гр. Смолян; един екземпляр от вида чухал (*Otus scops*), в землището на с. Давидково, община Баните; един екземпляр от вида градска лястовица (*Delichon urbicum*) в гр. Ардино и един екземпляр от вида домашна кукумявка (*Athene noctua*), в землището на с. Бял извор, община Ардино, област Кърджали, както и една проверка по сигнал за намерена граблива птица в безпомощно състояние в землището на с. Борино, област Смолян. При проверките е установено следното: при извършения оглед и претърсване на района, където е наблюдавана птицата в землището на с. Борино, не е открита птицата, нито следи от нея; 4 птици са изпратени за лечение в Спасителен център за диви животни – гр. Стара Загора, а екземпляра от вида сойка, след първоначален оглед е взет за доотглеждане и освободен в естествена среда.

- проверка по сигнал за сеч на дървета в района на връх Соколица от екопътека „Смолянски езера – връх Соколица“, при която е констатирано извършване на сечи на маркирани дървета, за които има издадени разрешителни, а сечищата са освидетелствани със съответните протоколи. Не е установено водене на сечи в съседни насаждения. На отделни дървета има маркировка за екопътека.

- проверка по жалба в РУ - Смолян за отнемане на регистрирани екземпляри по Регламент 338/97. При проверката на място е констатирано, наличие на следи от жизнена дейност на папагали, но самите птици не са открити.

- проверки по писма с предложения за обявяване на вековни дървета в землищата на с. Горна Арда, с. Стойките и гр. Смолян, община Смолян.

- проверка по сигнал за намерен екземпляр кафява мечка в безпомощно състояние, в землището на с. Манастир, община Лъки.

- 4 бр. проверки по сигнали, свързани с присъствие/нападения от кафява мечка - чрез проверки на място от експерти на РИОСВ – Смолян и функциониране на Групата за бързо реагиране към РИОСВ - Смолян е установено, че 2 броя са щетите, нанесени от кафява мечка, за 1 бр. – в землището на с. Кокорци, общ. Рудозем, комисията не може да потвърди, че щетата е нанесена от мечка, а 1 бр. проверка е по сигнал за присъствие на мечка, при която не са констатирани следи от присъствие и жизнена дейност на кафява мечка.

- Мониторинг на биологичното разнообразие

През 2024 г. е извършен мониторинг на защитените видове: кафява мечка, дива коза, родопски крем, планински крем, блатно петльово перо, като част от Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие (НСМБР) в България. Всички данни от мониторинга за защитените видове са въведени в националната база данни за биологичен мониторинг към ИАОС.

Извършеният през месеците ноември – декември 2024 г. мониторинг, относно стопанисването и опазването популацията на дивата коза, на територията на ДЛС „Извора“ - гр. Девин и ДЛС „Кормисош“ - гр. Лъки, показва, че популацията на вида е в стабилно състояние. Подобно е състоянието и в другите регистрирани местообитания и популации,

извън тези ловни стопанства, а именно на територията на ДГС „Смолян“, ДГС „Борино“, ДГС „Триград“, ДГС „Хвойна“, ДГС „Михалково“, ДГС „Широка лъка“ и ДГС „Смилян“. През последните години, при проведените наблюдения е констатирано достигане на оптималния запас в тези местообитания и миграция на екземпляри в съседни райони, където природните и антропогенни условия са благоприятни за създаване на нови популации. През годината, няма промяна в броя на издадените от МОСВ разрешителни за отстрел на диви кози, спрямо предходната 2023 г., като всички разрешителни са реализирани.

Съвместно с участието на ИАОС и на регионалните структури на МОСВ и МЗХГ, е извършен и есенен мониторинг на вида кафява мечка на територията на Родопите, като част от Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие (НСМБР) в България. Данните от мониторинга са предоставени на Изпълнителната агенция по околна среда.

- Лечебни растения

Лечебните растения в естествените им находища се опазват от увреждане или унищожаване, с цел осигуряване на устойчивото им ползване, като част от естествения растителен генетичен фонд със сегашна или бъдеща ценност. Опазването включва поддържане и съхраняване на екосистемите, съдържащи лечебни растения, на естествените им местообитания и на популациите от видове лечебни растения, както и контрол по отношение устойчивото им ползване и оценка състоянието на естествените им находища.

Ежегодно за съответната календарна година, министърът на околната среда и водите издава заповед за специалния режим на опазване и ползване на лечебните растения. Режимът на опазване и ползване се прилага за видове, чиито ресурси проявяват трайна тенденция за намаляване и съществуваща заплаха за естественото им разпространение в природата. С тази заповед се определят допустимите за събиране количества от 11 билки (кг сухо тегло) от естествени находища, извън територията на трите Национални парка. Към тях спадат лечебна иглика, червен божур, бял пелин, лазаркия, лудо биле и други.

В РИОСВ – Смолян не са постъпвали искания за ползване през 2024 г. на лечебни растения под специален режим на ползване и в тази връзка няма издавани заповеди на директора на РИОСВ – Смолян за отпускане на квоти за ползването им.

С издадената заповед за специалния режим на опазване и ползване на лечебните растения на министъра на околната среда и водите, за поредна година е въведена забрана за събиране от естествените му находища, включително и за лични нужди на лечебното растение - Мурсалски чай (*Sideritis scardica* Grisb.). Забраната не важи за продажба на билки от култивиран Мурсалски чай, която се разрешава след издадено удостоверение от съответната общинска администрация с данни за местонахождение, площ и количество на произведените през годината количества билки. Въведена е практика за съвместни проверки с РДГ и ДГС/ДЛС при осъществяване на контрол по спазване на забраната за ползване от естествените находища на Мурсалски чай, както за стопански, така и за лични цели.

За оценка състоянието на естествените находища на лечебни растения са извършени 3 бр. планови проверки на находища на пирински чай (мурсалски чай) *Sideritis scardica*, в землищата на с. Мугла, община Смолян, с. Триград и гр. Девин, община Девин, област Смолян. От проверките е установено, че находищата са в сравнително добро състояние, като не е констатирано ползване.

През 2024 г. са проверени 4 билкозаготвителни пункта, като е установено, че два от тях по време на проверките не осъществяват дейности по изкупуване и реализиране на билки от лечебни растения. През отчетната година са проверени Общински пазар в гр. Чепеларе, Общински пазар в гр. Лъки и пазар пред ПЗ „Чудните мостове“ – землище на с. Забърдо, община Чепеларе относно продажбата на лечебни растения и билки. Не са констатирани нарушения.

II. 5. УПРАВЛЕНИЕ НА НАТУРА 2000

В съответствие с основните международни договорености в областта на опазването на околната среда и биологичното разнообразие, осигуряващи дългосрочното оцеляване на най-ценните и застрашени видове и местообитания в Европа, след изменение и допълнение

на Закона за биологичното разнообразие (обн., ДВ, бр.88 от 2023г.), през 2024г. в РИОСВ – Смолян е създаден регионален орган по управление на Натура 2000. С оглед на успешното и ефективно управление на защитените зони в териториалния обхват на инспекцията, отдел „Управление на Натура 2000“, изпълнява дейности, осигуряващи прилагането на екосистемен подход и природосъобразни решения при опазване на защитените зони от мрежата „Натура 2000“ на регионално ниво, посредством разработване на планове за управление на защитените зони, проследяване на ефекта от заложените в тях мерки и оценка състоянието на целеви видове и местообитания, осигурявайки информирано участие на всички заинтересованите страни.

III. АНАЛИЗИ ПО ФАКТОРИ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ

III.1. ОТПАДЪЦИ

1. Кратка информация и анализ за разработването, приемането от общинските съвети, актуализирането на общински програми за управление на отпадъците и общински наредби.

В изпълнение на мерките и контрола за защита на околната среда и човешкото здраве, чрез предотвратяване или намаляване на вредното въздействие от образуването на отпадъците, регламентирани в Закона за управление на отпадъците, РИОСВ - Смолян осъществява контрол на 13 общини - Ардино, Баните, Борино, Devin, Доспат, Златоград, Лъки, Мадан, Неделино, Рудозем, Сатовча, Смолян и Чепеларе.

Всички общини от региона имат приети Наредби за управление на отпадъците, разработени съгласно ЗУО и подзаконовите нормативни актове по прилагането му.

С Решение № 459 на Министерския съвет от 17.06.2021 г. е приет Национален план за управление на отпадъците (НПУО) за периода 2021-2028 година. В него са посочени стратегически цели, гарантиращи постигане на генералната цел на страната в сферата на управление на отпадъците „Общество и бизнес, които подобряват прилагането на йерархията на управление на отпадъците във всички процеси и нива”:

- Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;

- Увеличаване количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци;

- Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други.

В съответствие с Националния план за управление на отпадъците за периода 2021 – 2028г. са изготвени и приети от общинските съвети Програми за управление на отпадъците, на общините Смолян, Рудозем, Мадан, Баните, Доспат, Devin, Ардино, Златоград, Сатовча, Борино, Лъки и Неделино. Програмата за управление на отпадъците на община Чепеларе е все още в процес на разработване. Ежегодно общините отчитат годишната дейност по управление на отпадъците, съгласно поставените цели в програмите, като екземпляр от отчета се представя в РИОСВ - Смолян.

Съгласно изискванията на НАРЕДБА № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци, кметовете на общини имат задължение да извършват морфологичен анализ на състава и количеството на битовите отпадъци, образувани на територията на съответната община на всеки 5 години. В тази връзка, през 2024 г. завършиха своя морфологичен анализ общините Смолян, Мадан, Златоград, Неделино, Чепеларе и Лъки, а анализите на общините Devin, Сатовча, Доспат и Баните ще бъдат приключени през 2025 година, тъй като е извършено пробонабиране за по-малко от 4 сезона, както е изискано. Само Община Борино има морфологичен анализ от 2019 г., предстои сключване на договор с фирма, която да извърши нов.

На територията на РИОСВ - Смолян, всички общини имат организирано сметосъбиране и сметоизвозване. Обхванати са 298 населени места, като са осигурени достатъчно съдове (контейнери и кофи) за отпадъци. Поради трудно достъпни места, малък брой жители и липса на постоянно живущи, девет населени места /0.20 % от общото население/ не са включени в системата. За извозване на битовите отпадъци от населените места има изготвени и утвърдени графици от общинските кметове.

Във връзка с информирането на обществеността по отношение на дейностите, свързани с управление на отпадъци, на интернет страниците на общините е публикувана информация, позволяваща всеки гражданин да се запознае с начините на управление на отпадъците на територията на съответната община. Всички общини разполагат със „зелен“ или „дежурен“ телефон“, с цел подаване на сигнали, свързани с установяване на нерегламентирани сметища и други нарушения в областта на управление на отпадъците.

За предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища, кметовете на общините са издали заповеди, съгласно които всеки кмет на населено място, следи за недопускането възникването на незаконни сметища.

РИОСВ - Смолян ежегодно извършва планови проверки на всички 13 общини относно изпълнение на задълженията на общинските кметове, заложи в чл. 19 от ЗУО, както и предприетите мерките/действия в Програмите за управление на отпадъците.

1. Битови отпадъци

Системи на организирано събиране и транспортиране на битови отпадъци

Събирането и транспортирането на битовите отпадъци е задължение на общините.

На територията на РИОСВ - Смолян, всички общини имат организирано сметосъбиране и сметоизвозване. Обхванати са 298 населени места с общ брой обслужено население 135835 жители, като са осигурени достатъчно съдове (контейнери и кофи) за отпадъци. Поради трудно достъпни места, малък брой жители или липса на постоянно живущи, девет населени места /0.20 % от общото население/ не са включени в системата, от които в Община Рудозем - с. Добрева череша; с. Дъбова и в Община Ардино - с. Аврамово, с. Дойранци, с. Латинка, с. Любино, с. Мак, с. Песнопой, с. Теменуга.

За извозване на битовите отпадъци от населените места има изготвени и утвърдени графици от общинските кметове.

Поради планинския характер на територията, събирането на битовите отпадъци се извършва предимно с малки сметосъбиращи автомобили. Това налага претоварване на отпадъците от общините, които са отдалечени от регионалните депа. Такива са общините Девин и Ардино, които имат издадени документи по чл. 35 от ЗУО за претоварни площадки за битови отпадъци.

Десет общини извършват самостоятелно сметосъбиране и сметоизвозване на отпадъците, за което притежават регистрационни документи за събиране и транспортиране, а останалите три се обслужват от лица с разрешително по ЗУО, на база сключени договори.

Непрекъснато се оптимизират системите по сметосъбиране и сметоизвозване, чрез закупуване на нови съдове и техника.

През 2024 г. от община Смолян са закупени още 17 бр. дървени укрития с навес, с цел предотвратяване разпиляването на отпадъци, местене на контейнери и за по-добър естетичен вид, от община Златоград - 360 бр. компостери за домакинствата, община Баните - 20 бр. пластмасови съдове за битови отпадъци тип „Бобър“ и от община Борино, с които са допълнени и заменени контейнери.

Обобщени данни за обхванато население в системата за събиране и транспортиране на битови отпадъци се съдържат в Приложение № 3.

Във връзка със Заповед на министъра на околната среда са дадени предписания на кметовете на общините за предприемане на мерки за почистване при наличие на замърсени площи с битови и строителни отпадъци по населени места и речни корита. При извършените проверки е констатирано, че дадените предписания са изпълнени и не са констатирани нерегламентирани замърсявания с отпадъци (сметища). Общините представиха информация за почистени общо 152 бр. терени, реки и прилежащи терени и 234 бр. участъка от общински пътища и улична мрежа в населени места.

През 2024 г. са извършени общо 86 бр. проверки за нерегламентирано изхвърляне на отпадъци по населени места, общинските пътища и пътищата от републиканската пътна мрежа, замърсявания на речните корита и прилежащите терени.

За почистване на нерегламентирани замърсявания и недопускане на такива са дадени 26 предписания, от тях 4 бр. предписания са на Областно пътно управление, 1 бр.

предписание е на физическо лице, а останалите 21 бр. предписания са на общински кметове. Предписанията са изпълнени в срок. За поредна година общините се включиха активно в националната кампания „Да изчистим България заедно“. По данни на общините, в рамките на кампанията са взели участие 1601 души, които са събрали 72 т. отпадъци от 139 бр. места.

Разделно събиране на битови отпадъци

На база сключени договори с лица, притежаващи документ по чл. 35 от ЗУО, в общините Смолян, Ардино, Рудозем и Баните е въведена организация за разделно събиране на отпадъци от хартия и картон, метални опаковки, пластмаси и стъкло от населението, търговските обекти, производствени и административни сгради.

В община Златоград продължава разделното събиране на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и отпадъци от стъклени опаковки, във всичките населени места по схема „от врата на врата“. Събраните отпадъци се съхраняват временно на площадка в гр. Златоград, за която на общината има издаден регистрационен документ, съгласно ЗУО.

Община Девин извършва самостоятелно разделното събиране на отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло, включително отпадъци от опаковки и извършва предварително третиране на събраните отпадъци на площадка, за която има издаден регистрационен документ.

В общините Сатовча и Лъки е въведена системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки на база договори с организации по оползотворяване „Булекопак“ АД и „Екобулпак България“ АД.

За град Смолян има осигурена площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, чрез сключени договори с лица, притежаващи разрешения по чл. 35, ал. 1 от ЗУО за съответната дейност. За останалите населени места в региона, няма нормативно задължение за наличие на такива площадки, тъй като са с население под 10 000 жители.

В осем общини е организирана система за разделно събиране на текстилни отпадъци, генерирани от домакинствата, като им са предоставени специализирани контейнери от лицата, с които имат сключени договори за тяхното обслужване – Смолян - 5 бр., Златоград - 5 бр., Борино - 1 бр., Ардино - 3 бр., Баните - 1 бр., Мадан - 3 бр., Чепеларе - 3 бр., Лъки - 1 бр. от ”М-текс рециклиране на текстил” ООД, а на община Девин - 2 бр. от „Евротекс“ ЕООД - гр. Димитровград.

Развитие на системите по разделно събиране на МРО от бита и биоотпадъци.

За разделното събиране на негодни за употреба портативни батерии и акумулатори общините Смолян, Чепеларе, Златоград, Борино, Девин, Лъки, Мадан и Сатовча имат сключени договори с организации по оползотворяване, а община Рудозем с лице, притежаващо документ по чл. 35 от ЗУО.

За разделното събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, общините Смолян, Сатовча, Девин, Златоград и Чепеларе са сключили договори с организации по оползотворяване, а община Ардино с лице, притежаващо документ по чл. 35 от ЗУО. За събирането на ИУЕЕО е предвидено да се правят кампании.

За разделното събиране на ИУМПС, общините Борино и Чепеларе имат сключени договори с организация по оползотворяване, а общините Смолян и Златоград с лица, притежаващи документ по чл. 35 от ЗУО.

В таблицата Приложение № 4 са представени данните за 2024 г. за обхванатото население по общини в системата за разделно събиране на масово разпространени отпадъци.

Биоотпадъци

На територията на Регионално депо за неопасни отпадъци – с. Шаренска, община Мадан, функционират инсталация за предварително третиране на битови отпадъци и компостираща инсталация на Регионално сдружение на общините Мадан, Златоград и Неделино. В общините от регионалното сдружение са разположени контейнери за зелени биоразградими отпадъци с вместимост 1100 л. - 60 бр. в община Златоград, 59 бр. в община Мадан и 47 бр. в община Неделино, които се обслужват от оператора на компостиращата инсталация.

Инсталации за предварително третиране на битови отпадъци и компостиране на биоразградими отпадъци, събрани на територията на общините Смолян, Чепеларе и Баните, функционират и на територията на Регионално депо за неопасни отпадъци – Смолян, гр. Смолян, м. „Герзовица“. За разделното събиране на биоразградими отпадъци на територията на гр. Смолян са разположени 50 бр. кофи, а на населението в община Баните са раздадени 50 бр. съдове с вместимост 630 л. за домашно компостиране.

В гр. Ардино са разположени 3 бр. компостери за зелени отпадъци в двора на община Ардино.

Инсталации за предварително третиране на битови отпадъци и компостиране на биоразградими отпадъци, събрани на територията на общините Доспат, Девин, Борино, Сатовча и Сърница функционират от м. май 2024 г. на площадка, изградена в землището на с. Барутин, община Доспат.

Действащите инсталации за обезвреждане на битови отпадъци

Инсталациите за обезвреждане на битови отпадъци на територията на инспекцията, отговарящи на изискванията на Наредба №6 от 27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци са, както следва:

- Регионално депо за неопасни отпадъци на общините Смолян, Чепеларе и Баните, находящо се в м. „Герзовица“, землище на гр. Смолян, община Смолян;
- Регионално депо за неопасни отпадъци на общините Доспат, Девин, Борино, Сатовча и Сърница, находящо се в с. Барутин, община Доспат;
- Регионално депо за неопасни отпадъци на общините Мадан, Златоград и Неделино, находящо се в с. Шаренска, община Мадан;
- Регионално депо за неопасни отпадъци на община Рудозем, находящо се в землището на с. Бърчево, община Рудозем.

Общините Ардино и Лъки депонират битовите си отпадъци на регионални депа, извън територията на инспекцията, съответно на Регионален център за управление на отпадъците - Кърджали и Регионален център за обезвреждане на ТБО - Асеновград.

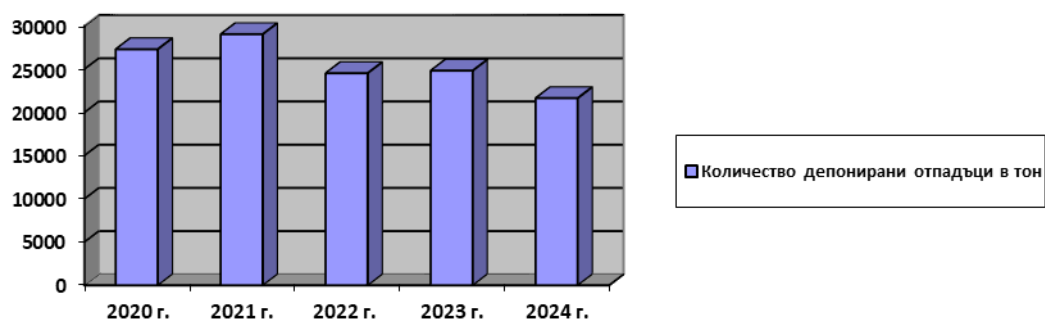
Всички общини участват в регионални сдружения.

На територията на РИОСВ - Смолян няма депа, които попадат в обхвата на процедурата по нарушението на правото на ЕС, във връзка с постановено Решение на Съда на Европейския съюз от 16 юли 2015 г. по дело C-145/14.

На регионалните депа Смолян, Мадан, Рудозем и Доспат през 2024 г. са депонирани 21 645,240 т. отпадъци, които са с 3 181,740 т. по - малко от количеството от предходната година – 24 826,980 т. Подробни данни са представени в табличен вид, като същите са от Национална информационна система за отпадъци (НИСО), а именно:

№	Депо	Количество депонирани отпадъци през 2023 г.	Количество депонирани отпадъци през 2024 г.
1.	Регионално депо Смолян	11 519 430 т.	11 281,260 т.
2.	Регионално депо Мадан	3 085,410 т.	3 120,480 т.
3.	Регионално депо Рудозем	1 146,95 т.	1 172,750 т.
4.	Регионално депо Доспат	9 075,190 т.	6 070,750 т.
	Общо:	24 826,980 т.	21 645,240 т.

Количествата депонирани отпадъци през предходните пет години са посочени в следната диаграма:

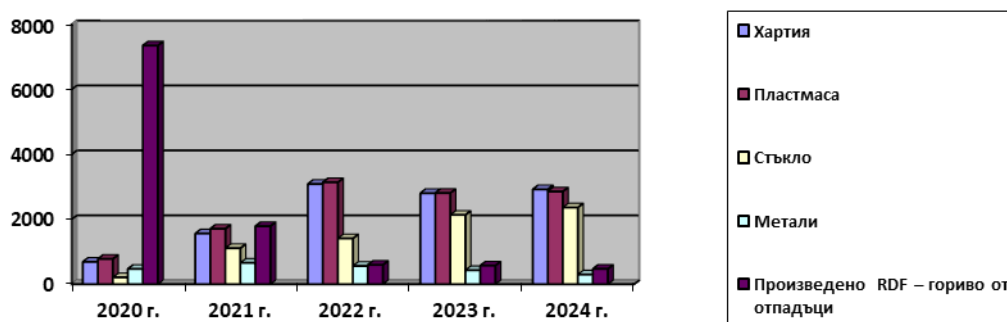

Намалените количества отпадъци се дължат на действащите инсталациите за сепариране и компостиране на отпадъци, разположени на Регионалните депа за неопасни отпадъци Смолян, Мадан и Доспат. На депото за неопасни отпадъци Рудозем се извършва само ръчно сепариране.

Подробна информация за количествата отделени за оползотворяване отпадъци през изминалата година са представени в табличен вид, също по данни от НИСО:

№	Депо	Хартия /т/	Пластмаса /т/	Съкло /т/	Метали /т/	Произведено RDF – гориво от отпадъци
1.	Регионално депо Смолян	2 382,520	2 500,580	2 329,920	191,840	450,300
2.	Регионално депо Мадан	179,560	210,010	24,780	76,640	19,420
3.	Регионално депо Рудозем	151,120	5,300	7,300	-	-
4.	Регионално депо Доспат	208,441	138,988	-	30,051	3,398
	Общо: 8 910,168 т.	2 921,641	2 854,878	2 362,000	298,531	473,118

Количествата сепарирани отпадъци през предходните пет години са посочени в диаграма.

Завишени са със 158,208 т. количествата сепарирани отпадъци през 2024 г. в сравнение с предходната година - 8 751,960 т. за 2023 г. при 8 910,168 т. през 2024 г.

За извършване на дейности по обезвреждане на отпадъци чрез депониране, всеки собственик на депо предоставя:

- обезпечения, покриващи бъдещи разходи за закриване и след експлоатационни грижи на площадката (чл. 60, ал. 2, т. 1 от ЗУО);

- отчисления в размер и по ред, определени с наредба, които имат за цел да се намали количеството на депонираните отпадъци и да се насърчи тяхното рециклиране и оползотворяване. Отчисленията по чл. 64, ал.1 от ЗУО за 2024 г. са без промяна от предходните години - 95 лв/тон.

РИОСВ - Смолян контролира общините за заплащане на дължимите месечни обезпечения по чл. 60 и отчисления по чл. 64 от ЗУО за депонираните отпадъци. Няма издавани АУПДВ през отчетната година.

Информацията за събраните, дължимите и изразходвани обезпечения и отчисления се публикува на официалния сайт на инспекцията и се актуализира на всяко тримесечие.

Внесените обезпечения и отчисления за 2024 г. са, както следва:

№	Депо	Общини	Постъпили обезпечения по чл. 60 /лв/	Постъпили отчисления по чл. 64 /лв/	Общо постъпили отчисления /лв/	Не постъпили обезпечения /лв/	Не постъпили отчисления /лв/	Изразходени средства /лв/
1.	Регионално депо Смолян	Смолян, Чепеларе, Баните	8 161,92	484 614	492 775,92	Всички дължими обезпечения са сторнирани, съгласно представено решение на общинския съвет на всяка от общините.	Всички дължими отчисления са сторнирани, съгласно представено решение на общинския съвет на всяка от общините.	-
2.	Регионално депо Мадан	Мадан, Златоград, Неделино	8 641,67 лв.	143 024,21	151 665,88	Всички дължими обезпечения са сторнирани, съгласно представено решение на общинския съвет на всяка от общините.	Всички дължими отчисления са сторнирани, съгласно представено решение на общинския съвет на всяка от общините.	-
3.	Регионално депо Доспат	Доспат, Девин, Борино, Сатовча, Сърница	702,12 лв., които са възстановени и съгласно § 21 от ПЗР на ЗУО	21 447,10 лв., които са възстановени, съгласно § 21 от ПЗР на ЗУО	22 149,22 лв., които са възстановени, съгласно § 21 от ПЗР на ЗУО	Всички дължими обезпечения са сторнирани, съгласно представено решение на общинския съвет на всяка от общините.	Всички дължими отчисления са сторнирани, съгласно представено решение на общинския съвет на всяка от общините.	-
4.	Регионално депо Рудозем	Рудозем	0	0	0	6 213,63	109 720,25	-

На основание §21 от Преходните и заключителните разпоредби на ЗУО /изменение ДВ, бр. 108 от 30.12.2023 г./ и § 3, ал. 1 и ал. 2 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за местните данъци и такси (изм. ДВ бр. 81 от 24.09.2024 г.), месечните обезпечения и отчисления и за 2024 г. по чл. 60, ал. 2, т. 1 и чл. 64, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците, може да се разходват от общините по решение на общинския съвет чрез вътрешни компенсирани промени, без да се изменя приетия от

общинския съвет начин на определяне и размер на таксата за битови отпадъци. След представени решения на общинските съвети, РИОСВ - Смолян сторнира задълженията за 2024г. на общините: Смолян, Баните, Златоград, Неделино, Чепеларе, Доспат, Девин, Сатовча и Сърница. На община Борино, която беше превела предсрочно част от своите задължения за отчетната година, са сторнирани и възстановени исканите средства, за които също са представили решения на общинските съвети в срок до 31.12.2024 година.

През 2024 г. няма подадени заявления за отпускане на средства по реда на Наредба №7/2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци и съответно няма издадени Решения/Откази.

Не са възстановявани средства на общините за изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1, т. 3 и т. 6 от ЗУО, поради неиздадени нови Заповеди на изпълнителния директор на ИАОС.

Утайки от ПСОВ

От извършените през годината проверки, както и по данни от водената отчетност на „ВиК“ ЕООД гр. Смолян е констатирано, че образуваните утайки от дейността на ГПСОВ се предават за оползотворяване на юридически лица, извършващи дейности извън територията на инспекцията, на основание сключени договори. На Регионалните депа за неопасни отпадъци се предават за обезвреждане само отпадъците от решетки и сита и от пясъкоуловители и пясъкозадържатели, образувани от дейността на ГПСОВ. Събраните утайки от пречиствателните станции по населени места в общините Девин и Сатовча, се почистват със специализирана машина и извозват за допълнително третиране в други пречиствателни станции.

Трансграничен превоз на отпадъци

През 2024 г. са извършени проверки на четири броя площадки за третиране на отпадъци, предмет на трансграничен превоз. Проверките касаят дейности по третиране на отпадъци - временно съхранение и ръчно сортиране на дрехи втора употреба, които са от внос. Представени са съпътстващи документи, във връзка с осъществения внос от дружествата, съгласно изискванията. При проверките не са констатирани нарушения.

Дружествата са уведомили РИОСВ - Смолян в нормативно определения срок (не по-късно от един ден от деня на натоварване) за предстоящия внос на отпадъците, ведно с Приложение VII на Регламент (ЕО) № 1013/2006.

На територията на РИОСВ – Смолян, през 2024 г. не са констатирани случаи на незаконен трансграничен превоз на отпадъци.

Ежемесечно са определяни длъжностни лица от отдел „Управление на отпадъците и опазване на почвите“, които се включват в Заповед на министъра на околната среда и водите, с цел упражняване на контрол по трансграничен превоз на отпадъци на територията на инспекцията.

2. Строителни отпадъци

На територията на инспекцията няма депа за строителни отпадъци. Една част от отпадъците се депонират на регионалните депа за неопасни отпадъци, а другите се оползотворяват. В обхвата на РИОСВ - Смолян функционират само три инсталации за третиране на строителни отпадъци и те са недостатъчни да приемат генерираните такива от бита и бизнеса: „Променергомонтаж“ АД - гр. Смолян, находяща се в Промислена зона „Трандевица; „Артстрой“ ООД - гр. Рудозем, находяща се в Промислена зона; „БКС“ ЕООД-гр. Смолян, находяща се в местност „Спилак“, землище на с. Фатово, община Смолян.

Дружеството „Ростер“ ООД - гр. Смолян има издадено разрешение за мобилна инсталация за третиране на строителни отпадъци, но същата е позиционирана извън територията на инспекцията.

През 2024 г. са извършени проверки на всички 13 общини, относно управлението на строителните отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община. Установено е, че все още няма изградени общински площадки за събирането, оползотворяването и/или обезвреждането на строителни отпадъци.

Всички общини имат сключени договори за транспортиране и третиране на строителните отпадъци с лица, притежаващи документ по чл. 35 от ЗУО за съответната дейност, както следва: община Смолян е сключила договор с „Променергомонтаж“ АД, общините Девин, Рудозем, Баните, Борино и Чепеларе имат сключени договори с фирма „Артстрой“ ООД, а общините Златоград и Неделино са сключили договор с „Родопстрой-97“ ООД – гр. Момчилград. Строителните отпадъци, генерирани на територията на община Ардино се извозват на площадка за временно съхранение в гр. Ардино, м. „Мектеб янъ“, за което общината има издаден регистрационен документ от РИОСВ-Смолян. Образованите строителни отпадъци от общините Мадан, Лъки, Доспат и Сатовча се депонират на изградени Регионални депа за неопасни отпадъци.

За обекти, с възложител Кмет на община, съгласно чл. 27, ал.2 от Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни отпадъци, са представени 6 бр. отчети в РИОСВ - Смолян по ПУСО /План за управление на строителните отпадъци/. Съгласно тях, фирмите изпълняват заложените цели за материално оползотворяване, включително подготовка за повторна употреба, влагане на рециклирани строителни материали и/или оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи.

През 2024 г. продължи контрола по постъпили сигнали и жалби за замърсени площи със строителни отпадъци. За установени нерегламентирани замърсявания са давани предписания, които са изпълнени. По-голяма част от констатираните замърсявания с отпадъци са от смесен характер - строителни и битови отпадъци.

3. Производствени и опасни отпадъци

През 2024 г. са извършени планови и извънредни проверки на предприятия, генериращи производствени и опасни отпадъци.

При проверките е констатирано запазване на тенденцията за намаляване количеството на отпадъците, предавани за обезвреждане на депата. Това се дължи на засиления контрол, отпадъците да се предават за оползотворяване и на въведените технологични линии за рециклиране на образованите отпадъци и/или връщането им в основното производство от фирмите „Арексим Инженеринг“ ЕАД, „Рудопласт“ ЕООД и „Платаниус-4“ АД.

Най-голям дял от генерираните производствени отпадъци имат дървесните, текстилните и пластмасовите отпадъци и отпадъците от опаковки. Част от фирмите имат издадени регистрационни документи за транспортиране на образованите от тях неопасни отпадъци, които транспортират самостоятелно. Дървесните отпадъци от региона се предават предимно за оползотворяване на фирми, притежаващи регистрационни документи за третиране на отпадъци и производство на пелети. Друга част от дървесните отпадъци се предават за оползотворяване извън територията на инспекцията от фирми, които притежават регистрационни документи за транспортиране. Дървесните отпадъци, събрани от тези фирми, през 2024 г. са предадени за оползотворяване на „Кроношпан България“ ЕООД гр. Бургас, „Кастамону България“ АД с. Горно Сахране и „Шико“ ЕООД - площадка с. Катунца, област Пловдив.

На територията на РИОСВ - Смолян има 2 предприятия за оползотворяване на текстилни отпадъци с издадени регистрационни документи съгласно чл. 35 от ЗУО, които през 2024 г. не са извършвали оползотворяване - „Миладом“ ООД и "Уейверест" ЕООД.

Поради смесения им състав, по-голямата част от текстилните отпадъци се обезвреждат чрез депониране, на база издадени от РИОСВ - Смолян становища за основно охарактеризиране на отпадъците. Други фирми ги предават за повторна употреба. Проверени са и търговски обекти, извършващи продажба на дрехи втора употреба, като не са установени нарушения. Осъществен е контрол и на четирите лица, притежаващи Регистрационни документи за третиране на отпадъци от текстилни материали и артикули втора употреба, като не са констатирани нарушения.

За 2024 г. „Арексим Инженеринг“ ЕАД е оползотворила 549,055 т. полимерни отпадъци, получени от други лица и от собствената дейност, а „Амер Спортс България“ ЕООД гр. Чепеларе е извършила предварително третиране на 784,39 т. отпадъци (дробене) с код 12 01 05, които е предала за последващо третиране с код 19 12 12.

При осъществен контрол на предприятия, генериращи производствени и опасни отпадъци са дадени предписания за: представяне на договори за предаване на образуваните отпадъци, класификация на генерирани отпадъци, ограничаване и недопускане замърсявания от отпадъци и изгарянето им. Същите са изпълнени в срок.

При проверките е установено, че предприятията, които притежават оборудване, съдържащо хлорфлуорвъглеродороди, нямат съхранени фреони като отпадък /R22 и R402A/, тъй като оборудването е в експлоатация. Лицата са запознати с изискванията на Регламент 517/2014 г., относно такъв вид оборудване и третирането им като отпадък след извеждането им от експлоатация. През отчетната година, в инспекцията не са получавани идентификационни документи за предадено дефектирало оборудване, съдържащо хлорфлуорвъглеродороди или фреони.

РИОСВ - Смолян контролира 102 автосервиза и площадки за събиране на отработени масла. Проверките обхващат начина на съхраняване на отработените масла и предаването им за последващо третиране, наличие на идентификационни документи, договори за предаване, водене на отчетност. От направените проверки, включително и в отоплителния сезон, не е установено изгаряне на масла.

През 2024 г. в инспекцията са получени 72 бр. идентификационни документа /за 2023 г. - 51 бр./. Предадени са общо 47,7 т. отработени масла за оползотворяване /за 2023 г. – 27,785 т./. Образуваните 47,7 т. са предадени на лица, притежаващи документ по чл. 35 от ЗУО, а именно на: „Валд-95“ ЕООД гр. София, „Лубрика“ООД гр. Русе, „Мит и Ко“ ЕООД гр. Пловдив, „Индустриални суровини“ ЕООД гр. Пловдив, „Стил-96“ ООД гр. Кърджали, „Карио“ ООД гр. Сливен, „Омникар-БГ“ ЕООД гр. Пловдив и "БалБок Инженеринг" АД гр. София.

Видно е, че количеството на предадените масла през 2024 г. е по-голямо в сравнение с 2023 г., поради даваните през предходни години указания от страна на служители на инспекцията към операторите, за тяхното съхранение и предаването им за оползотворяване в срок.

През 2024 г. са извършени проверки на сервизи за монтаж, демонтаж и смяна на гуми, като някои от тях извършват и други сервизни дейности. Проверени са възможностите за обратното приемане на излезлите от употреба гуми от крайните потребители, наличие на договори за предаване на ИУГ, водене на отчетност по реда на Наредба № 1/04.06.2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри. На сервиз за монтаж, демонтаж и смяна на гуми са дадени предписания за представяне на документи за проверка – договори, спазване на нормативните изисквания във връзка с правилно съхранение на отпадъци (ИУГ), като същите са изпълнени в срок.

Отдалечеността на региона и отказа на оползотворяващите фирми да вземат в срок образуваните отпадъци е основен фактор за запазване на тенденцията за съхранение на голямо количество ИУГ на мястото на образуване.

Извършени са извънредни проверки, както следва:

- По постъпила жалба относно изтичане на масла и горива, които замърсяват околната среда от автокомплекс, находящ се в с. Змеица, общ. Доспат е извършена проверка на място от служители на РИОСВ-Смолян, при която са установени изхвърлени отпадъци предимно от автомобилни части и такива от извършваната дейност и разпилени битови и строителни отпадъци на обща площ около 40 кв. м. в имота, стопанисван от юридическо лице. Дадено е предписание на управителя на дружеството за почистване на отпадъците и предаването им на лица, притежаващи документ по чл. 35 от ЗУО, както и представяне в РИОСВ - Смолян копие от документите за предаването им. Предписанието е изпълнено;

- По постъпил сигнал за изхвърляне на маслени филтри, туби, горивни филтри и други използвани консумативи в контейнерите за събиране на битови отпадъци от сервиз за автомобили, находящ се в с. Старцево, общ. Златоград е извършена съвместна проверка на място от служители на РИОСВ-Смолян и представители на Община Златоград. При проверката е констатирано наличие в контейнера на туба от антифриз, горивен филтър и туба от масло. Установено е, че за генерираните от дейността на сервиза отпадъци не е

извършена класификация по реда на Наредба 2 от 2014 г. за класификация на отпадъците и дружеството няма регистрация в Национална информационна система „Отпадъци“ (НИСО), съгласно Наредба 1 от 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри. Дадено е предписание за недопускане изхвърлянето на отпадъци генерирани от дейността, да се извърши класификация на отпадъците генерирани от дейността и да се извърши регистрация в НИСО. Предписанието е изпълнено;

През отчетната година са утвърдени 116 бр. работни листове за класификация на отпадъци на 70 генератора, прекратени са 35 бр. работни листове на 11 генератора, съгласно изискванията на Наредба №2/2014 г. за класификация на отпадъците. Утвърждаването на работните листове е извършено чрез НИСО. Издадени са 6 бр. становища за основно охарактеризиране на отпадъците по представени доклади. На задължените лица се дават указания и се оказва съдействие, относно работата с НИСО.

През 2024 г. са извършени проверки относно нерегламентирано изгаряне на отпадъци през отоплителния сезон. Проверени са автосервиси, сервиси за смяна на автомобилни гуми, текстилни и дървопреработващи предприятия, включително генериращи отпадъци от ПДЧ. Установено е, че отоплителните уреди и котелните инсталации на обектите работят на ток или с различни видове горива - твърдо гориво, дизелово гориво, газ, дървесни и слънчогледови пелети. Не е констатирано нерегламентирано изгаряне на отпадъци.

4. Болнични отпадъци

През годината са извършени проверки на болнични заведения – болници и специализирани болници за рехабилитация. Не са констатирани нарушения, относно спазване изискванията на ЗУО и Наредба №1/2015 г. за изискванията към дейностите по събиране и третиране на отпадъците на територията на лечебните и здравните заведения.

Отпадъците се предават на лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ за дейност временно съхранение, събиране и транспортиране и обезвреждане, на база сключени договори. Това са фирмите „МЛ-България“ АД гр. Пазарджик, „ХосвитаЛ“ АД гр. Пловдив, „ЕКО ТРЕЙД БГ“ ООД, „Еко Сейф“ ООД и „Евро Медикал“ ЕООД гр. Хасково, а биологичните отпадъци и тези от COVID-19 се обезвреждат в инсинератора на ПУДООС гр. София.

На територията на инспекцията няма съоръжение за третиране на болнични отпадъци. Само МБАЛ „Проф. Д-р Братан Шукеров“ гр. Смолян, притежава Разрешение №11-ДО-78-02/26.05.2014 г. за дейност с код R13 - събиране и временно съхраняване на опасни болнични отпадъци.

През 2024 г. продължи класификация на отпадъците, генерирани от дейността на частно-практикуващи лекари и стоматолози, като за утвърждаване на работните листове за отпадъци от подгрупа 18 01 са изисквани становища от съответната РЗИ, съгласно разпоредбите на Наредба №2/2014г. за класификация на отпадъците. Всички генерирани отпадъци от хуманното здравеопазване се предават чрез идентификационни документи, съгласно нормативните изисквания, като един екземпляр се предоставя на съответната РИОСВ от товарополучателя. Не са извършвани проверки на частно-практикуващи лекари и стоматолози. Инспекцията следи тяхната дейност въз основа на получените идентификационни документи за предадените опасни.

5. Кратка обобщена оценка за състоянието и разрешаване на проблемите с отпадъците на територията на РИОСВ - Смолян

Засилен остава контрола от страна на РИОСВ – Смолян по отношение управлението на отпадъците и недопускане на нерегламентираното им изхвърляне. Продължава контролът на общините за недопускане на замърсявания с битови и строителни отпадъци, включително и на речни корита и прилежащите им терени, след изпратени писма с предписания на директора на РИОСВ – Смолян за почистването им.

През 2024 г. са извършени общо 86 бр. проверки за нерегламентирано изхвърляне на отпадъци по населени места, общинските пътища и пътищата от републиканската пътна мрежа, замърсявания на речните корита и прилежащите терени.

За почистване на нерегламентирани замърсявания и недопускане на такива са дадени 26 предписания, от тях 4 бр. предписания са на Областно пътно управление, 1 бр. предписание е на физическо лице, а останалите 21 бр. предписания са на общински кметове. Предписанията са изпълнени в срок.

По данни на общините, същите са почистили 152 бр. нерегламентирани замърсявания на речните корита и прилежащите терени и 234 бр. участъци от общински пътища и улична мрежа в населени места.

За поредна година общините се включиха активно в националната кампания „Да изчистим България заедно“. По данни на общините, в рамките на кампанията са взели участие 1601 души, които са събрали 72 т. отпадъци от 139 бр. места.

Ежегодно се контролират условията в разрешителните за третиране на отпадъци на площадките за събиране и третиране на ИУМПС, ИУЕЕО, НУБА, ОП, ОЧЦМ.

По време на отоплителният сезон са извършвани проверки, относно нерегламентирано изгаряне на отпадъци. Проверяват се автосервизи, сервизи за смяна на автомобилни гуми, текстилни и дървопреработващи предприятия, включително генериращи отпадъци от ПДЧ.

Извършван е контрол по внасяне на дължимите обезпечения на общините по чл. 60, ал. 2, т. 1 от ЗУО и отчисления по чл. 64, ал. 1 от ЗУО;

На територията на РИОСВ - Смолян лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци, изпълняват задълженията си чрез колективна система, представлявана от организации по оползотворяване или чрез заплащане на продуктова такса в ПУДООС. На територията на инспекцията няма лица, изпълняващи задълженията си индивидуално (чл. 14, ал. 1 от ЗУО).

Контролираните от инспекцията лица, пускащи на пазара опаковани стоки са 164 броя. От тях лицата, сключили договори с организации по оползотворяване на отпадъци от опаковки са 139 бр., а тези, заплащащи продуктова такса по сметката на ПУДООС към МОСВ са 25 броя. През 2024 г. са идентифицирани единадесет нови задължени лица, но има и такива с преустановена дейност.

Продължава инициативата на РИОСВ – Смолян за събиране на пластмасови капачки в метално сърце, поставено пред инспекцията в помощ за закупуване на апаратура за болниците в страната. Много институции, училища и жители от цялата област станаха част от благотворителна кауза, докато събират разделно своите пластмасови отпадъци.

III.2.ШУМ

1. Контрол на промишлени източници по отношение на излъчван от тях шум в околната среда

През 2024 г. в утвърдения график за измерване на шум от промишлени източници са включени и измерени 6 обекта. Не са констатирани наднормени нива на шума, излъчван в околната среда от дейността на тези промишлени източници, съгласно Наредба № 6/26.06.2006г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението.

2. Кратка информация за разработените и одобрени общински планове за действие за ограничаване и намаляване на шума в околната среда на територията на РИОСВ (само за общините с население над 100 000 жители):

На територията на РИОСВ – Смолян няма общини с население над 100 000 жители.

III.3.РАДИОЛОГИЯ

През 2024 г. са осъществени системни наблюдения за радиационното състояние на околната среда по утвърдена мрежа за провеждане на радиологичен мониторинг, включваща пунктове, наблюдавани показатели и периодичност.

Радиологичният мониторинг на околната среда в териториалния обхват на РИОСВ Смолян се осъществява от РЛ-Пловдив при ИАОС, съгласно заповед № РД-595/06.07.2022г.,

изменена и допълнена със заповед № РД-842/20.10.2023 г. и заповед № РД-627/12.07.2024 г., изменена с заповед № РД-1091/23.12.2024 г. на министъра на ОСВ.

Радиационен гама фон

Средни месечни стойности в ($\mu\text{Sv/h}$) за мощността на амбиентната еквивалентна доза от мониторинговата станция на вр. Рожен от Националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон.

Таблица 1

Месец	Средна стойност ($\mu\text{Sv/h}$)
01.2024	0,131
02.2024	0,132
03.2024	0,138
04.2024	0,14
05.2024	0,138
06.2024	0,139
07.2024	0,141
08.2024	0,141
09.2024	0,139
10.2024	0,141
11.2024	0,142
12.2024	0,117

Средната годишна стойност за мощността на амбиентната еквивалентна доза от мониторинговата станция на връх Рожен през 2024 г. е $0,137 \mu\text{Sv/h}$.

Атмосферна радиоактивност

Включва един пункт за атмосферен въздух в гр. Смолян. Атмосферната радиоактивност се определя еднократно през годината, чрез гама-спектрометрично измерване на обемната активност на естествени и техногенни радионуклиди в аерозолната проба.

Таблица 2

Вид проба	Име на пункт	^{238}U Bq.m^{-3}	^{226}Ra Bq.m^{-3}	^{228}Ra Bq.m^{-3}	^{40}K Bq.m^{-3}	^{210}Pb Bq.m^{-3}	^{137}Cs Bq.m^{-3}	^7Be Bq.m^{-3}
Аерозоли	гр. Смолян	$<1,09 \cdot 10^{-4*}$	$<7,67 \cdot 10^{-5*}$	$<1,40 \cdot 10^{-5*}$	$<6,38 \cdot 10^{-5*}$	$(1,40 \pm 0,31) \cdot 10^{-3*}$	$<2,58 \cdot 10^{-6*}$	$(4,65 \pm 0,31) \cdot 10^{-3*}$

*по-малко от границата на количествено определяне на метода

През 2024 г. измерената специфична активност не показва присъствие на техногенния ^{137}Cs . Стойността е под минимално детектуемата активност на метода МДА - $2,58 \cdot 10^{-6} \text{Bq.m}^{-3}$. За космогенния ^7Be специфичната активност е $4,65 \cdot 10^{-3} \text{Bq.m}^{-3}$, което се дължи на сезонната му зависимост и интензивността на слънчевата радиация и космическото лъчение. За естествения радионуклид ^{210}Pb специфичната активност е $1,40 \cdot 10^{-3} \text{Bq.m}^{-3}$.

Анализите на обемната специфичната активност на естествените и техногенни радионуклиди в атмосферния въздух показват, че стойностите им са значително под границата на средногодишната обемна активност на атмосферен въздух в жилища и на открито, определени за критична група от населението, съгласно Наредба за радиационна защита от 20.02.2018 г., изм. и доп. ДВ бр.110 от 29.12.2020 г., Приложение №2, Таблица 4 (Вторични граници на годишно постъпване на радионуклиди в организма на лица от

населението за шест възрастови групи чрез вдишване на аерозоли, разтворими или химически активни газове и пари и на средногодишната обемна активност на атмосферен въздух в жилища и на открито). Допустимите нива за: ^{137}Cs са до $3,2 \cdot 10^0 \text{ Bq} \cdot \text{m}^{-3}$, ^7Be до $1,9 \cdot 10^3 \text{ Bq} \cdot \text{m}^{-3}$ и ^{210}Pb до $2,2 \cdot 10^{-2} \text{ Bq} \cdot \text{m}^{-3}$.

Необработваеми почви

Радиационното състояние на почвите и седиментите е оценено посредством извършване на неdestructивен гама-спектрометричен анализ на проби от пунктове определени в мониторинговата мрежа.

Мониторингът е разделен на фонов радиологичен мониторинг и мониторинг на райони с възможност за възникване на радиоактивно замърсяване на околната среда. Съдържанието на естествените радионуклиди в почвите не е нормирано, поради което степента на замърсяване се определя чрез съпоставяне със съответните фоновы стойности в района.

Фонов радиологичен мониторинг- необработваеми почви

Радиологичният мониторинг на необработваемите почви се осъществява посредством мрежа от постоянни пунктове за наблюдение, като пробите се вземат от почвен слой с дълбочина 0-20 см и се извършва гама-спектрометричен анализ за определяне съдържанието на естествени и техногенни радионуклиди в тях.

Наблюдаваните пунктове са:

- 22 броя пунктове - фонов мониторинг: Барутин, Девин, Доспат, Златоград, Киселчово, Лъки, Мадан, Манастир, Михалково, Мугла, Наречен, Неделено, Поляна, Рожен, Рудозем, Смилян, Смолян, Соколовци, Стойките, Чепеларе, Четрока и Широка лъка.

Радиологичен мониторинг на необработваеми почви и седименти в райони с възможност за възникване на радиоактивно замърсяване на околната среда

Наблюдаваните пунктове са:

- 11 броя пунктове – райони с възможност за възникване на радиоактивно замърсяване на околната среда: (отвал „Мързян 2“, хвостохранилище „Ерма река“, отвал „Крушев дол“, отвал „Голям Палас Север“, хвостохранилище „Рудозем 2“, почва под шахта 3 до р. Барутинска, м. „Картофена нива“, район на щолна 1 участък „Селище“, район на щолни 2 и 4 участък „Селище“, район на участък „Побит камък“, район на щолни Биса 1А и Биса 1Б, у-к „Побит камък“).

Таблица 3 Необработваеми почви

Вид проба	Име на пункт	Географски координати	^{238}U Bq/kg	^{226}Ra Bq/kg	^{232}Th Bq/kg	^{40}K Bq/kg	^{137}Cs Bq/kg	Гама-фон (microSv/h)
Необр почви	Барутин	41°37'18.0" N 24°10'32.0" E	108±9	60±10	110±3	613±18	9,8±0,4	0,24±0,06
Необр почви	Девин	41°44'35.6" N 24°25'49.6" E	42±4	72±9	64±2	527±15	61±2	0,19±0,05
Необр почви	Доспат	41°38'40.1" N 24°10'31.3" E	78±6	107±6	115±3	1059±30	42±1	0,25±0,06
Необр почви	Златоград	41°23'12.9" N 25°07'35.7" E	77±6	69±6	130±3	682±20	5±0,2	0,21±0,05
Необр почви	Киселчово	41°31'37.8" N 24°35'54.7" E	348±10	89±10	96±2	726±16	28,4±0,06	0,21±0,05
Необр почви	Лъки	41°49'15.4" N 24°50'31.5" E	41±4	86±6	50±1	527±16	136±3	0,15±0,04
Необр почви	Мадан	41°30'32.2" N 24°56'02.6" E	42±4	41±6	59±2	1138±32	57±1	0,22±0,05
Необр почви	Манастир	41°43'11.5" N 24°51'12.8" E	51±6	65±7	89±2	794±18	414±8	0,23±0,05
Необр почви	Михалково	41°50'40.9" N 24°25'19.0" E	53±5	45±6	74±2	768±22	68±2	0,22±0,05
Необр почви	Мугла	41°36'14.6" N 24°31'00.5" E	63±5	74±9	72±2	567±13	135±3	0,24±0,06
Необр почви	Наречен	42°53'45.6" N 24°43'40.4" E	83±6	103±9	104±3	942±27	77±2	0,34±0,08
Необр почви	Неделино	41°26'38.8" N 25°05'09.8" E	46±5	40±7	79±2	772±22	9±0,3	0,27±0,06

Необр почви	Поляна	41°26'03.3" N 24°44'45.3" E	132±8	109±9	131±3	1179±33	24 ±1	0,32±0,08
Необр почви	Рожен	41°40'14.7" N 24°44'27.0" E	40±4	95±6	51±1	516±12	123±3	0,13±0,03
Необр почви	Рудозем	41°28'51.1" N 24°50'13.5" E	55±5	56±6	93±2	940±26	39±1	0,29±0,07
Необр почви	Смилян	41°30'49.3" N 24°41'49.0" E	37±5	45±7	53±2	604±18	48±1	0,23±0,05
Необр почви	Смолян	41°35'51.8" N 24°40'34.3" E	84±6	71±8	103±3	1148±32	12,4±0,3	0,26±0,06
Необр почви	Соколовци	41°38'19.4" N 24°45'46.3" E	104±6	148±10	163±3	934±21	54±1	0,23±0,06
Необр почви	Стойките	41°38'37.3" N 24°38'33.3" E	39±13	43±9	60±2	763±21	25±0,7	0,21±0,05
Необр почви	Чепеларе	41°41'48.1" N 24°41'33.7" E	64±6	59±7	107±3	933±21	117±3	0,24±0,06
Необр почви	Четрока	41°47'19.7" N 24°51'48.5" E	28,7±3,5	44±6	49±2	559±17	211±5	0,18±0,04
Необр почви	Широка лъка	41°40'27.1" N 24°35'52.0" E	55±5	51±6	86±2	838±24	52±2	0,22±0,05
Необр почви	района на отвал „Мързян 2“	41°24'46.3" N 24°56'51.1" E	23,6±3,1	20,7±3,3	26,6±1	609±17	3,3±0,1	0,17±0,04
Необр почви	района на хвостохранилище “Ерма река“	41°25'11.3" N 25°00'27.2" E	28,3±3,1	18,4±4	30,7±0,1	432±13	0,8±0,1	0,17±0,04
Необр почви	района на отвал “Крушев дол“	41°27'26.5" N 24°55'53.1" E	51±4	62±8	73±2	626±18	38±1	0,20±0,05
Необр почви	Отвал „Голям палас Север“	41°30'11.2" N 24°50'03.2" E	46±5	70±5	79±2	1105±31	7,6±0,2	0,22±0,05
Необр почви	Хвостохранилище “Рудозем 2“	41°30'13.0" N 24°51'08.7" E	125±9	140±10	155±4	1038±29	6,2±0,2	0,30±0,07
Необр почви	под шахта 3 до р. Барутинска	41°35'35.4" N 24°08'19.1" E	96±7	135±17	51±2	609±12	1,6±0,1	0,23±0,05
Необр почви	района на м. „Картофена нива“	41°35'28.1" N 24°09'32.9" E	207±13	238±22	73±2	650±19	105±3	0,31±0,08
Необр почви	район на щолна 1 участък „Селище“	41°48'50.0" N 23°54'08.0" E	241±15	186±19	62±2	842±24	42±1	0,21±0,05
Необр почви	район на щолни 2 и 4 участък „Селище“	41°48'57.9" N 23°53'51.8" E	209±12	180±15	71±2	788±23	71±2	0,27±0,09
Необр почви	район на щолни Биса 1А и Биса 1Б, у-к „Побит камък“	41°49'04.6" N 23°52'24.2" E	61±6	59±8	125±3	555±13	58±1	0,27±0,07
Необр почви	район на участък „Побит камък“	41°48'56.4" N 23°52'28.7" E	141±8	121±12	96±3	487±14	88±2	0,29±0,07

През 2024 г. не са установени отклонения от типичните стойности на анализирания показател в опробваните пунктове за фоновия мониторинг, които са в диапазона: за ^{238}U (29-348 Bq/kg), ^{226}Ra (40-148 Bq/kg), ^{232}Th (49-163 Bq/kg), ^{40}K (516-1179 Bq/kg). По-високите стойности на ^{238}U на почвена проба от с. Киселчово, са вследствие влиянието на материалите от шахта 3 от рудник “Възход“.

Специфичната активност на техногенния ^{137}Cs , отложен вследствие от Чернобилската авария е по-висока в някои открити и с висока надморска височина места, като с. Манастир (414 Bq/kg), местност Четрока (211 Bq/kg), гр. Лъки (136 Bq/kg), с. Мугла (135 Bq/kg), Рожен (123 Bq/kg), гр. Чепеларе (117 Bq/kg). Дългогодишните наблюдения на това замърсяване потвърждават силно петнистия му характер и тенденция на намаляване, вследствие глобалното му преразпределение при естествените миграционни процеси и период на полуразпадане.

През 2024 г. в пунктовете на райони с възможност за възникване на радиоактивно замърсяване на околната среда, регистрираните стойности на специфичните активности на естествените радионуклиди нямат съществени отклонения от изследваните от предходни години. Стойностите за ^{238}U варират от 23,6 Bq/kg – района на отвал „Мързян 2“ до 241 Bq/kg – района на щолна 1 на участък „Селище“, за ^{226}Ra от 18,4 Bq/kg - района на хвостохранилище „Ерма река“ до 186 Bq/kg – района на щолна 1 на участък „Селище“. Измерените стойности за ^{238}U и ^{226}Ra на почвата от района на м. „Картофена нива“ - участък „Изгрев“ от уранодобива, са съответно: за ^{238}U – 207 Bq/kg и ^{226}Ra – 238 Bq/kg, което се дължи на дейността извършвана в обекта.

Радиационният гама-фон през 2024 г. в мониторинговите пунктове (фонов и пунктове с възможност за възникване на радиоактивно замърсяване на околната среда) в териториалния обхват на РИОСВ - Смолян е в границите на характерния естествен гама-фон за съответния пункт при конкретните метеорологични условия.

Седименти

Радиологичният мониторинг на седименти се изразява в определяне съдържанието на естествени и техногенни радионуклиди, наблюдавани в следните пунктове:

- 4 броя пунктове - фонов мониторинг: р. Арда преди гр. Рудозем, р. Барутинска преди обект „Изгрев“, р. Доспат преди с. Сърница, р. Черна преди гр. Смолян.

- 6 броя пунктове седименти от райони с възможност за възникване на радиоактивно замърсяване на околната среда: (р. Киселчовска бараж 1, р. Киселчовска над с. Киселчово, р. Барутинска под шахта 3, р. Барутинска преди вливане в р. Осинска, р. Осинска след вливане на р. Барутинска, р. Доспат след участък „Селище“).

Таблица 4 Седименти

Вид проба	Име на пункт	Географски координати	^{238}U Bq/kg	^{226}Ra Bq/kg	^{232}Th Bq/kg	^{40}K Bq/kg	^{137}Cs Bq/kg
Седименти	р. Арда преди гр. Рудозем	41°29'59.1" N 24°47'12.1" E	73±7	80±8	80±2	846±25	3,4±0,2
Седименти	р. Барутинска преди обект „Изгрев“	41°36'38.4" N 24°10'47.2" E	83±7	61±10	130±3	556±14	17,5±0,5
Седименти	р. Доспат преди с. Сърница	41°44'23.5" N 24°00'42.4" E	109±7	64±8	161±4	550±16	3,9±0,2
Седименти	р. Черна преди гр. Смолян	41°34'09.5" N 24°37'51.6" E	252±14	169±15	113±3	1077±30	2,2±0,1
Седименти	р. Киселчовска над с. Киселчово	41°31'37.8" N 24°35'54.7" E	226±14	129±19	100±3	754±23	3,8±0,2
Седименти	р. Киселчовска бараж 1/между кльона и с. Киселчово	41°32'17.6" N 24°35'02.2" E	275±16	217±20	82±2	638±19	1,3±0,1
Седименти	р. Барутинска под шахта 3	41°35'35.4" N 24°08'19.1" E	204±14	1195±47	181±5	433±13	1,2±0,1
Седименти	р. Барутинска преди вливане в р. Осинска	41°35'09.4" N 24°05'24.3" E	137±8	132±10	59±2	484±14	1,8±0,1
Седименти	р. Осинска след вливане на р. Барутинска	41°35'08.2" N 24°05'20.5" E	36±3	41±6	40±1	369±11	6,3±0,2
Седименти	р. Доспат след участък „Селище“	41°48'29.6" N 23°54'40.6" E	383±21	82±10	104±3	635±19	16,4±0,5

За седиментите от р. Черна при гр. Смолян, измерени са стойности за ^{238}U (252 Bq/kg) и за ^{226}Ra (169 Bq/kg), което е незначително превишение над фоновите стойности и е вследствие от извършваната в миналото дейност на бившия уранодобивен рудник „Смолян“. За останалите пунктове от фоновия мониторинг не се наблюдава изменение на специфичната активност на естествени и техногенни радионуклиди. Стойностите им зависят от геоложкия строеж на района и влиянието на обекти с възможност за възникване на радиоактивно замърсяване на околната среда.

Слабо повлияни от извършваните в минали години дейности, за проучване и добив на уранова суровина са: седиментите от р. Киселчовска бараж 1 – обект „Възход“ и р. Киселчовска над с. Киселчово, където измерените стойности за ^{238}U и ^{226}Ra са съответно: за

^{238}U (275 - 226 Bq/kg) и за ^{226}Ra (217 - 129 Bq/kg). За седиментите от р. Барутинска под шахта 3, обект "Изгрев", измерените стойности за ^{238}U и ^{226}Ra са съответно: за ^{238}U - 204 Bq/kg и за ^{226}Ra - 1195 Bq/kg.

Води

Фонов радиологичен мониторинг - повърхностни води

Радиологичният мониторинг на повърхностните водни тела се осъществява, чрез мрежа от пунктове и се изразява в наблюдение на радиологичните показатели във взетите водни проби, съгласно Наредба №Н-4/14.09.2012 г. за характеризиране на повърхностни води – обща алфа радиоактивност (0,2 Bq/l), обща бета радиоактивност (0,5 Bq/l), съдържание на естествен уран (40µg/l), специфична активност на радий-226 (0,1 Bq/l).

Наблюдаваните пунктове са:

- 4 броя пунктове за повърхностни води - фонов мониторинг: р. Арда преди гр. Рудозем, р. Барутинска преди обект "Изгрев", р. Доспат преди с. Сърница, р. Черна преди гр. Смолян.

Радиологичен мониторинг в райони с възможност за възникване на радиоактивно замърсяване на околната среда

Радиологичният мониторинг за състоянието на повърхностни и подземни води на обекти потенциални замърсители се изразява в наблюдение на радиологични показатели нормирани в Наредба №1/11.1999 г. за норми за целите на радиационна защита и безопасност при ликвидиране последствията от урановата промишленост в България, съдържание на естествен уран (до 0,3 mg/l), специфична активност на ^{226}Ra (до 500 mBq/l).

Наблюдаваните пунктове са:

- 9 броя пунктове за повърхностни води – от райони на потенциални замърсители: р. Киселчовска над с. Киселчово, р. Киселчовска под моста до кльона (обект „Възход“), р. Барутинска под шахта 3, р. Барутинска преди вливане в р. Осинска, р. Осинска след вливане на р. Барутинска Пункт В22/11В3 срещу отвал на шахта 3 (обект „Изгрев“), Тръба под каптаж западно от шахта 3, поток след шолна 1 на у-к „Селище“, р. Доспат след участък „Селище“ (обект „Възраждане“).

Таблица 5 Води

Вид проба	Име на пункт	Географски координати	Обща β активност (Bq/l)	Обща α- активност (Bq/l)	Съдържание на естествен уран (mg /l)	^{226}Ra (mBq/l)	Гама-фон (microSv/h)
Повърхностни води	р. Арда преди гр. Рудозем	41°29'59.1" N 24°47'12.1" E	0,12±0,02	0,16±0,05			0,20±0,05
Повърхностни води	р.Барутинска преди обект "Изгрев"	41°36'38.4" N 24°10'47.2" E	0,12±0,02	0,07±0,02			0,22±0,05
Повърхностни води	р. Черна преди гр. Смолян	41°34'09.5" N 24°37'51.6" E	0,34 ±0,06	0,77±0,22	0,028±0,003	<50*	0,37±0,09
Повърхностни води	р. Доспат преди с. Сърница	41°44'23.5" N 24°00'42.4" E	0,06±0,02	0,06±0,02			0,29±0,07
Повърхностни води	р. Киселчовска над с. Киселчово	41°31'37.8" N 24°35'54.7" E	0,59±0,1	1,94±0,56	0,078±0,009	<50*	0,34±0,08
Повърхностни води	р. Киселчовска под моста до кльона	41°32'32.9" N 24°34'54.9" E	0,84±0,13	2,99±0,87	0,127±0,014	<50*	0,39±0,09
Повърхностни води	р. Барутинска под шахта 3	41°35'35.4" N 24°08'19.1" E	2,82±0,42	5,62±1,6	0,25 ±0,03	97±31	0,23±0,05
Повърхностни води	р. Барутинска преди вливане в р. Осинска	41°35'09.4" N 24°05'24.3" E	0,85±0,2	1,5±0,44	0,025 ±0,003	<50*	0,23±0,06
Повърхностни води	р. Осинска след вливане на р. Барутинска	41°35'08.2" N 24°05'20.5" E	0,11±0,02	0,07±0,02			0,19±0,05
Повърхностни води	р. Доспат след участък „Селище“	41°48'29.6" N 23°54'40.6" E	0,09±0,01	0,17±0,05			0,18±0,04
Отпадъчни води	поток след шолна 1 на у-к „Селище“	41°48'50.0" N 23°54'08.0" E	6,4 ±1	16,7±4,8	0,66±0,07	85±22	0,19±0,05
Отпадъчни води	Пункт В22/11В3 срещу отвал на	41,5913 -N 24,1429 -E	1,31±0,2	3,8±1,1	0,18±0,04	192±47	

	шахта 3						
Отпадъчни води	тръба под каптаж западно от шахта 3	41,5921 -N 24,1421 -E	0,28 ±0,06	0,76±0,22	<0,01*	262±57	

*по-малко от границата на количествено определяне на метода

Пунктовете от фоновия мониторинг се следят по радиологичните показатели обща алфа активност, обща бета активност. Във водите на р. Черна преди гр. Смолян, общата алфа превишава четири пъти нормите, съгласно Наредба № Н-4/14.09.2012 г. за характеризиране на повърхностни води. За останалите пунктове, определените стойности по обща алфа-активност са: от 0,06 Bq/l до 0,16 Bq/l, обща бета активност от 0,06 Bq/l до 0,12 Bq/l и са в съответствие с Наредба № Н-4/14.09.2012 г.

Слабо повлияни от дейността на обекта са водите от р. Барутинска преди вливане в р. Осинска и р. Барутинска под шахта 3 от района на обект „Изгрев“, където за р. Барутинска преди вливане в р. Осинска, общата алфа активност е 1,5 Bq/l и съдържание на естествен уран 0,025 mg/l (Наредба № Н-4/14.09.2012 г. за характеризиране на повърхностни води). За р. Барутинска под шахта 3 от района на обект „Изгрев“ общата алфа активност е 5,62 Bq/l, съдържанието на естествен уран е 0,25 mg/l (Наредба № 1/11.1999 г).

Във водите на р. Киселчовска под моста до кльона и р. Киселчовска над с. Киселчово, обект „Възход“ са установени превишения на общата алфа активност (Наредба № Н-4/14.09.2012 г. за характеризиране на повърхностни води).

Установени са превишения на общата алфа активности във водите на поток след щолна 1 на участък „Селище“, като съдържанието на естествен уран е 0,66 mg/l и превишава допустимите стойности два пъти, съгласно Наредба №1/11.1999 г. за норми за целите на радиационната защита и безопасност при ликвидиране на последствията от урановата промишленост в България.

Обобщени изводи за радиационното състояние на околната среда на територията на РИОСВ – Смолян за 2024 година.

- Локалната мониторингова станция от Националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон, разположена на връх Рожен не е регистрирала повишени стойности на радиационния гама-фон през 2024 г., различни от характерните стойности за този пункт от автоматизираната система.

- Не е наблюдавана тенденция за повишаване на обемната специфична активност на естествените и техногенни радионуклиди в атмосферния въздух.

- При наблюдението на радиационното състояние от фоновия мониторинг:

- ✓ В необработваемите почви не са констатирани изменения над характерните за съответните райони стойности на специфичната активност на естествените и техногенни радионуклиди.

- ✓ В повърхностните водни тела и седименти, не са установени замърсявания с естествени и техногенни радионуклиди.

- При наблюдението на радиационното състояние в районите с възможност за възникване на радиоактивно замърсяване на околната среда:

- ✓ Не е установено разширяване на засегнатите от предишната дейност терени.

III. 4. ХИМИКАЛИ И УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА ОТ ГОЛЕМИ АВАРИИ

1. Кратко описание на състоянието в областта на управлението на химикалите

Управлението на химикалите по време на целия им жизнен цикъл има за цел постигане на високо ниво на защита на човешкото здраве и опазване на околната среда. Това се постига посредством засилване ролята и отговорността на индустрията, осигуряване на безопасната им употреба в условията на свободното им движение на вътрешния и европейски пазар и предотвратяване на последствията от промишлени аварии.

РИОСВ - Смолян извършва превантивен, текущ и последващ контрол на лица - производители, вносители и потребители надолу по веригата на опасни химични вещества и смеси по прилагане на хармонизираното законодателство в областта на химикалите.

РИОСВ - Смолян отговаря за прилагане на законодателството по химикали и предотвратяване на големи аварии с опасни вещества, както следва:

- 65 обекта, които произвеждат, съхраняват и употребяват ОХВС;
- 5 обекта, класифицирани като предприятия с нисък или висок рисков потенциал.

През 2024 г. по прилагане на законодателството в областта на химикалите, бяха извършени общо 32 проверки - 25 бр. планови проверки (в т.ч. 22 бр. в обхвата на комплексни проверки) и 7 бр. извънредни проверки. Дадени са 2 бр. предписания за предоставяне на информация по Приложение №2 - Формат и съдържание на информацията, събирана и поддържана от задължените лица и удостоверяваща изпълнението на изискванията на чл. 36 от Регламент REACH и чл. 49 от Регламент CLP и оценка на безопасността на съхранението на опасните химични вещества и смеси във формат, утвърден със Заповед № РД-184/09.03.2021 г. на министъра на околната среда и водите.

В сравнение с предходната година, през 2024 г. са извършени 32 бр. проверки, спрямо 2023 г. - 29 броя.

В съответствие с годишния план за контролната дейност за 2024 г. на комисиите за извършване на съвместни проверки на предприятията, класифицирани с нисък и висок рисков потенциал, утвърден със Заповед на министъра на околната среда и водите са извършени 3 бр. проверки, при които е дадено 1 бр. предписание на Дирекция „Инспекция по труда – Смолян“, което е изпълнено в срок.

2. Кратко описание на основните приоритети при извършване на контрола през годината, съгласно различните нормативни актове.

Основните приоритетите при извършването на контрола през 2024 г. бяха насочени към:

- спазване изискванията на Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси (ЗЗВВХВС) и европейското законодателство по химикали при производството, употребата, съхранението и свободното движение на химикали;

- спазване на Политиката за предотвратяване на големи аварии от предприятия с нисък и висок рисков потенциал, в които е въведена система за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и за ограничаване на последствията от тях.

Контролът върху химичните вещества се осъществява, съгласно изискванията на следните нормативни актове:

- Закон за опазване на околната среда;
- Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси (ЗЗВВХВС);
- Регламент (ЕО) 1907/2006 относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH);
- Регламент (ЕО) 1272/2008 относно класифицирането, етикетирането и опаковане на вещества и смеси (CLP);
- Регламент (ЕО) 850/2004 относно устойчиви органични замърсители;
- Регламент (ЕО) 648/2004 относно детергентите;
- Регламент (ЕО) 649/2012 относно износа и вноса на опасни химични вещества (PIC);
- Регламент (ЕС) 852/2017 относно живака;
- Регламент (ЕС) 1020/2019 за надзор на пазара;
- Наредба за предотвратяване на големи аварии с опасни химични вещества и ограничаване на последствията от тях;
- Наредба за реда и начина за съхранение на опасни химични вещества и смеси;
- Наредба за реда и начина за ограничаване на производството, употребата или пускането на пазара на определени опасни химични вещества, смеси и изделия от приложение XVII на Регламент (ЕО) 1907/2006 (REACH).

3. Кратко описание на резултатите от контролната дейност (за химикали и за управление на риска от големи аварии).

Химикали.

• *Регламент (ЕО) №1907/2006 г. относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH)*

През 2024 г. са извършени 25 проверки на 25 обекта по Регламент (ЕО) № 1907/2006 (REACH). От проверените обекти по смисъла на Регламент REACH, 25 дружества са потребители по веригата, от тях, едно дружество е и производител, а едно дружество е и дистрибутор.

В рамките на осъществения контрол са проверени следните изискванията по регламента, както следва:

- 1 бр. проверка за изпълнение на задълженията за регистрация - не са констатирани нарушения;

- 25 бр. проверки за наличие на ИЛБ и съответствието им с Приложение II на Регламент REACH – не са констатирани несъответствия;

- 25 бр. проверки за изпълнение на изискванията на чл. 36 от Регламент REACH. Дадено е едно предписание за предоставяне на информация по Приложение № 2 - Формат и съдържание на информацията, събирана и поддържана от задължените лица и удостоверяваща изпълнението на изискванията на чл. 36 от Регламент REACH и чл. 49 от Регламент CLP, което е изпълнено в срок.

През годината не са извършвани проверки в рамките на Дванадесетия хармонизиран европейски проект на Форума на ЕСНА (REF-12), свързан с контрол на съответствието на внесените вещества, смеси и изделия, тъй като на територията на РИОСВ - Смолян не са идентифицирани вносители. През 2024 г. не са постъпвали уведомления от органите на Агенция „Митници“ в контекста на инструкцията за взаимодействие.

Във връзка с нотификации от Комисията за защита на потребителите са извършени 7 бр. проверки за наличности в търговската мрежа на изделия /игралка плажна топка и осветителна верига/, съдържащи Бис (2-етилхексил) фталат (DEHP), Диизонив фталат (DINP), късоверижни хлорирани парафини – вещества от Приложение XVII на REACH. При проверките не са констатирани изделия от посочените нотификации.

На територията на инспекцията не са идентифицирани вещества – предмет на разрешаване, включени в Приложение XIV на REACH.

• *Регламент (ЕО) №1272/2008 относно класифицирането, етикетирането и опаковането на вещества и смеси (CLP).*

През отчетния период е извършена 1 бр. проверка на производител на химикали по отношение изпълнението на изискването на чл.40, §1 от регламента за нотифициране на ЕСНА за класификацията и етикетирането на пусканите на пазара опасни вещества в самостоятелен вид и в състава на смеси. При проверката е установено, че задълженото лице спазва изискванията на регламента.

• *Регламент № 648/2004 относно детергентите*

През 2024 г. е извършена 1 бр. проверка, при която е констатирано, че операторът е преустановил производството на детергенти.

• *Регламент № 649/2012 относно износа и вноса на опасни химикали (PIC).*

Към момента на територията на РИОСВ - Смолян няма вносители или износители на вещества, включени в Регламент № 649/2012 относно износа и вноса на опасни химикали (PIC).

• *Регламент (ЕС) № 2017/852 относно живака*

На територията на РИОСВ - Смолян не са идентифицирани фирми, които съхраняват метален живак.

• *Регламент (ЕС) 2019/1021 относно устойчивите органични замърсители*

Във връзка с предстоящия краен срок 31.12.2025 г. за извеждане на оборудване, съдържащо ПХБ в концентрация 0.005 масови % и малки обеми на работната течност (над 0,05 dm³), през годината бяха предприети действия по идентифицирането му. За тази цел бяха изпратени писма до притежатели на оборудване, съдържащо ПХБ с големи обеми на работната течност – „НЕК“ ЕАД, ТДУ "Юг" – Пловдив и „ЕСО“ ЕАД София МЕР-Пловдив, идентифицирани през 2006-2007 г., които са били обект на инвентаризацията, със запитване относно наличие на оборудване, в т.н. малки обеми. „НЕК“ ЕАД е отговорила, че няма

данни за наличие на оборудване, съдържащо над 0.005 % ПХБ и обеми над 0,05 dm³ (до 5 dm³), т.н. малки обеми на територията на обектите на дружеството.

Изпратени са писма и до 4 бр. оператори от миннодобивната и минно - преработвателната промишленост – „Лъки инвест“ АД, гр. Лъки, „Родопи еко проджекте“ ЕООД, гр. Златоград, „Върба Батанци“ АД, гр. Мадан, „Горубсо Мадан“ АД, гр. Мадан. Всички са отговорили, че нямат данни за оборудване, съдържащо над 0.005 % ПХБ и обеми над 0,05 dm³ (до 5 dm³), т.н. малки обеми.

Относно инвентаризация на противопожарна пяна, съдържаща PFOA вече инсталирана в системи, от страна на РИОСВ-Смолян бяха предприети следните действия:

- Изпратено е писмо до РДПБЗН – Смолян за предоставяне на информация за количествата пяна със съдържание на PFOA в инсталирани системи и нейния състав. Съгласно отговора, на територията на РДПБЗН – Смолян няма обекти с изградени инсталации за пожарогасене с пяна. В сградата на РДПБЗН – Смолян се съхраняват в бидони 420 л. пожарогасителна пяна с пенообразовател - FC 600 ATC с 1%, PFOS, класифицирана като отпадък.

При извършените планови проверки в обекти с изградени инсталации за пожарогасене – „Рубелла бюти“ АД, гр. Рудозем, „Амер спорте България“ ЕООД, гр. Чепеларе, „Арексим инженеринг“ АД, гр. Смолян, „Н.К.Н.“ ООД, гр. Рудозем и др., също не бяха констатирани инсталации за пожарогасене с пяна.

- Извършени са 2 бр. извънредни проверки на сервиси за противопожарна дейност, ремонт и зареждане на пожарогасители. Констатирано е, че не се предлагат продукти извън списъка на издадените удостоверения за съответствие на продукти за пожарогасене и списъка на сертифицираните продукти за пожарогасене.

- Извършени са 7 бр. проверки във връзка с нотификации от Комисията за защита на потребителите.

Регламент (ЕС) № 2019/1020 относно надзора на пазара

През 2024 г. не са извършени проверки по този регламент.

- *Наредба за реда и начина за съхранение на опасни химични вещества и смеси*

През 2024 г. са извършени 25 проверки на 25 обекта. От извършения контрол е установено, че фирмите са предприели мерки относно спазването изискванията на Наредбата. Използваните химични вещества и смеси се съхраняват в оригиналните опаковки, при спазване на изискванията за съвместно съхранение в складови помещения с непропускливи стени и под, без връзка с канализацията и с оторизиран достъп.

По време на проверките е установено, че операторите са предприели действия за актуализация на оценката, във връзка с изменение на Наредбата за реда и начина на съхранение на опасни химични вещества и смеси /ДВ, бр. 10 от 05.02.2021 г./, в указания срок в §4 на Преходните и заключителните разпоредби и формат, утвърден със Заповед №184/09.03.2021 г. на министъра на околната среда и водите.

В РИОСВ – Смолян се поддържат досиета на фирмите, които произвеждат, употребяват и съхраняват опасни химикали.

Обобщение и изводи от извършената контролна дейност по спазване на законодателството на химикалите:

- планът за контролна дейност през 2024 г. по управление на опасни химични вещества е изпълнен;

- вследствие на осъществения контрол през 2024 г. по спазване на законодателството по химикали е установено, че производството и употребата на химичните вещества и смеси се осъществява по начин, който свежда до минимум значителните неблагоприятни ефекти върху здравето на човека и околната среда.

Предотвратяване на риска от големи аварии с опасни химични вещества

Директивата 2012/18/ЕС, СЕВЕЗО III относно контрола на опасностите от големи аварии с опасни вещества е транспонирана в българското законодателство в Закона за опазване на околната среда - Глава седма, Раздел I “Предотвратяване на големи аварии” и Наредба за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и за ограничаване на последствията от тях.

На територията, контролирана от РИОСВ - Смолян, в обхвата на Глава седма, раздел първи от Закона за опазване на околната среда, попадат 5 бр. предприятия/съоръжения, в които са налични опасни химични вещества и смеси от Приложение №3 на ЗООС. От тях 1 брой е класифицирано като предприятие/съоръжение с висок рисков потенциал /ПСВРП/, а 4 броя са класифицирани като предприятия/съоръжения с нисък рисков потенциал /ПСНРП/.

Предприятия с висок рисков потенциал:

1. „Хвостохранилище Лъки – 2 комплекс“, с оператор „Лъки Инвест“ АД, гр. Лъки. На обекта се извършва депониране на отпадъка от Обогатителна фабрика на „Лъки Инвест“ АД.

Предприятия с нисък рисков потенциал:

1.Ермореченска обогатителна фабрика, с оператор “Родопи Еко Проджекте” ЕООД – гр. Златоград;

2. Рудоземска обогатителна фабрика, с оператор „Върба Батанци” АД – гр. Мадан;

3. Взривен склад „Хаджийски дол”, с оператор „Горубсо Мадан” АД – гр. Мадан;

4.“Базисен склад за взривни материали”, в землището на с. Лъкавица, общ. Лъки, с оператор „Лъки Инвест” АД, гр. Лъки;

Предприятията с **нисък рисков потенциал** са групирани в две основни групи:

- Обогатителни фабрики за преработка на сулфидна полиметална оловно-цинкова руда - 2 броя. Разположени са в населените места – гр. Рудозем, с. Ерма река, община Златоград и са построени в средата на миналия век. Използваните флотационни реагенти и рисковете от възникване на аварии са идентични и са свързани с разливи, пожари, неправилно съхранение на химикалите, природни бедствия.

- Складове, в които се съхраняват взривни материали и средства за взривяване за добив на оловно-цинкова руда - 2 броя.

В съответствие с годишния план за контролната дейност за 2024 г. на комисиите за извършване на съвместни проверки на предприятията, класифицирани с нисък и висок рисков потенциал, утвърден със Заповед на министъра на околната среда и водите са извършени 3 бр. проверки, при които е дадено 1 бр. предписание на Дирекция „Инспекция по труда – Смолян“, което е изпълнено в срок.

Проверените обекти са, както следва:

Предприятие с висок рисков потенциал:

1. „ХХ „Лъки – 2 комплекс“, с оператор „Лъки инвест“ АД, гр. Лъки - при проверката не са констатирани нарушения.

2. Предприятия с нисък рисков потенциал:

1. Взривен склад „Хаджийски дол” с оператор „Горубсо Мадан” АД, гр. Мадан – при проверката е дадено 1 бр. предписание, което е изпълнено в срок.

2. “Базисен склад за взривни материали”, землище на с. Лъкавица, община Лъки, с оператор „Лъки инвест” АД, гр. Лъки – при проверката не са констатирани нарушения.

Приоритетно, контролът бе насочен по отношение на:

- *Валидността и съответствие на документацията на операторите, осигуряваща прилагането на изискванията на Глава седма, раздел I от ЗООС - от осъществения контрол не са установени предприятия с невалидни (изтекли) документи. Съгласно изискванията на чл. 116е, ал. 1, т. 1 от ЗООС за предприятията/съоръженията с висок рисков потенциал и на чл. 106, ал. 10, т. 1 от ЗООС за предприятията/съоръженията с нисък рисков потенциал, операторите са извършили преразглеждане Докладите за политиката за предотвратяване на големи аварии (ДППГА), Доклад за безопасност (ДБ) и Системите за управление на мерките за безопасност (СУМБ);*

- *Проверка на съответствието и актуалността на информацията по чл. 116д, ал. 1 от ЗООС относно аварийното планиране на предприятията/съоръженията с нисък и висок рисков потенциал и необходимите мерки и поведение при възникване на голяма авария, с Приложение № 11 от Наредбата за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и ограничаване на последствията от тях (Наредбата), и начинът на предоставянето ѝ на засегнатата общественост – при проверките е констатирано, че операторите „Горубсо-*

Мадан“ АД, гр. Мадан и „Лъки инвест“ АД, гр. Лъки нямат интернет страници и са публикували информацията на интернет страниците на съответните общини, изготвени са и брошури, които са поставени на информационните табла на входа на предприятията.

При проверката на ПСВРП „ХХ „Лъки – 2 комплекс“, с оператор „Лъки инвест“ АД е констатирано следното: представен е протокол за проиграване на ВТАП за действие при пробив на напорен хвостопровод; на кмета на община Лъки е предоставена необходимата информация за изготвяне на външен аварийен план и същият е изготвен; проведени са тренировки на външния аварийен план на 09.12.2024 година.

Община Лъки, на чиято територия се намира ПСВРП е представила в РИОСВ -Смолян информация проиграване на външния аварийен план: Симулационна Тренировка на тема "Действия на ръководството и персонала на предприятието след силно земетресение", с участие на Община Лъки, Щаба за координиране на СНАВР на "Лъки инвест" АД и частите на ЕСС по Закона за защита при бедствия. Критериите за оценка на плана са: точност, обхват, практическа приложимост, релевантност на плана, спрямо ВТАП план на предприятието, координация между отделните институции.

През 2024 г. няма потвърдени нови уведомления за класификация по чл.103, ал.2 от ЗООС от изпълнителния директор на ИАОС, няма издадени становища по чл.106, ал. 2 от ЗООС от директора на РИОСВ - Смолян, тъй като за периода няма постъпили доклади за политиката за предотвратяване на големи аварии (ДППГА) на нови предприятия и/или изменения на съществуващи такива.

През 2024 г., „Нитроком индъстри“ ООД гр. София, оператор на Фабрика за емулсионни взривни вещества, находяща се в землище на с. Цацаровци, община Златоград, област Смолян е подала актуализирано уведомление за класификация по чл. 103, ал.5 от ЗООС до изпълнителният директор на ИАОС. В резултат на настъпилите промени по време на строителството, е променена класификацията на горепосоченото предприятие от предприятие с нисък рисков потенциал в предприятие без рисков потенциал. Обектът не е въведен в експлоатация.

Във връзка с изискванията на чл. 103 от ЗООС в рамките на плановия контрол по химикали са проверени 4 обекта, които не се класифицират като предприятия или съоръжения с нисък или висок рисков потенциал. Не са установени промени в класификацията на предприятията.

През 2024 г. не са установени аварийни ситуации и няма регистрирани случаи на големи аварии с опасни химични вещества.

Контролът по прилагането на разработените политики за предотвратяване на големи аварии (ППГА) и въведените системи за управление на мерките за безопасност /СУМБ/ се извършва, чрез съвместни проверки от определени със Заповед на директора на РИОСВ-Смолян комисии по чл.157а от ЗООС, включващи представители на РИОСВ, РД ПБЗН, ДИТ и представители на кметове на общини. На територията на РИОСВ - Смолян, тези комисии работят при добра координация и изграден механизъм за съвместни проверки.

Резултати от осъществения контрол на предприятията с висок и нисък рисков потенциал:

- предприети са мерки за предотвратяване на големи аварии и за ограничаване на последствията от тях за човешкото здраве и околната среда;

- операторите са разработили Политики за предотвратяване на големи аварии (ППГА) и са осигурили прилагането им посредством Системи за управление на мерките за безопасност (СУМБ);

- операторите са изготвили Доклади за политиката за предотвратяване на големи аварии (ДППГА) и Доклади за безопасност (ДБ), в които са изложили ППГА и СУМБ.

IV. ПРЕВАНТИВНА ДЕЙНОСТ И КОНТРОЛ

IV.1. Оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС)

През 2024 г. общият брой на постъпилите в РИОСВ-Смолян уведомления по чл.4, ал.1 от Наредбата по ОВОС (независимо от това дали подлежат на процедура по реда на раздел III, глава VI от ЗООС) е 515 бр. От тях - за 24 броя е определено, че подлежат на процедура

по реда на раздел III, глава шеста от ЗООС. За останалите – 491 бр. след преглед на информацията е преценено, че не подлежат на процедура по реда на раздел III, глава VI от ЗООС.

През 2024 г. са издадени 21 бр. решения по преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС, с характер „да не се извършва ОВОС“.

През годината е внесено едно уведомление за инвестиционно предложение, попадащо в обхвата на т. 10.1. от Приложение № 1 към чл. 92, т. 1 на ЗООС – Инсталации за обезвреждане или оползотворяване на неопасни отпадъци чрез изгаряне или съвместно изгаряне по смисъла на ЗУО. За предложението е определено, че подлежи на процедура по задължителна ОВОС, като на възложителя са дадени конкретни указания за провеждане на последващия ход на процедурата.

През 2024г. по искане на възложител са издадени 2 бр. решения за прекратяване административно производство, след издадено писмо за определяне на приложимата процедура, по реда на раздел III, глава шеста от ЗООС.

Сравнение на издадените документи по реда на глава шеста от ЗООС, в периода 2021-2024 г.

№	Вид документ	2021г.	2022г.	2023г.	2024г.
1	Решения по преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС	37	31	26	21
2	Решения по преценяване на необходимостта от извършване на ЕО	12	19	14	8
3	Решения по ОВОС	0	1	1	0
4	Становища по ЕО	2	0	1	0

Решения по преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС за инвестиционни предложения, разпределени по отрасли:

Отрасъл съгласно Приложение №2 от ЗООС	Бр.
1.Селско, горско и водно стопанство	1
2. Минно дело	5
3. Инфраструктурни инвестиционни предложения	6
4. Други инвестиционни предложения	5
5. Туризм и отдих	4
Общо	21

С най-голям брой са процедираните инвестиционни предложения в отрасли „Инфраструктурни инвестиционни предложения“, „Минно дело“ и „Други инвестиционни предложения“, следвани от отрасъл „Туризм и отдих“. Основните дейности, които са процедирани са добив и първична преработка на скалнооблицовъчни материали, руда и други, изграждане на сондажи, кабинков лифт, рибарник, детска градина, пречиствателна станция за отпадни води, лесопарк, разширение на гробищен парк, закриване и рекултивация на общинско депо за битови отпадъци, инсталация за оползотворяване на дървесни отпадъци и производството на пелети и изграждане на ваканционни селища и почивни бази в отрасъл туризм и отдих.

Както и в предходни години, инвеститорският интерес се определя основно от финансирането на обекти по европейски и национални програми и от търсенето и предлагането на пазара.

Продължителността на процедурите по преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС се определя основно от срока на постъпване на информацията по Приложение №2 на Наредбата по ОВОС, изисканата допълнителна информация, която е необходимо да представят възложителите и издаването на съгласувателни документи от страна на компетентните органи и общинските администрации.

От страна на РИОСВ - Смолян няма забавяне на процедури и неспазване на срокове за издаване на крайните административни актове по реда на глава шеста от ЗООС. Средната продължителност на приключилите процедури по преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС през 2024 г. е 159 дни, което е намаление спрямо предходната 2023 г., когато е бил 225 дни, но е леко увеличение в сравнение с 2022 г. - 96 дни и 2021 г. – 148 дни. Продължителността на процедурите зависи от различни фактори, като например забавяне на становища от специализирани компетентни органи, необходимост от допълнителна информация, забавяне на изисканата от възложителите информация/документация, поради различни причини.

През 2024 г. не са издавани решения по ОВОС след решение за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС, с характер „да се извърши ОВОС“.

През месец март 2024 г. е проведено заседание на ЕЕС към РИОСВ – Смолян, във връзка с инвестиционно предложение за „Добив на полиметални руди от проучвателна площ „Млечино” - находище „Китница“, землище на с. Чернигово, с. Дедино, с. Търна, с. Боровица, с. Китница, с. Долно Прахово, община Ардино, област Кърджали. За предложението, през 2023г. е издадено решение по ОВОС № СМ-01-01/2023 г., с което е одобрена неговата реализация. В законоустановения срок, Решението по ОВОС е обжалвано и впоследствие отменено с Решение №230/09.11.2023г. на МОСВ. При спазване на указанията в решението на министъра, е предоставена възможност на възложителя за извършване на допълнителни анализи и оценки към ДОВОС и приложенията му. След предоставянето им е насрочено ново заседание на Експертния екологичен съвет към РИОСВ – Смолян (ЕЕС). На проведеното на 27.03.2024г. заседание на ЕЕС, от представител на РЗИ - Кърджали е изразено опасение от възникване на здравен риск, подкрепено с писмо на директора на РЗИ – Кърджали. Изразено е становище, че с цел реална преценка на здравния риск за населението, е необходимо да бъде предоставена допълнителна информация. На проведеното заседание на ЕЕС към РИОСВ – Смолян, представителят на община Ардино изразява несъгласие с реализацията на инвестиционното предложение, като в законоустановения три дневен срок е представена допълнителна информация, относно наличие на чешми и кладенци, които ще бъдат засегнати от реализацията на инвестиционното предложение и не са включени в ДОВОС. Вземайки предвид становището на РЗИ – Кърджали и писмото на община Ардино, на основание чл.16, ал.4, т.2 и чл.16, ал.2, т.2 от Правилник за изменение и допълнение на Правилника за функциите, задачите и състава на експертните екологични съвети към Регионалните инспекции по околната среда и водите, директорът на РИОСВ – Смолян е изискал от възложителя допълване на документацията по ОВОС, в съответствие с изискванията на РЗИ - Кърджали, както и извършване на допълнителни анализи и включване на мерки, касаещи водовземните съоръжения, за които от страна на община Ардино са предприети действия за регистрация на водовземни съоръжения, засегнати от бъдещата реализация на инвестиционното предложение.

IV.2. Екологична оценка (ЕО)

През 2024 г. в РИОСВ - Смолян по реда на раздел II, глава шеста от ЗООС и по чл. 8, ал.1 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми са постъпили 6 бр. уведомления за планове и програми. За всички внесени уведомления по чл. 8, ал. 1 от Наредбата за ЕО (6 броя за 2024г. и 2 бр. уведомления, внесени 2023г.) са изготвени указателни писма, като за 8 броя е определено, че същите подлежат на преценяване необходимостта от извършване на ЕО.

През 2024 г. са издадени 8 бр. решения по преценяване на необходимостта от извършване на ЕО, като всички са с характер „да не се извършва ЕО“. От тях - 5 бр. са за ПУП-ПРЗ, 2 бр. са за изменение на ОУП и 1 бр. - Общинска програма за управление на отпадъците.

В сравнение с предходната година, броят е по-малък, като това е свързано с неритмичността при изготвяне на общинските програми за околната среда и/или отпадъци; изготвяне на подробни устройствени планове, най-вече за фотоволтаични системи и такива, предвиждащи обособяване на зони за отдих и туризъм.

Разпределението на издадените решения по преценяване на необходимостта от извършване на ЕО, съгласно Приложение № 2 на Наредбата за ЕО е показано в табличен вид:

Разпределение, съгласно Приложение № 2 на Наредбата за ЕО	Бр.
2.Програми, попадащи в т.5.1 на Приложение №2 на Наредбата за ЕО	1
3.Планове (ПУП), попадащи в т.9.1 на Приложение №2 на Наредбата за ЕО	7
Общо	8

Продължителността на процедурите по преценяване на необходимостта от извършване на ЕО се определя най-вече от качеството на предоставената информация от страна на възложителите, както и получаване на съгласувателни документи от компетентните органи и общинските администрации.

Средната продължителност на приключилите процедури по преценяване на необходимостта от извършване на ЕО през 2024 г. е 53 дни, с изключение на една процедура за Програма за управлението на отпадъците на Община Неделино. Наблюдава се тенденция за намаление на срока за продължителност в сравнение с предходната 2023г., когато е била 63 дни.

През отчетната година не е извършвано прекратяване на административни производства за план/програма, поради недопустимост, спрямо установени режими и забрани, съгласно нормативни и административни актове. През 2024 г. е издадено 1 бр. решение за прекратяване на процедурата по искане на възложителя.

През 2024 г. не са издавани становища по екологична оценка за планове и програми.

Издадени индивидуални административни актове по реда на глава шеста от ЗООС, разпределени по области и общини

Област/Община	Брой решения по преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС, 21 бр.	Брой решения по преценяване на необходимостта от извършване на ЕО, 8 бр.	Брой решения по ОВОС	Брой становища по ЕО
Област Благоевград	3	0	0	0
- Община Сатовча	3	0	0	0
Област Кърджали	2	0	0	0
- Община Ардино	2	0	0	0
Област Пловдив	1	1	0	0
- Община Лъки	1	1	0	0
Област Смолян	15	7	0	0
- Община Баните	0	0	0	0
- Община Борино	0	0	0	0
- Община Девин	1	0	0	0
- Община Доспат	0	1	0	0
- Община Златоград	2	1	0	0
- Община Мадан	2	0	0	0
- Община Неделино	0	2	0	0

- Община Рудозем	1	0	0	0
- Община Смолян	8	3	0	0
- Община Чепеларе	1	0	0	0

IV.3. Контрол по изпълнение на условията в издадените Решения по ОВОС и Решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС. Наблюдение и контрол по изпълнението на мерките, посочени в издадените Становища по ЕО и Решения за преценяване на необходимостта от извършване на ЕО.

От извършените през годината 12 бр. планови проверки на място по изпълнение на мерките по чл. 96, ал. 1, т. 7 от ЗООС на обекти с издадени решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС е констатирано следното: 9 бр. ИП са реализирани, 2 бр. ИП са в различни фази на реализация, а 1 бр. ИП не е започнало реализация.

Община, Област	Загуба на правно действие на ИП		Реализирани ИП		ИП във фаза „строителство“		Не е започната реализация на ИП	
	На място	По докум.	На място	По докум.	На място	По докум.	На място	По доку м.
Област Смолян								
Баните	0	0	0	0	0	0	0	0
Борино	0	0	1	0	0	0	0	0
Девин	0	1	1	2	0	0	0	1
Доспат	0	0	0	1	0	0	0	0
Златоград	0	0	0	0	0	0	0	0
Мадан	0	0	0	0	0	0	0	0
Рудозем	0	0	1	0	0	0	1	0
Смолян	0	0	2	0	1	0	0	0
Чепеларе	0	0	4	0	0	1	0	1
Неделино	0	0	0	1	0	0	0	0
Област Пловдив								
Лъки	0	0	0	0	1	0	0	1

От извършените през годината 9 бр. планови проверки по документи, относно правното действие на административни актове - Решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС, издадени по реда на глава шеста от ЗООС за ИП, процедирани през периода 2017 г. - 2020 г. е констатирано следното: 1 бр. Решение е загубило правното си действие; 4 бр. ИП са реализирани, 2 бр. ИП са във фаза на реализация и 2 бр. ИП не са започнали реализация, но Решенията не са загубили правното си действие.

За извършените проверки са съставени констативни протоколи, като не са установени нарушения.

По-долу в табличен вид е посочен броят на проверените на място и по документи ИП по общини и области, както следва:

През 2024 г. са извършени 13 бр. планови проверки по документи на постъпили доклади по наблюдение и контрол на общи устройствени планове на общини на територията, контролирана от РИОСВ-Смолян, за които са издадени становища по ЕО. Всички внесени доклади са одобрени, като е констатирано, че поставените мерки в становищата са взети предвид при окончателното одобряване и прилагане на планове.

За всичките планови проверки по документи (22 бр.) и проверки на място (12 бр.) са съставени констативни протоколи, като не са констатирани нарушения. Всички планирани проверки са извършени на 100%.

IV.4. Комплексни разрешителни

На територията на РИОСВ – Смолян се контролират 5 бр. инсталации с издадени комплексни разрешителни, в които се осъществяват дейности, попадащи в Приложение № 4 на ЗООС - четири регионални депа за неопасни отпадъци и една инсталация за интензивно отглеждане на птици.

Въз основа на извършена системна оценка на риска по чл. 154а, ал. 3 от ЗООС на инсталациите с издадени КР, през 2024 г. са извършени 5 бр. планови проверки на следните обекти:

1. „Регионално депо за неопасни отпадъци на общините Смолян, Чепеларе и Баните”, с оператор община Смолян - не са констатирани несъответствия с условията на КР и нормативната уредба по околна среда.

2. „Регионално депо за неопасни отпадъци на община Рудозем”, с оператор община Рудозем - не са констатирани несъответствия с условията на КР и нормативната уредба по околна среда.

Регионалните депа в Смолян и Рудозем са включени в списъка за контрол на обекти, формиращи отпадъчни води и заустващи във водни обекти, съгласно Заповед № РД-955/19.12.2023 г. на министъра на околната среда и водите, с честота на мониторинга 2 пъти годишно. При извършения емисионен контрол не са констатирани превишения на ИЕО, заложиени в КР.

3. „Регионално депо за неопасни отпадъци на общините Доспат, Сатовча, Борино, Девин и Сърница”, с оператор община Доспат - не са констатирани несъответствия с условията на КР и нормативната уредба по околна среда.

4. „Регионално депо за неопасни отпадъци на общините Мадан, Златоград и Неделино”, с оператор Община Мадан - не са констатирани несъответствия с условията на КР и нормативната уредба по околна среда.

5. „Инсталация за интензивно отглеждане на птици“, с оператор „Кокоимпекс“ ООД гр. Смолян - не са констатирани несъответствия с условията на КР и нормативната уредба по околна среда.

Основна цел на проверките на операторите с издадени комплексни разрешителни е спазване на условията и сроковете в комплексните разрешителни и изискванията на нормативната уредба в областта на околната среда.

Резултати:

- не е установено наличие и експлоатация на инсталации, попадащи в обхвата на Приложение №4 от ЗООС, без издадено КР на територията, контролирана от инспекцията;

- операторите осъществяват системно управление по околната среда, съобразено с изискванията на приложимите заключения за НДНТ. За депата, условно за НДНТ, са приети изискванията в Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.

За инсталацията за интензивно отглеждане на птици е използвано Решение за изпълнение (ЕС) 2017/302 на Комисията от 15 февруари 2017 година за формулиране на заключения за най-добри налични техники (НДНТ) при интензивно отглеждане на птици или свине.

За извършените проверки са изготвени доклади, които са предоставени на операторите, съгласно чл. 154а от ЗООС и са публикувани на интернет страницата на РИОСВ – Смолян.

В нормативно определения срок, в РИОСВ – Смолян са представени 5 бр. годишни доклади по околна среда (ГДОС) за изпълнение на дейностите, за които е предоставено комплексното разрешително.

Извършени проверки и предприети действия по регистрирани жалби/сигнали.

През 2024 г. не са постъпвали жалби и сигнали, свързани с дейността на инсталациите с издадени комплексни разрешителни.

IV.5. Екологична отговорност и отстраняване на минали екологични щети

През 2024 г. са извършени 5 бр. планови проверки в рамките на комплексни проверки на обекти, попадащи в обхвата на Приложение №1 от Закона за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети /ЗОПОЕЩ/. Дадени са 6 бр. предписания за представяне на собствена оценка, съгласно Наредба №1/29.10.2008 г. за вида на превантивните и оздравителните мерки в предвидените случаи от ЗОПОЕЩ и за минималния размер на разходите за тяхното изпълнение, както и предоставяне на информация за публичен регистър към МОСВ.

През годината не са констатирани случаи на непосредствена заплаха и причинени екологични щети по смисъла на ЗОПОЕЩ, съответно не са издавани заповеди за прилагане на оздравителни мерки.

През 2024 г. е извършена 1 бр. планова проверка на изпълнената рекултивация на ХХ „Лъки – 1“ по Програмата за минали екологични щети. Обектът е готов, но поради забележки на ДНСК, относно собствеността на терена и изготвяне на ПУП, не е проведена приемателна комисия. При проверката е установено, че е ограничен достъпът до съоръжението, отводнителните съоръжения са в добро функционално състояние и изпълняват предназначението си.

IV.6. Доброволни ангажименти по отношение на опазването на околната среда – EMAS и екомаркировката на ЕС

На територията, контролирана от РИОСВ - Смолян няма организации, прилагащи доброволните ангажименти по отношение на опазването на околната среда – EMAS и екомаркировката на ЕС.

V. Информация за състоянието на околната среда за активно формиране на общественото поведение за грижа към околната среда

В съответствие с изискванията на екологичното законодателство, РИОСВ-Смолян поддържа 22 броя бази данни и регистри с информация, която периодично – ежедневно, ежеседмично и ежемесечно се актуализира. Като задължено лице по ЗДОИ, предоставя информация, свързана с околната среда чрез публикуване на интернет страницата си – Годишен доклад за състоянието на околната среда за 2022 г., месечни отчети и план за контролната дейност за 2024 година.

И през 2024 година, се запазва тенденцията за повишаване броя на посещения на официалната интернет страница на инспекцията – общо 31365 посещения, от които 18132 броя уникални посещения, спрямо 20257 и 13860 броя уникални посещения през 2023 година.

За 2024 г. представители на инспекцията взеха участие в 3 обсъждания за представяне на „Развитие на целогодишно предлагане на устойчиви туристически продукти в Средните Родопи“, "Развитие на област Смолян чрез инвестиции в устойчив туризъм, създаване на нови атракции и опазване на културно-историческото наследство на териториите на общините Смолян, Чепеларе, Баните и Златоград и подобряване на транспортната свързаност" и „Представяне на добри практики с европейско финансиране в област Смолян и индикативни годишни работни програми за 2025 година“.

В рамките на ежегодните кампании за повишаване на екологичното съзнание и култура на различните групи от обществеността, по повод „Световният ден на водата“, „Деня на Земята“, „Европейският ден на „Натура 2000“, 22 май - „Деня на биоразнообразието“ и „Световният ден на околната среда“ – 5 юни, кампанията на bTV Media Group „Да изчистим България заедно“, Европейската седмица на мобилността 16-22 септември и 11 декември – Международния ден на планината, РИОСВ – Смолян проведе разнообразни инициативи, с над 500 участници (деца, младежи и доброволци от различни възрастови групи).

Освен открити уроци и дискусии, в рамките на горепосочените кампании за отбелязване на дати от екологичния календар, бяха организирани и проведени посещения на находище на Родопски силивряк, изработване на информационни табла с призови за опазване на природата, макет на Планетата от пластмасови капачки, изрисуване на тениски за популяризиране на НАТУРА 2000 и детски празници.

За периода са организирани две почиствания на нерегламентирано изхвърлени отпадъци – на 11 юни в партньорство със сдружение „Млади изследователи за младежко развитие“ град Смолян беше почистен района около Регионална библиотека „Николай Вранчев“ и Регионален исторически музей „Стою Шишков“ град Смолян, а на 27 юли беше почистена една от най-посещаваните туристически дестинации около Смолян – Смолянските езера. В инициативата се включиха експертите на Регионалната инспекция по околната среда и водите – Смолян, доброволци и туристи.

През месец юни служители на инспекцията, Държавно горско стопанство „Акад. Николай Хайтов“ село Хвойна и представители на сдружение „Млади изследователи за младежко развитие“ град Смолян с общи усилия обновиха старата информационната табела

на природна забележителност „Чудните мостове – Еркюприя“ - една от най-посещаваните забележителности в община Чепеларе.

По покана на преподаватели от СУ „Климент Охридски“, експерти от инспекцията проведеха среща-дискусия със студенти от специалност „Екология“ на тема: „Опазване и разпространение на Кафявата мечка (Ursus arctos) в Родопите“. По време на срещата, студентите научиха любопитни факти за местообитанията, размножаването, храненето и опазването на защитения вид.

В периода от 20.07 до 26.07.2024 г., в рамките на Национален скаутски лагер „Планината на Орфей“, служители на РИОСВ – Смолян проведеха образователни инициативи, участие в които взеха 75 младежи, които научиха интересни факти за властелинът на Родопите – Кафявата мечка, опазването на горите и защитените територии на територията на РИОСВ – Смолян.

За отбелязване на Европейската седмица на мобилността 16-22 септември 2024 година, бяха проведени две образователни инициативи под мотото: „Споделено пространство за всички“. По време на детските празници, проведени на 16 и 17 септември, малчуганите от ДГ „Изворче“ село Момчиловци и ДГ „Зорница“ град Смолян демонстрираха знания за пътните знаци и безопасното движение и научиха как активния начин на живот, придвижването пеша, с велосипед или с обществен транспорт допринасят за намаляване замърсяването на въздуха, шумовото замърсяване, задръстванията, пътно-транспортните произшествия и здравословните проблеми.

По повод 11 декември – Международният ден на планината, по време на среща с експерти на инспекцията, малчуганите от ДГ „Изворче“ село Момчиловци научиха интересни факти за гората и нейните обитатели и с помощта на шишарки и отпадъчни материали сами изработиха коледна декорация.

VI. Административно – наказателна отговорност и принудителни административни мерки

През 2024 г., общият брой на съставените актове за установяване на административни нарушения е 11, като постъпилите в периода постановления от Районна прокуратура – Смолян са приравнени като АУАН и по този начин общият брой на актовете е 13. По тези АУАН са издадени 10 бр. наказателни постановления и са сключени 3 бр. споразумения между наказващия орган и нарушителя по чл. 58 г от ЗАНН.

През 2024 г. са издадени 10 бр. наказателни постановления, с които са наложени имуществени санкции и глоби по Закона за водите, Закона за управление на отпадъците, Закон за биологичното разнообразие и Закона за защитените територии.

През 2024 г. са издадени 3 бр. Споразумения по реда на чл.58г от ЗАНН.

През годината е издадена една нова текуща санкция по реда на чл.69 от ЗООС.

За периода са издадени 7 бр. заповеди за отмяна на наложени текущи санкции.

Няма издадени заповеди за налагане на ПАМ.

През 2024 г. в инспекцията са постъпили 78 бр. жалби и сигнали, от които 16 бр. жалби са подадени писмено и 62 бр. сигнали на „зелен телефон“ и e-mail. От тях, препратени по компетентност до други институции са 16 бр. жалби и сигнали. На 8 бр. сигнали и жалби е отговорено с писмо, а по 4 бр. жалби с грифт „копие“ до РИОСВ - Смолян не са предприети действия, тъй-като същите не са от компетентността на инспекцията.

По 50 бр. сигнали и жалби са извършени 52 бр. проверки на 52 обекта. Дадени са 30 бр. задължителни за изпълнение предписания – 6 бр. по ЗВ и 24 бр. по ЗУО. Съставени са 2 бр. АУАН, като по тези актове има издадени 2 бр. наказателни постановления в размер на 3 300 лв.

Сравнение между 2023 г. и 2024 г. по отношение на административно-наказателната дейност и наложени ПАМ.

Закон	2023 г.			Текущи санкции	2024 г.			
	АУАН	НП	Споразумения по чл.58г		АУАН	НП	Споразумения по	Текущи санкции

			от ЗАНН				чл.58г от ЗАНН	
ЗУО	1	1	0		2	2	1	
ЗВ	13	9	3		8	6	2	
ЗООС	1	1	0	1 бр. по компо- не нт „води“	0	0	0	1 бр. по компо- не нт „води“
ЗЧАВ	0	0	0		0	0	0	
ЗБР	0	0	0		1	1	0	
ЗЗТ	0	0	0		1	1	0	
ЗЗШО С	0	0	0		0	0	0	
Общо	14	10	3	1	14	10	3	1

Обжалвани наказателни постановления

През 2024 г. е обжалвано едно наказателно постановление - Наказателно постановление № 3/24.04.2024 г. на директора на РИОСВ – Смолян, издадено срещу „РУБЕЛЛА БЮТИ“ АД, със седалище и адрес на управление: гр. Рудозем, община Рудозем, област Смолян за нарушение на чл.200, ал.1, т.2, предложение първо, във връзка с чл. 46, ал.1, т.3, б. “б“ от Закона за водите, касаещо ползване на воден обект, без необходимото за това основание - Разрешително за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води в повърхностни води), като е наложена административно наказание „имуществена санкция“ в размер на 3000 лева. Наказателното постановление е обжалвано по съдебен ред от наказаното дружеството, като с Решение № 28 от 30.09.2024 г. на Районен съд - Мадан, потвърдено от Административен съд-Смолян, издаденото НП е потвърдено, но е намален размера на наложеното наказание на 2000 лева.

Издадените наказателни постановления и споразумения по чл.58г от ЗАНН, както и констатираните нарушения през 2024 г. са сходни по брой с тези от 2023 година.

Същата тенденция се констатира и по отношение на наложените нови текущи санкции по реда на чл.69 от ЗООС.

Няма обжалвани наказателни постановления по наложени текущи санкции.

Предприети дейности по постъпили жалби и сигнали:

№	Дейност	2023 г.	2024 г.
1.	Проверени обекти по жалби и сигнали	71	52
2.	Дадени предписания	35	30
3.	Съставени АУАН	6	2
4.	Издадени НП	4	2
5.	Сключени споразумения по чл. 58г от ЗАНН	1	0
6.	Наложени глоби и имуществени санкции /лв./	16 410 лв.	3 300
7.	Наложени еднократни/текущи санкции /лв./	-	-

През 2024 г. спрямо предходната година се наблюдава намаляване на проверените обекти по постъпили жалби и сигнали, при дадените предписания се наблюдава сходство, а броят на съставените АУАН и сключените споразумения по чл.58г. от ЗАНН намалява.

Събрани суми по наложени санкции и преведени суми в бюджета на общините по наложени санкции по реда на чл.69, ал.1 от ЗООС.

През 2023 г., събраните суми по наложени санкции по реда на чл.69, ал.1 от ЗООС по компоненти „Води“ и „Въздух“ са в размер на 64 701,00 лв. Преведените суми по бюджетни сметки на общините по смисъла на чл.65, ал.1 от ЗООС са 80% - в размер на 51 760,80 лева.

През 2024 г., събраните суми по наложени санкции по реда на чл.69, ал.1 от ЗООС по компонент „Води“ са в размер на 51 308,00 лв. Преведените суми по бюджетни сметки на общините по смисъла на чл.65, ал.1 от ЗООС са 80% - в размер на 41 046,40 лева.

За преведените средства на общините по чл.65 от ЗООС от наложените текущи санкции, РИОСВ - Смолян ежегодно изисква справка за тяхното разходване. По представени справки, средствата са изразходвани за: почистване на нерегламентирани замърсявания с отпадъци – речни корита и скатове към тях; дерета; алеи; паркове и общински пътища; площи, предназначени за обществено ползване; почистване на утайки от ПСОВ; поддръжка и ремонт на контейнери за ТБО, обезвреждане на отпадъци и др.

VI. ПРОЕКТИ/ОБЕКТИ С ЕКОЛОГИЧНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

През 2024 г. от страна на общините са реализирани или се осъществяват на различен етап инвестиционни проекти, които имат пряко и/или косвено отношение към проблемите по опазване на околната среда, както следва:

- изпълнявани са проекти за подобряване инфраструктурата в населените места - ремонт на улици, подмяна на ВиК проводи, изграждане на нови или реконструкция на съществуващи подпорни стени за защита от високи води по бреговете на реките в населените места и други. Завършена е реализацията на „Интегриран воден проект на агломерация Смолян“ по „Жълта книга на Фидик“-изпълнена водопроводна и канализационна мрежи на 100 %, като извършеното строителство е прието с ДПК през м. декември 2024г.;

- извършвани са ремонти на обществени сгради за увеличаване на енергийната ефективност: обществени сгради, училища и детски градини, като акцента е в подмяната на дограма, външна изолация и въвеждане на екологично чисто гориво за отопление (пелети или природен газ), монтиране на фотоволтаични системи за електроенергия и топла вода, подмяна на улично осветление с енергоспестяващо такова с ЛЕД лампи;

- изпълнени са проекти по Национална кампания за „Чиста околна среда“, финансирани от ПУДОС: 13 проекта по кметства и 5 проекта по училища и детски градини, като е извършено почистване и облагородяване на площи, изграждане на кътове за отдих, изграждане площадки и фитнеси на открито, подобряване на маркировката и трасета на еко-пътеки и други.

VII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Обобщена оценка за състоянието на околната среда на територията на РИОСВ-Смолян в сравнение с предходните години

РИОСВ – Смолян осъществява провеждането на националната политика в областта на околната среда на регионално ниво, съхраняване на природните богатства в региона, осигуряване на безопасна и здравословна околна среда за населението, ефективен контрол за предотвратяване и намаляване на неблагоприятните влияния върху компонентите и факторите на околната среда, съхранение на биологичното разнообразие, повишаване на общественото съзнание и култура в областта на околната среда.

Основните дейности, които се контролират на територията на инспекцията са разпределени в следните категории: рудодобив, обогатяване на оловно - цинкови руди, добив и преработка на инертни материали, хранително - вкусова промишленост, шивашка промишленост, дървопреработване, мебелно производство, производство на части за автомобилната промишленост, производство на ски и ски оборудване, интензивно отглеждане на животни, производство на козметични продукти, площадки за МРО.

Общият брой на обектите, контролирани от РИОСВ - Смолян е 1 181. От тях 408 бр. са обекти с производствени дейности; 60 бр. са терминалите и бензиностанциите; 24 бр. са обекти с издадени разрешителни по ЗУО; 163 са обекти с издадени регистрационни документи по ЗУО; 9 защитени зони; 63 защитени територии, в които попадат 4 резервата, 4 поддържани резервата, 28 защитени местности, 27 природни забележителности; 29 вековни дървета.

На територията на РИОСВ – Смолян, постоянен автоматичен мониторинг за качеството на атмосферния въздух се извършва само в гр. Смолян. През 2024 г. при 343 пробонабирания са отчетени 12 дни с превишения по показател ФПЧ_{10} и средногодишна концентрация - $21,43 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

На територията на инспекцията няма големи горивни инсталации /ГГИ/. Постъпващите жалби и сигнали за замърсяване на атмосферния въздух са от горивни източници с мощности под 0,5 MW, използващи твърдо гориво за отопление в битовия сектор, хотели, къщи за гости, автосервиси, шивашки предприятия и други. Същите са извън обхвата на Наредба №1/2005 г. за норми за допустими емисии на вредни вещества, изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии.

Основен проблем, свързан с шума, излъчван в околната среда са обекти с промишлени дейности, намиращи се в близост до жилищни зони, съгласно устройствените планове на населените места. Това води до наслагване на фонов и промишлен шум и излагане на живеещите до нива на шума, близки до граничните стойности за съответните зони и територии.

Предприятията от рудодобива, преработката на руда, млекопреработвателната и рибопреработвателна промишленост се явяват основни замърсители на повърхностните води в териториалния обхват на РИОСВ-Смолян. Най-честите нарушения са свързани с неизпълнение на условията и превишение на ИЕО, поставени в РЗ, както и неподържане в нормална експлоатационна изправност на локалните пречиствателни съоръжения за пречистване на отпадъчни води.

На изградените 9 бр. ПСОВ в община Сатовча е извършен емисионен контрол, като са дадени 7 предписания. Отменени са 6 броя текущи санкции и е наложена 1 бр. текуща месечна санкция по реда на чл. 69 от ЗООС.

На община Девин има действаща 1 бр. текуща санкция по реда на чл.69 от ЗООС за надвишение на ИЕО, съгласно РЗ на ПСОВ – с. Грохотно.

Друг замърсител на повърхностни води на територията на инспекцията са битово-фекалните води, зауствани от агломерации, където все още не са изградени ПСОВ: общински центрове (Девин, Чепеларе, Лъки, Ардино, Доспат, Сатовча и Неделино) и населени места над 2000 е.ж. (с.Старцево, община Златоград; с.Кочан, община Сатовча и с.Чепинци, община Рудозем), и населени места под 2000 е.ж. (с. Бял извор, община Ардино, с. Смилян, с. Момчиловци, с. Широка Лъка, община Смолян и други). Към момента няма действаща мярка за финансиране изграждането на пречиствателни съоръжения за населени места от 2 000 до 10 000 е.ж.

Засиленият контрол на обектите от млекопреработвателната промишленост, заустващи отпадъчни води в повърхностни водни обекти, доведе до подобряване работата на ЛПСОВ и спазване на заложените условията, поставени в РЗ. Резултатите са видни от извършения собствен и контролен мониторинг и намаляване броя на съставените АУАН – 5 бр. през 2023 г. и 1 бр. през 2024 г.

И през 2024 г. са констатирани превишения на ИЕО в отпадъчните води от рудодобива и рудопреработката, за което са съставени 2 бр. АУАН и е наложена 1 бр. текуща санкция по реда на чл.69 от ЗООС.

Открит остава проблемът със закритите и ликвидирани рудници, от които продължават да се заустват филтрирани води в повърхностни водоприемници. Поради факта, че същите са извън експлоатация, те не са обект на контрол от страна на РИОСВ.

Обезвреждането на битовите отпадъци се извършва в съответствие с изискванията на Директива 1999/31/ЕС и националното законодателство.

Подобрява се състоянието на площадките за събиране и третиране на ИУМПС, ИУЕЕО, НУБА, ОП, ОЧЦМ, дъресни отпадъци и други, вследствие на осъществявания контрол по спазване условията в издадените разрешителни и регистрационни документи.

Въпреки засиленият контрол по населени места за нерегламентирани замърсявания с битови и строителни отпадъци, все още на места се установяват локални замърсявания.

Продължава да бъде сериозен проблем нерегламентираното изхвърляне на излезли от употреба гуми, поради затруднения при предаването им за последващо третиране.

На затворените Общински депа на общините Златоград, Неделино, Лъки, Борино и Чепеларе не е извършена цялостна рекултивация /техническа и биологична/, поради липса на финансиране.

На територията на РИОСВ-Смолян се намират пет склада за съхранение на излезли от употреба препарати за растителна защита. През 2024 г. пестицидите, които се съхраняват в тях не бяха предадени за обезвреждане и складовете не са почистени.

И през 2024 г., основният проблем в областта на опазване и съхранение на биоразнообразието на територията на РИОСВ - Смолян е свързан с продължаващите системни нападения от кафява мечка над домашни животни и селскостопанско имущество, както и присъствие на екземпляри на вида в покрайнините на населените места, което поражда голямо социално напрежение сред местното население. Най-засегнати през 2024 г. са населените места в общините Баните, Смолян и Борино, като концентрацията на щети са в териториите на ТП „ДГС - Славейно“, ТП „ДГС - Смилян“, и ТП „ДГС - Борино“. В тази връзка са предприети превантивни мерки от страна на стопаните, след предоставяне от РИОСВ – Смолян на електрически огради, което е довело до намаляване броя на доказаните щети, причинени от кафява мечка през 2024 г., спрямо предходната година. Експерти на РИОСВ - Смолян участват в разяснителни кампании сред местното население, относно прилагане на превантивни мерки; в комисии за идентифициране на проблемните екземпляри, нанесените щети от тях и изготвяне на предложения до МОСВ за обезщетяване на собствениците; в комисии към РДГ за изготвяне на предложения до министъра на земеделието, храните и горите за издаване на разрешителни за изключенията от забраните, въведени със ЗБР.

Състоянието на околната среда на територията на РИОСВ - Смолян през 2024 г. е представено чрез възприетата в публикациите на Европейската Агенция по околна среда символика, отразяваща тенденциите в екологичните процеси:

Положителни Отрицателни и без промяна

КЛЮЧОВИ ПОСЛАНИЯ

 През 2024 г., стойностите на средногодишната концентрация на ФПЧ_{10} в гр. Смолян е $21,46 \mu\text{g}/\text{m}^3$, което е по-малко с $7,01 \mu\text{g}/\text{m}^3$ спрямо 2023 г. и е под средногодишната норма от $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ за опазване на човешкото здраве.

 След приложена методика от ИАОС гр. София за определяне на превишения на пределно допустимите стойности на ФПЧ_{10} в АИС „Библиотека“ гр. Смолян, които се дължат на емисии от природни източници – пустинен прах, се приспадат дните с превишения на 8 дни и средногодишната стойност на $19,16 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

 Градските пречиствателни станции за отпадъчни води в Мадан, Рудозем, Златоград, Смолян и ПСОВ – Пампорово и ПСОВ - Борино работят с добър пречиствателен ефект, без надвишение на индивидуалните емисионни ограничения по контролираните показатели.

 Завършена е реализацията на „Интегриран воден проект на агломерация Смолян“ по „Жълта книга на Фидик“-изпълнена водопроводна и канализационна мрежи на 100 %, като извършеното строителство е прието с ДПК през м. декември 2024г.

 Неефективно работят по-голяма част от изградените в общините Сатовча и Девин, 13 селищни пречиствателни станции за отпадъчни води в населени места под 1000 екв.

жители. Причините са липса на квалифициран персонал и технически проблеми на съоръженията.

Публикуват се всички актове по администрираните регулаторни режими и своевременно се актуализират всички електронни регистри, с което се реализира пълна прозрачност на дейността на РИОСВ – Смолян.

Инсталациите за сепариране на битови отпадъци и за компостиране на разделно събрани биоотпадъци на РДНО – Мадан и РДНО – Смолян функционират добре. По този начин се намаляват количеството на депонираните отпадъци.

От м. май 2024 г. функционират сепарираща и компостираща инсталации към РДНО – Доспат за общините Девин, Доспат, Борино, Сатовча и Сърница, с цел предварително третиране на смесените битови отпадъци и компостиране на биоразградимите отпадъци.

На затворените Общински депа на общините Златоград, Неделино, Лъки, Борино и Чепеларе не е извършена цялостна рекултивация (техническа и биологична), поради липса на финансиране.

Увеличен е броят на лицата, които са привели дейностите си с отпадъци, съгласно изискванията на ЗУО и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, касаещи дейностите по временно съхранение на генерираните производствени и опасни отпадъци, площадките за третиране на отпадъци и други.

На територията на РИОСВ - Смолян няма предприети действия за ликвидиране на складове за съхранение на негодни за употреба ПРЗ.

В резултат на засилен контрол от страна на РИОСВ - Смолян са почистени 86 бр. замърсени площи с битови и строителни отпадъци, 152 бр. нерегламентирани замърсявания на речните корита и прилежащите терени и 234 бр. участъци от общински пътища и улична мрежа в населени места.

Извършван е засилен контрол срещу нерегламентирано изгаряне на отпадъци от дейностите на автосервизи, шивашки предприятия, площадки за смяна на автомобилни гуми, магазини за дрехи втора употреба, мебелни производства и др.

Остава нерешен проблемът с излезлите от употреба автомобилни гуми, като голяма част от тях се съхраняват на мястото на образуването им.

Все повече лица се регистрират и водят електронна отчетност в Националната информационна система за отпадъци /НИСО/.

Проведени са множество инициативи за повишение знанията на младежи по отношение на ефективно управление на отпадъците и намаляване количествата на депонираните отпадъци.

РИОСВ-Смолян продължи изпълнението по прилагане на законодателството по управление на химикалите и предотвратяване на риска от големи аварии при работа с опасни вещества. През 2024 г. не са възниквали аварии с опасни вещества.

Продължава инициативата на РИОСВ – Смолян за събиране на пластмасови капачки в метално сърце, поставено пред инспекцията в помощ за закупуване на апаратура за болниците в страната. Много институции, училища и жители от цялата област станаха част от благотворителна кауза, докато събират разделно своите пластмасови отпадъци.

От извършеният през 2024 г. мониторинг на защитените видове кафява мечка, дива коза, родопски крем, планински крем, блатно петльово перо, като част от Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие (НСМБР) е констатирано, че популациите им са в стабилно състояние.

Прилагат се превантивни мерки за намаляване броя на щетите, нанесени от кафява мечка, като от РИОСВ – Смолян се предоставят електрически огради на земеделските стопани, с цел превенция на нападения от мечки, което е довело до намаляване на броя на доказаните щети, причинени от кафява мечка с 51,5% - от 235 бр. през 2023 г. на 121 броя през 2024 г.

През 2024 г. се запазват тенденциите за повишаване броя на посещения на официалната интернет страница на инспекцията и нарастване броя на отправените към РИОСВ – Смолян покани за участие в инициативи, част от проекти на неправителствени организации. Като резултат от проведените през отчетния период съвместни инициативи, значително е повишен броят на младежите, взели участие в еко активности с участието на инспекцията – 250 участници на възраст 18-29 години, при 60 младежи взели участие в проведените през 2023г. инициативи.

Посредством реализацията на съвместни дейности като разпространение на информационни брошури, обновяване на старата информационна табела на природна забележителност „Чудните мостове – Еркюприя, почистване на района около Регионална библиотека „Николай Вранчев“ и Регионален исторически музей „Стою Шишков“ град Смолян, подкрепа в реализиране на проекти, финансирани по програма Еразъм+ и проект „Екопътеки на знанието-нови табели за зелено бъдеще“, финансиран от община Смолян, през 2024 г. беше затвърдено успешното партньорство на инспекцията с неправителствените организации в региона - крачка към насърчаването на екологично образование в община Смолян и възпитаването на природосъобразно поведение у младежите.

Прилагат се превантивни мерки при реализиране на инвестиционните предложения чрез провеждане на процедури по оценка на въздействие върху околната среда, както и процедури по екологична оценка на планове и програми.

През 2024 г. са обявени две нови вековни дървета в землищата на с. Горна Арда и гр. Смолян, община Смолян.

VII. ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение №1

№ по ред	Наименование	Категория	Собственост и стопанисване	Територия /дка/	Попада в териториалния обхват на община
1.	„Дяволски мост”	Защитена местност	Държавна публична	20,304	Ардино
2.	„Калето”	Природна забележителност	Държавна публична	13,581	Ардино
3.	„Родопски силивряк”, с.Дядовци	Природна забележителност	Държавна публична	0,763	Ардино
4.	„Родопски силивряк”, с.Любино	Природна забележителност	Държавна публична	1,613	Ардино
5.	„Хладилната пещера”	Природна забележителност	Общинска публична	1,469	Ардино
6.	"Кастракли"	Резерват	Държавата-МОСВ	1291,762	Борино
7.	"Поречието на река Девинска"	Защитена местност	Държавна публична Общинска публична	1407,796	Борино, Девин
8.	"Борино"	Защитена местност	Държавна публична Частна	1082,420	Борино, Девин
9.	"Буйновско ждрело"	Природна забележителност	Държавна публична	7617,070	Борино
10.	"Дяволски мост"	Природна забележителност	Държавна публична	388,306	Борино
11.	"Караджа дере"	Защитена местност	Държавна публична стопанисвана от общината Общинска публична	10287,257	Доспат
12.	"Казаните"	Резерват	Държавата-МОСВ	1548,024	Девин
13.	"Шабаница"	Поддържан резерват	Държавата-МОСВ	220,844	Девин
14.	"Триградското ждрело"	Защитена местност	Държавна публична Общинска публична Частна	7105,690	Девин
15.	"Чаирите"	Защитена местност	Държавна публична Частна Общинска публична Стопанисвана от общината	3150,070	Девин
16.	"Старата гора"	Защитена местност	Държавна публична	302,110	Девин
17.	„Храстево”	Защитена местност	Държавна публична	173,410	Девин
18.	"Настанска могила"	Природна забележителност	Държавна публична	27,880	Девин
19.	"Струилски дол"	Природна забележителност	Държавна публична	3,080	Девин
20.	"Света неделя"	Защитена местност	Религиозни организации Общинска публична Обществени организации Държавна публична Частна	231,290	Златоград, Неделино
21.	Пещера "Годумска дупка"	Защитена местност	Държавна публична	42,000	Неделино
22.	"Червената стена"	Резерват	Държавата-МОСВ	8010,659	Лъки
23.	Водопад "Гюмберджията"	Природна забележителност	Държавна публична	2,097	Лъки
24.	Скален мост в м."Шапран дупка"	Природна забележителност	Държавна публична	36,947	Лъки

25.	Водопад "Свети дух"	Природна забележителност	Държавна публична	2,883	Лъки
26.	"Сливодолско падало"	Природна забележителност	Държавна публична	6,851	Лъки
27.	"Сосковчето"	Резерват	Държавата-МОСВ	1777,557	Смолян
28.	"Момчиловски дол"	Поддържан резерват	Държавата-МОСВ	335,603	Смолян
29.	"Амзово"	Поддържан резерват	Държавата-МОСВ	3,195	Смолян
30.	"Калето"	Защитена местност	Държавна публична	30,360	Смолян
31.	"Падала"	Защитена местност	Държавна публична Частна Стопанисвана от общината	338,293	Смолян
32.	"Ливадите"	Защитена местност	Частна Стопанисвана от общината	10,008	Смолян
33.	"Рожен"	Защитена местност	Кооперативна Частна	1105,090	Смолян
34.	"Момина вода-Ахматица"	Защитена местност	Кооперативна Частна Общинска публична	372,040	Смолян
35.	"Връх Средногорец"	Защитена местност	Държавна публична Частна	1210,530	Смолян
36.	"Крепост Градището"	Защитена местност	Частна Държавна публична Кооперативна Стопанисвана от общината	97.530	Смолян
37.	"Лятната гора"	Защитена местност	Държавна публична Общинска публична	421,250	Смолян
38.	"Дълбок дол"	Защитена местност	Държавна публична	59,731	Смолян
39.	"Врача"	Защитена местност	Държавна публична	40,508	Смолян
40.	"Чернока"	Защитена местност	Кооперативна	73,660	Смолян
41.	"Турлата"	Защитена местност	Кооперативна Частна Стопанисвана от общината	183,520	Смолян
42.	"Хубча"	Защитена местност	Държавна публична Съсобственост	436,880	Смолян
43.	"Соскучански дол"	Защитена местност	Държавна публична Частна	1127,890	Смолян
44.	"Бориковска п-ра"	Природна забележителност	Държавна публична	9,990	Смолян
45.	Пещера "Улцата"	Природна забележителност	Държавна публична	9,543	Смолян
46.	"Невестата"	Природна забележителност	Държавна публична, Частна	496,550	Смолян
47.	"Ледницата"	Природна забележителност	Държавна публична, Съсобственост	111,570	Смолян
48.	"Момата"	Природна забележителност	Общинска публична	15,770	Смолян
49.	"Сарийска чука-Главата"	Природна забележителност	Общинска публична	2,154	Смолян
50.	"Смолянски езера"	Природна забележителност	Държавна публична	511,580	Смолян
51.	"Градище"	Природна забележителност	Държавна публична	73,372	Смолян
52.	"Смолянски водопад"	Природна забележителност	Общинска публична	2,001	Смолян
53.	„Казанджи дере“	Природна	Общинска публична	10,001	Смолян

		забележителност			
54.	"Конски дол"	Поддържан резерват	Държавата-МОСВ	343,987	Сатовча
55.	„Манастирището”	Защитена местност	Държавна публична	771,599	Сатовча
56.	"Средните ливади"	Защитена местност	Държавна публична Стопанисвана от общината Съсобственост	708,690	Чепеларе
57.	"Куцинско блато"	Защитена местност	Частна	0,415	Чепеларе
58.	"Чудните мостове"	Природна забележителност	Държавна публична Общинска публична	396,140	Чепеларе
59.	"Скакалото"	Природна забележителност	Кооперативна	4,800	Чепеларе
60.	"Дуплево"	Природна забележителност	Кооперативна	5,550	Чепеларе
61.	Водопад "Костен камък"	Природна забележителност	Държавна публична	5,146	Чепеларе
62.	"Конската глава"	Природна забележителност	Държавна публична	34,006	Мадан
63.	"Съдилището"	Защитена местност	Държавна публична	39,463	Рудозем
			Всичко:	54054,199	

Приложение № 2

ВЕКОВНИ ДЪРВЕТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА РИОСВ – СМОЛЯН – 2024 г.						
№	№ в Държавния Регистър	№ по Ред в Регистъра на РИОСВ-Смолян	Наименование на Защитения Природен Обект	№ и Дата на Заповедта за обявяване и прекатегоризиране	Местонахождение / гр., с., местност, ул., ДЛ, Т.Н./	Забележка* Н-височина; Д-диаметър на 1.30м от основата
1	2	3	4	5	6	8
1	286	2	Черен бор	Пост. № 4044/10.10.1949г. на МГ	ГС- Смолян ; з-ще с. Сивино; м." Текир ", "Чикека"	Н-18 м, обиколка 2,10 м; възраст: 150г.
2	287	3	Бял бор	Пост. № 4044/10.10.1949г. на МГ	ГС- Смолян ;з-ще с. Сивино; м." Текир ", "Чикека"	Н-20 м, обиколка 2,25 м; възраст: 170г.
3	282	5	Чинар	Заповед № 508/28.03.1968г. на МГТП	гр. Смолян - ГНС	Н-22 м, обиколка 4,30м; възраст: 250г
4	292	9	Чинар	Заповед № 2276/05.12.1967г. на МГТП	с. Петково- СОНС; ГС-Славейно	Н-19м, обиколка 3,30м; възраст: 150г.
5	294	11	Бук	Заповед № 2276/05.12.1967г. на МГТП	с. Сивино- м. "Ливадите"	Н-21 м, обиколка 3,10м; възраст: 300г.
6	295-307	12	Смърч- 13 Братя	Заповед № 2276/05.12.1967 г. на МГТП	с. Стойките - м. Ардашль	13 Броя - Н-35 м, обиколка- 1,62м, възраст 180г.
7	308	13	Смърч- 10 Братя	Заповед № 1120/02.07.1968 г. на МГОПС	ГС-Чепеларе, з-ще гр.Чепеларе	Н-24 м, обиколка 3,80м; възраст: 200г.
8	530	15	Бук	Заповед № 1762/28.06.1972г. на МГТМ	ГС- Славейново; мах. Вълчан Дол; ДЗС-Златоград	Н-20 м, обиколка 3,20м; възраст: 300г.
9	862	16	Питомен Кестен	Заповед № 511/24.02.1976г. на МГОПС	м. " Балалийската река " ДЗС- Златоград	Н-22 м, обиколка 3,50м; възраст: 250г.
10	1678	48	Чинар	Заповед № 376/19.04.1985г. на КОПС	с. Годешево, общ. Сатовча	Н-26 м, обиколка 5,90м; възраст: 435г.
11	997	20	Бял бор	Заповед № 343/04.07.1978г. на КОПС	м. " Пашалийца"- з-ще на с. Хвойна	Н-20м, обиколка 3,35м; възраст: 180г.
12	998	21	Смърч	Заповед № 343/04.07.1978г. на КОПС	м. " Пашалийца"- з-ще на с. Хвойна	Н-26 м, обиколка 3,20м; възраст: 180г.
13	1174	31	Бук	Заповед № 235/04.06.1980г.	м."Бориката", гр.Мадан	Н-20 м, Д -1,40м; възраст: 160г.
14	1175	28	Бук	Заповед № 235/04.06.1980г.	м. " Шадица", з- ще на гр. Мадан; ГС-Златоград	Н-20 м, Д - 0,70м; възраст: 120г.
15	1176	29	Бук	Заповед № 235/04.06.1980г.	м. " Шадица", з- ще на гр. Мадан; ГС-Златоград	Н-20 м, Д - 0,70м; възраст: 120г.
16	1177	30	Бук	Заповед № 235/04.06.1980г.	м. " Шадица", з- ще на гр. Мадан; ГС-Златоград	Н-20 м, Д - 0.70м; възраст: 120г.

17	1179	33	Бук	Заповед № 235/04.06.1980г.	м. " Печинско ", 3-ше на гр. Мадан; ГС-Златоград	Н-20 м, Д - 1.50м; възраст: 170г.
18	1271	36	Бук	Заповед № 279/10.04.1981г.	м."Кайковска", с.Турян	Н-25 м, Д - 2.80м; възраст: 200г.
19	1443	37	Круша	Заповед № 1027/01.07.1982г.	м. " Падала " с. Бостина; АПК-Смолян	Н-15 м, Д - 1.05м; възраст: 250г.
20	1760	39	Смърч-многовръх	Заповед № 197/11.03.1987г.	м. " Караманолевска Мандра " ГС-Чепеларе; ОТД 46 X	Н-28 м, Д - 5.12 м; възраст: 125г.
21	2140	41	Зимен дъб	Заповед №РД-291/08.05.2015г. на МОСВ	ТП ДГС Хвойна отд223"ш", м."Воденишки дол", земл.Малево	Н-26 м, Д - 4.57м; възраст:330 г.
22	2159	44	Черен бор (Pinus nigra) Лирата на Орфей	Заповед №РД-40/22.01.2018 г. на МОСВ	земл. Борино, Кад.№05462.188.50, в ПЗ"Буйновското ждерело". коорд. х - 4643398.475, у - 505459.333 в коорд.с-ма БГС 2005 г./кадастрална	Н-34 м , Д - 0.54м, възраст: 100 г.
23	2171	44	Черен бор (Pinus nigra) Октопода	Заповед № РД-725/28.11.2018 г.- МОСВ;ДВ,бр.105/2018г.	земл. Борино, Кад.№05462.188.50, в ПЗ"Буйновското ждерело".С коорд. х - 4614294.043, у - 402431.974	Н-27м, диаметър на всяко от осемте разкл. от 22-43 см; възраст: 100 г.
24	2172	45	Бук (Fagus sylvatica)	Заповед №РД-725/28.11.2018 г.- МОСВ; ДВ,бр.105/2018г.	земл. Буйново, Кад.№06879.96.26. с коорд.х 4599620.74, у 400216.175 по БГС 2005 кад.	Н-16,5 м, Д - 4,20 м; възраст: 300 г.
25	2173	46	Бук (Fagus sylvatica)	Заповед №РД-725/28.11.2018 г.- МОСВ; ДВ,бр.105/2018г.	земл. Буйново, Кад.№06879.96.26. с коорд. х - 4599617.240, у - 400095.045 по БГС 2005 кад.	Н-24 м, Д - 3,12 м; възраст: 200 г.
26	2174	47	Смърч (Picea abies)	Заповед №РД-725/28.11.2018 г.- МОСВ; ДВ, бр.105/2018г.	земл. Кожаре, Кад.№37592.30.9. с коорд. х - 4599834.313, у - 405389.960 по БГС 2005 кад.	Н-37,5 м, Д - 3,85 м; възраст: 250 г.
27	2198	48	Орех (Juglans regia)	Заповед №РД-804/08.10.2020г. МОСВ; ДВ,бр.97/2020г.	с. Дрянка, общ. Баните, имот кад. № 23875.100.491, коорд. х -4607654.380 у - 459371.450 по БГС 2005 кад.	Н-18 м, Д - 2,70 м; възраст: 100 г.
28	2255	49	Обикновен смърч (Picea abies)	Заповед № 606 от 11.07.2022 г. на МОСВ, бр. 59/2022 на Държавен вестник	ПИ с идентификатор 67653.439.1 (горска, държавна) по КККР на град Смолян, община Смолян; ДГС Смолян	Н-30 м, обиколка 4,30 м; възраст: 180г.
29	2256	50	Обикновен бук (Fagus sylvatica)	Заповед № 606 от 11.07.2022 г. на МОСВ, бр. 59/2022 на Държавен вестник	ПИ с идентификатор 62462.1.834 (горска, държавна) по КККР на село Река, община Смолян; ДГС Смолян	Н-27 м, обиколка 4,80 м; възраст: 250г.

Приложение №3

Община	Брой жители	Брой населени места в общината	Брой населени места с въведена система за събиране и транспортиране на БО	Населени места в които не е въведена система за събиране и транспортиране на БО (изписват се поименно)	% население, обхванато в организирана система за събиране и транспортиране на БО	Брой на обслужваното население
1	2	3	4	5	6	7
Смолян	35741	80	80	-	100	35741
Баните	3206	19	19	-	100	3206
Борино	3066	5	5	-	100	3066
Чепеларе	6282	13	13	-	100	6282
Ардино	15929	52	45	с.Аврамово,с.Дойранци, с.Латинка, с.Любино, с.Мак, с.Песнопой, с.Теменуга	98,34	15665
Девин	10381	16	16	-	100	10381
Рудозем	8871	21	19	с.Добрева череша; с.Дъбова	99,97	8868
Лъки	2330	10	10	-	100	2330
Златоград	10939	9	9	-	100	10939
Мадан	11014	44	44	-	100	11014
Доспат	7802	8	8	-	100	7802
Сатовча	15262	14	14	-	100	15262
Неделино	5279	16	16	-	100	5279
Общо:	136102	307	298		99,80	135835

Забележка: Данните за брой жители са по настоящ адрес и са взети от ГД "ГРАО" към 15.12.2024 г.

Приложение №4

Община	Въведени системи за разделно събиране на МРО, в.т. ч.:	% население, обхванато от системите за разделно събиране	Брой на обслужваното население	Брой на площадките/съдовете и на местата за разделно събиране на различните видове МРО
1	2	3	4	5
Община Смолян	Отпадъци от опаковки *	76,77 %	27 440	Сключен Договор между Община Смолян и „ИННГ“ЕООД – гр. Смолян. Разположени са само в гр. Смолян - 88 бр. комплекта /двукомпонентни/. През 2024г. Община Смолян е сключила договор с ООп „Еко Партньърс България“АД, с който се цели да се разшири системата.
	Негодни за употреба батерии и акумулатори	83,99 %	30 020	Сключен Договор с ООп "Екобатери"АД Разположените контейнери за събиране на НУБА са: град Смолян – 36 бр., с. Смилян – 1 бр. и с. Момчиловци – 1 бр.
	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, в т.ч. луминесцентни лампи и други лампи, съдържащи живак			Договор с ООп „Елтехресурс“АД. Събирането се извършва кампанийно. През 2021 г. на територията на Община Смолян е проведена 1 бр. кампания за събиране на ИУЕЕО.
	Излезли от употреба моторни превозни средства			Сключен е договор от 16.04.2024г. между Община Смолян и „ИННГ“ЕООД-гр. Смолян. Изпълнява се кампанийно.
Община Девин	Отпадъци от опаковки *	57,08 %	5 926	Община Девин сама организира разделно събиране на отпадъците. Разположени са само в гр. Девин - 130 бр. контейнери /син, зелен и жълт/.
	Негодни за употреба батерии и акумулатори	57,08 %	5 926	Договор с ООп „Екобатери“АД. Поставени са 11 бр. контейнери в гр. Девин.
	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, в т.ч. луминесцентни лампи и други лампи, съдържащи живак			Договор с ООп „Елтехресурс“АД. Събирането се извършва при провеждане на кампаний. През 2024 г. е извършена една кампания за събиране на ИУЕЕО от населението.
	Излезли от употреба моторни превозни средства			Сключен е договор №222 от 04.06.2024г. между Община Девин и ЕТ „Мечо Красимира Николова“. Изпълнява се кампанийно.
Община Неделино	Отпадъци от опаковки *	0%	0	
	Негодни за употреба батерии и акумулатори	0%	0	
	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, в т.ч. луминесцентни лампи и други лампи, съдържащи живак	0%	0	

	Излезли от употреба моторни превозни средства	0%	0	
Община Доспат	Отпадъци от опаковки *	0%	0	
	Негодни за употреба батерии и акумулатори	0%	0	
	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, в т.ч. луминесцентни лампи и други лампи, съдържащи живак	0%	0	
	Излезли от употреба моторни превозни средства	0%	0	
Община Мадан	Отпадъци от опаковки *	0%	0	В гр. Мадан и с. Средногорци са разположени 42 бр. контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки. Системата не работи, търси се съдействие от лице притежаващо съответния документ, по ЗУО, за обслужване на същата.
	Негодни за употреба батерии и акумулатори	67,06 %	7 386	Сключен е договор с ООп "Екобатери" АД. Разположени са следните съдове за НУБА – в гр. Мадан - 5 бр., в с. Средногорци – 1 бр. и в с. Върбина-1 бр.
	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, в т.ч. луминесцентни лампи и други лампи, съдържащи живак	0%	0	
	Излезли от употреба моторни превозни средства	0%	0	
Община Рудозем	Отпадъци от опаковки *	97,32 %	8 633	Община Рудозем има сключени договори с „Екосистем КООП“ и „Рудомет груп“ ЕООД за организиране на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки в 14 бр. населени места на територията на общината – гр. Рудозем, с. Елховец, с. Чепинци, с. Витина, с. Пловдивци, с. Корита, с. Бърчево, с. Войкова лъка, с. Рибница, с. Сопотот, с. Грамаде, с. Бяла река, с. Борие и с. Оглед.
	Негодни за употреба батерии и акумулатори	38,18 %	3387	Договор с „Рудомет груп“ ЕООД – гр. Рудозем. Поставени са 6 бр. контейнери за НУБА в гр. Рудозем.
	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, в т.ч. луминесцентни лампи и други лампи, съдържащи живак			Договор с „Рудомет груп“ ЕООД- гр. Рудозем. Изпълнява се кампанийно
	Излезли от употреба моторни превозни средства			Договор 83 от 16.11.2023 г. с „Рудомет груп“ ЕООД. Изпълнява се кампанийно.

Община Сатовча	Отпадъци от опаковки *	82,54 %	12 598	Сключен е Договор с ООп "Булекопак" АД от 01.07.2013 г. и Анекс № 1/30.05.2018г. В 9 бр. населени места са разположени общо 87 бр. контейнери - жълти и зелени - с.Сатовча, с.Плетена, с. Кочан, с.Вълкосел, с. Ваклиново, с.Фъргово, с. Боголин, с. Слащен и с. Долен.
	Негодни за употреба батерии и акумулатори	74,82 %	11 419	Сключен е договор на 01.12.2020 г. с ООп "Екобулбатери" АД. В 6 бр. населени места са разположени 11 бр. съдове за събиране на НУБА - с. Сатовча – 3 бр., с. Вълкосел -2 бр., с. Слащен – 2 бр., с. Кочан-2 бр., с. Плетена – 1 бр. и с. Ваклиново – 1 бр.
	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, в т.ч. луминесцентни лампи и други лампи, съдържащи живак			Сключен договор с ООп "Екобултех" АД от 2020 г. Събирането се извършва при провеждане на кампании.
	Излезли от употреба моторни превозни средства	0%	0	
Община Чепеларе	Отпадъци от опаковки *	0%	0	
	Негодни за употреба батерии и акумулатори	74,86 %	4 703	Договор от 02.12.2020 г. с „Надин Холд“ АД - подизпълнител на ООп „Екобулбатери“ АД. Разположени са 11 бр. контейнери само в гр.Чепеларе.
	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, в т.ч. луминесцентни лампи и други лампи, съдържащи живак			Сключен договор с ООп „Екобултех“ АД. Събирането се извършва чрез организиране на кампании.
	Излезли от употреба моторни превозни средства			Договор от 23.05.2013 г. с „Българска Рециклираща Компания“ АД, Изпълнява се кампанийно.
Община Ардино	Отпадъци от опаковки *	47,40 %	7 549	Сключен е договор с „Рудомет груп“ ЕООД – гр. Рудозем. Разположени са общо 25 бр. комплекта за разделното събиране на отпадъци от опаковки /метални със стикери и с вместимост 1100л./, като в селата – Бял извор, Падина, Жълтуша са поставени допълнителни метални контейнери със стикер за разделно събиране на хартиени опаковки /общо-17 бр./. В гр. Ардино, с.Бял извор с кв. Диамандово, с.Падина, с. Жълтуша са разположени още пластмасови контейнери – 40 бр. за отпадъци от пластмасови опаковки и 10 бр. за стъкло /с вместимост от 1100 л./, и 240 л. съдове - 50 бр. само за стъкло.
	Негодни за употреба батерии и акумулатори	0%	0	

	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, в т.ч. луминесцентни лампи и други лампи, съдържащи живак			Сключен е договор №4/22.02.2023 г.с „Рудомет груп“ ЕООД – гр. Рудозем.
	Излезли от употреба моторни превозни средства	0%	0	
Община Баните	Отпадъци от опаковки *	60,70 %	1 946	Сключен договор с „Надеж“ООД-гр. Хасково. Разположени са 15 бр. комплекта /три компонентни/ в 4 бр. населени места – с Баните – 9 бр. , с. Оряховец – 1 бр., с.Гълъбово – 1 бр. и в с.Давидково – 4 бр.
	Негодни за употреба батерии и акумулатори	0%	0	
	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, в т.ч. луминесцентни лампи и други лампи, съдържащи живак	0%	0	
	Излезли от употреба моторни превозни средства	0%	0	
Община Борино	Отпадъци от опаковки *	0%	0	
	Негодни за употреба батерии и акумулатори	75,54 %	2 316	Договор с ООп "Екобатери"АД - 3 пункта в с. Борино.
	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, в т.ч. луминесцентни лампи и други лампи, съдържащи живак	0%	0	
	Излезли от употреба моторни превозни средства			Договор от 26.03.2013 г. „Българска Рециклираща компания“ АД. Изпълнява се кампанияно.
Община Лъки	Отпадъци от опаковки *	100%	2 330	Договор с ООп "Екобулпак България" АД от 23.12.2019г. Разположени са общо 28 броя контейнери /жълт и зелен/ във всичките населени места.
	Негодни за употреба батерии и акумулатори	72,88%	1 698	Договор с ООп "Екобатери"АД от 25.02.2022 г. Разположени са 16 броя контейнери - само в гр. Лъки.
	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, в т.ч. луминесцентни лампи и други лампи, съдържащи живак	0%	0	
	Излезли от употреба моторни превозни средства	0%	0	
Община Златоград	Отпадъци от опаковки *	100 %	10 939	Във всички населени места на територията на Община Златоград се извършва разделно събиране на

				отпадъци от опаковки по схема „от врата на врата“. Общината има сключен договор №85/30.05.2024г. с „Рудомет Груп“ ЕООД – гр. Рудозем
	Негодни за употреба батерии и акумулатори	0%	0	Договор с „Екобатери“ АД. Разположени са общо 11 бр. съда за НУБА в гр. Златоград, с. Старцево, с. Долен и с. Ерма река.
	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, в т.ч. луминесцентни лампи и други лампи, съдържащи живак			Сключен е Договор № 122/21.07.2023 г. между Община Златоград, „ЕЛТЕХРЕСУРС“ АД. Проведена е една кампания през 2024 г.
	Излезли от употреба моторни превозни средства			Договор №113/09.09.2021 г. „Сава Еко БГ 15“ ЕООД - с. Сродногорци. Изпълнява се кампанийно.
Забележка: Данните за броя на жителите са по настоящ адрес от ГД "ГРАО" към 15.12.2024 г.				